40/60

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1913. ÉVI SZEPT. 18. ÉS 19. NAPJÁN NAGYSZALONTÁN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

(II.)

ÖSSZEÁLLITOTTA:
FOGARASSY BÁLINT,
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI JEGYZŐ.

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADVÁNYA.

[illegible] PERESI [illegible]
Érkezett: 19 13 év XII hó 18 n.
2608 szám
Előszám:
Utószám:

NYOMATOTT BLASZ JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SARKAD. 1913.

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1913. ÉVI SZEPT. 18. ÉS 19. NAPJÁN NAGYSZALONTÁN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

(II.)

ÖSSZEÁLLITOTTA:
FOGARASSY BÁLINT,
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI JEGYZŐ.

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADVÁNYA.

NYOMATOTT BLASZ JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SARKAD. 1913.

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE 1913. ÉVI SZEPT. HÓ 18. NAPJÁN NAGYSZALONTÁN TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak: Balog Ambrus esperes és Tisza István gróf, egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

I. Tanácsbirák:

Lelkészek részéről:	*Világiak részéről:*
Nagy Imre	Balogh Elek dr.
Böszörményi Lajos	Tisza Kálmán gróf
Csécsi Imre	Hadházy Kálmán
Bagdi János	Szarka Sándor dr.
	Fábián Lajos dr.

Ügyészek: Szarka Sándor dr., ifj. Hadházy Kálmán dr.

II. Jegyzők:

Fogarassy Bálint lelkészi, Tatár Balázs, Szabó Lajos világi részről.

III. Számvevőszéki tagok:

Rácz Gyula elnök, Bagdi János, Kassay Béla, Kolumbán Áron, Szarka Sándor, dr. Tatár Balázs és Perecz István előadó.

IV. Lelkészek:

Bagdi János anti, Balog Ambrus sarkadi, Bessenyei Imre mezősasi, Boros Gábor árpádi, Bottyán Pál belényesi, Böszörményi Lajos nagyszalontai, Budai János berekböszörményi, Bugyi János erdőgyaraki, Csécsi Imre aradi, Elek Sándor okányi, Fogarassy Bálint ágyai, Igyártó Sándor bélzeréndi, Kalas Ferenc belé-

nyessonkolyosi, Kassay Béla tenkei, Kézy Ignác feketetóti, Kolumbán Áron kötegyáni, Könyves János várasfenesi, Lengyel Imre radnalippai, Nagy Endre sarkadkereszturi, Nagy Imre biharugrai, Ónody Sándor mezőgyáni, Perecz István kőrösnagyharsányi, Szabó József borossebesi, Szondy Géza kisperegi, Ungváry Gyula tamáshidai, Vass Jenő vadászi lelkészek.

V. Tanitóképviselők:

Posta Lajos, Schrötter Dániel, Szabó Lajos, Szücs Balázs.

VI. Egyházak világi képviselői:

Kötegyánból Széplaki Ferenc gondnok, Mezőbajjról Mikó József gondnok, Mezőgyánból ifj. Tenkei József gondnok, Nagyszalontáról Katona Sándor és T. Balog Lajos presbyterek, Sarkadkereszturról Juhász István gondnok.

Balog Ambrus esperes a könyörgő sziv mélyéből fakadó s Istent kereső buzgó imádsága után Tisza István gróf, egyházmegyei gondnok, melegen üdvözli közgyülésünk minden tagját s a gyülést megnyitja.

77. Az egyházak világi képviselői beadják megbizó leveleiket. Neveik felolvasása után a fentebbi VI. sorrendben igazolja közgyülésünk az egyházak világi képviselőit.

78. Esperes jelenti, hogy Széll Kálmán nagyszalontai, Sipos János belényesujlaki, Hodor István köröstárkányi, Juhász Imre magyarhomorogi, Balogh Gyula szemlaki és Csák József komádii lelkészek részint gyengélkedés, részint más nemü elfoglaltatásuk miatt jelen gyülésen nem vehetnek részt.

Sajnos tudomásul szolgál.

79. Az esperes által elkészitett s a gyülés tagjai között kiosztott tárgysorozatot felolvasottnak tekintjük, s a tanácskozás sorrendjéül elfogadjuk.

80. Szabó István egyházmegyei tanácsbiró, főjegyző a következő levelet intézte közgyülésünkhöz:

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés! 16 év óta szolgálom

és szolgáltam egyházmegyénket több féle kisebb nagyobb tisztségben, mint lelkészdékán, tanügyi bizottsági előadó, aljegyző, gyámintézeti választmányi tag, gyámintézeti választmányi számvevő, közpénztárnok, főjegyző, tanácsbiró; — a 3 elsőn kivül a többi tisztséget ma is, mindeddig viseltem. Most azonban elérkezettnek látom az időt, sőt ugy érzem, kényszerülve is vagyok arra, hogy egyházmegyei tisztségeimről — talán az egy pénztárnokság kivételével — lemondjak s azokat a nagytiszteletü egyházmegyei közgyülésnek rendelkezésére bocsátsam.

Lemondásomnak oka:

1. Családi természetü; amennyiben feleségemnek időnként visszatérő kinos betegsége már két-három izben is éppen akorra esett, amikor jegyzői dolgaimmal a legjobban el voltam foglalva, vagy amikor hivatalos uton távol voltam; ugy, hogy alig voltam képes megfelelni kötelességeimnek;

2. Egyéni természetü; nevezetesen szemem gyengülése, többször előforduló gyuladása, — mely egy régi, nehezebb szembajnak utó következménye, a megerőltetés kerülését, a használat korlátozását, kiméletet kiván;

3. Közérdekü; t. i. mindinkább rájövök arra, hogy elég egy embernek egy hivatalt ellátni; az egészséges müködésnek s fejlődésnek egyik feltétele az, hogy az egyházmegye életét vezető, s szabályozó szervezetbe minél több alkalmas, uj erő kerüljön be, s az érvényesülni vágyó tehetség munkamezőt találjon magának.

Mindezen okok alapján azon alázatos kérésemet bátorkodom a nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés elé terjeszteni: méltóztassék elfogadni lemondásomat a tanácsbirói, főjegyzői, gyámint. vál. tagsági és ezen választ. számvevői tisztségeimről.

A közpénztárnoki hivatalt, — melynek teendői nincsenek oly szorosan időhöz s napokhoz kötve, ha eddigi müködésem nem esik nagyobb kifogás alá és ha kérésem nem volna szerénytelenség: szeretném továbbra is megtartani; de készséggel s keserüség nélkül válok meg attól is, ha a nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés bölcsessége jónak látja másként intézkedni.

Hálás köszönetet mondva ugy a nagytiszteletü egyházmegyei közgyülésnek, mint lelkész társaimnak irántam több izben megnyilvánult, részemről soha eléggé meg nem szolgált jó indulatu

bizalmáért, kérésem ismétlése s kiváló tiszteletem kifejezése mellett vagyok:

Geszt, 1913. augusztus 20.

A nagytiszteletü egyházmegyei közgyülésnek alázatos szolgája

Szabó István
ref. lelkész.

A lemondó levél vétele után esperes kérve-kérte egyházmegyénk közügyeinek érdekében maradásra kiváló munkatársát, de ő a kérésnek nem tehetett eleget.

Egyházmegyénk közgyülése megilletődéssel értesül Szabó István lelkésztársunk szembajáról s áldott jó feleségének betegeskedéséről. A fennforgó nehéz körülmények között mély sajnálattal fogadja el kiváló tisztviselő ének lemondását a főjegyzőségről, a lelkészi gyámintézet választmányában elfoglalt tagságról és a számvevői állásról.

Nehéz lesz nélkülözni a kipróbált és értékes munkaerőt, a kötelesség teljesitésben mindenütt elöljáró tisztviselőt, a szó legnemesebb értelmében „hü szolgá"-ját, de ugy érzi közgyülésünk minden tagja, hogy a további marasztalással a jelen viszonyok között csak fokozná a távozó kartárs szomoruságát, fájdalmát.

Nem adja fel azonban a reményt, hogy a lemondást előidéző okok idő multával megszünnek s akkor örömmel láthatja megint vezetőinek sorában, s hiszi, hogy gazdag ismereteivel és tapasztalataival szivesen szolgálja tovább egyházmegyénk közügyeit.

A lefolyt 16 év alatt különböző tisztségekben teljesitett közhasznu munkásságáért elismerését és köszönetét nyilvánitja, s továbbra is biztositja teljes bizalmáról és szeretettel kéri fel közgyülésünk Szabó Istvánt, hogy tanácsbirói és közpénztárnoki állásában ezután is maradjon meg.

Ezzel kapcsolatban megbizza és felhatalmazza közgyülésünk az esperesi hivatalt, hogy a megüresedett egyházmegyei lelkészi főjegyzőség, lelkészi

gyámint. vál. tagság és a lelkész gyámintézeti számvevői állás betöltésére a szükséges intézkedéseket tegye meg.

A szavazatbontó bizottság tagjaiul esperes elnöklete alatt a Nagyszalontán lakó tanácsbirákat és jegyzőket azzal a megbizással küldi ki, hogy amennyiben egyik vagy másik állásra ujabb szavazás válik szükségessé, ennek elrendelését esperes utján eszközöljék. Főjegyzőségre a presbyteriumok, lelk. gyámint. tagságra a gyámintézet tagjai szavaznak, a lelkészgyám intézeti számvevői állást a gyámint. választmány tölti be.

81. Esperes jelentése a törvényszerü egyházlátogatásról:

A) Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!

A törvényszerü egyházlátogatásról, a hozám beérkezett jegyzőkönyvek alapján a következőben teszem meg jelentésemet:

Erdőhegyen, Ágyán, Szintén, Bélzerénden, Vadászon, Erdőgyarakon, Csegődön, Anton, Mezőbajon Fogarasy Bálint egyházmegyei jegyzővel Nagyszalontán Kolumbán Aron lelkésztársammal személyesen végeztem az egyházlátogatást.

Sarkadon, Kötegyámban, Tatár Balázs e. m. jegyzővel, Tamáshidán, Feketegyarmaton és Nagyzerénden Kolumbán Áron kötegyáni lelkészel — Böszörményi Lajos e. m. tanácsbiró.

Berekböszörményben, Biharugrán, Komádiban, Kőrösszegapátiban, Kőrösszakálban, Magyarhomorogon és Mezősason — Csák József komádii lelkésszel — Szabó István e. m. tanácsbiró.

Körösnagyharsányban, Geszten, Radványban, Mezőgyánban Gyantén. Okányban, Sarkadkereszturon és Zsadányban — Ónodi Sándor mezőgyáni lelkésszel — Nagy Imre e. m. tanácsbiró.

Szemlakon, Kisperegen, Németperegen, Szentleányfalván, Aradon, Radnalippán, Gyorokon, Pankotán, Borossebesen és Csermőn, — Ónodi Sándor mezőgyáni lelkésszel — Bagdi János e. m. tanácsbiró.

Árpádon egyedül, Gyantán, Tenkeszéplakon, Kisházán, Dobrosdon Belényesen, Kőröstárkányban, Kisnyégerfalván, Várasfenesen, Magyarremetén, Belényesujlakon Belényessonkolyoson Kő-

rösjánosfalván, Magyarcsékén, Feketetóton és Tenkén — Perecz István számvevőszéki előadóval — Kassay Béla tanügyi bizottsági előadó végezték azt felkérésem és megbizásom folytán.

Kitünő eredménnyel tanitottak:

Sarkadon: Mikó Márton, Kovács Ilona, Papné Kovács Irma, Falussy Ágnes, Farkas Irén.

Kötegyánban: Rovács János, Csatóné Somogyi Mária.

Nagyzerénden: Hevesiné Molnár Piroska.

Magyarhomorogon: Váczy Gizella.

Komádiban: Kiss Gyula, Papp Imre, Papp Eszter, Kiss Dániel, Kiss Lajos Károly.

Mezősason: Lovász József, Nyeste Gyula.

Berekböszörményben: Ugrai Emma, Varga Sándor.

Kőrösszegapátiban: Sarkadi Ilona.

Geszten: Balogh József, Faragó Róza.

Gyantépusztán: Báthori István.

Zsadányban: Hegyessy Gergely, Győrössy István, Zsuga Julianna.

Várasfenesen: Somogyi Etelka.

Tenkén: Oláh Ferenc, Szücs András.

Árpádon: Szücs Balázs, Bokorné Székely Emilia.

Kisperegen: Lengyel József, Hodor István s. l. mint helyettes tanitó.

Erdőhegyen: Balogh József, Varga Károly, Kósa V. Margit.

Ágyán: Posta Sándor, Kajtor László.

Vadászon: Szilágyi Károly, Balogh József,

Csegődpusztán: Balogh József.

Szintén: Szősz Pál.

Nagyszalontán: Szentesi Elek, Mester József, Bakos Sándor, Seres László. Stiglicz Sándor, Ritook Sándor, Kiss József, Szabolcs Jolán, Kiss István, Lehocki József, Balog Erzsébet, Borbély Anna, Szabó Gyula, Szabó Lajos.

Kitünő eredménnyel teljesitették:

a) A vallástanitást: Nagyszalontán a polgári leányiskolában Kiss István tanitó, Sarkadon Balog Andor s. lelk. Gyantén és Dobrosdon Vajda Mihály lelkész, Belényesen az állami elemi fiu- és leány, — a polgári leányiskolában, a g. kath. főgimnáziumban Bottyán Pál lelkész, Magyarremetén Szatmári István lelkész, Kő-

rösjánosfalván Tóth Lajos áll. tanitó, Belényessonkolyoson Kalas Ferenc lelkész, Lippán az állami elemi és kereskedelmi iskolában Lengyel Imre lelkész, Anton a községi iskolában Ujvári Eszter községi tanitónő, Aradon, gimnazium, tanitóképző, reál és kereskedelmi iskolában Kun Zoltán s. lelk. elemi iskolában Hegedüs Albert s. lelkész.

b) Az énektanitást: Kőrösszakálban Némethy János lelkész, Gyantán Kerékgyártó Mihály áll. tanitó, Belényesen Székely József áll. tanitó, Magyarremetén Hérman Mózes áll. tanitó, Kőrösjánosfalván Tóth Lajos áll. tanitó, Bihardobrosdon Vajda Mihály lelkész, Szentleányfalván Kiss Lajos áll. tanitó, Anton a községi iskolában Ujvári Eszter tanitónő.

c) A kézi munkát kitünő eredménnyel tanitották: Nagyszalontán Szabó Lajosné, Balog Erzsébet, Borbély Anna; Sarkadon Kovács Ilona, Pappné Kovács Irma, Falussi Ágnes, Komádiban Papp Eszter, Verebélyi Margit, Galambos Julianna.

d) A slőjdöt: Nagyszalontán Seres László, Stiglicz Sándor, Kőrösszegapátiban Angi Lajos.

Az intézkedést kivánó jelentősebb ügyek a következők:

1 Tamáshidán a mult évben 2 tanerős állami iskola nyilt meg. Az odajáró református növendékeknek a vallást és éneket a lelkész tanitotta. Az összes osztályokban való ének és vallástanitásra hetenként csak egy (1) órát engedélyeztek.

Tamáshidán a református tanitói lakás az egésségügyi követelményeknek nem felel meg. Az átalakitást a presbiterium csak akkor akarja teljesiteni, ha segélyt kap. Ez ügyben a tanitó panasszal élt, melyet egyh. m. közig. birónságunkhoz terjesztek fel.

2 Feketegyarmaton a leányiskola tanterme alacsony és annyira zsufolt, hogy a növendékek nem térnek meg benne. Emiatt a III—VI. oszt. délelőtt, az I—II. osztály pedig délután járt iskolába.

Az egyház a zsufoltság megszüntetésére tervbe vette a 3-ik iskola és a 3-ik tanitói állomás felálitását, de még eddig nem kaptak arra alkalmatos telket. A leánytanitói lakás és tanterem átalakitását is tervbe vették. Az átalakitás költségeit évi megtakaritásokból óhajtják fedezni.

3 Nagyzerénden a leányiskola tanterme alacsony és zsufolt. A 3 tanerős iskola fentartásával egy tanerős állami iskola felálli-

tása által gondolják azt, hogy segithetnek a bajon s legalább a zsufoltságot megszüntetni remélik. Én tanácsoltam nekik, hogy községi segélyt próbáljanak eszközölni, hogy az egyház állithassa fel a 4-ik iskolát és 4-ik tanitóságot, az által elkerülik azokat a bajokat, melyek minden községben felmerülnek, a hol két vagy több fajta iskola van. A tantermek és az uj tanitói lakás költségeiről van szó, melyhez, ha hozzájárulna a község, sokkal kevesebbe kerül a község lakosainak, mintha akár állami, akár községi iskolát állitanak fel.

4 Kötegyánban egyházmegyénk közgyülése utasitotta a presbiteriumot, hogy a III—VI. osztályu fiu iskola zsufoltságát szüntesse meg. Az egyház anyagi ereje hiányában a fennforgó bajon segiteni nem képes, de a községi képviselőtestület 2 tanerős állami iskola felépitését megszavazta. Ha a község ezen szándéka megvalósul iskoláink zsufoltsága Kötegyánban megszünik. A község ha legalább egy tanterem és egy tanitói lakás kiépitési költségeit elvállalná s az V-ik tanitóság szervezését az egyházra bizná, felénnyivel sem terhelné meg magát, mintha a tervbe vett 2 tanerős állami iskola felépitési költségeit magára veszi.

5. Magyarhomorogon az iskola eddigi tulnépessége és tulzsufoltsága megszünt azáltal, hogy uj tanitói állást szerveztek, s az eddigi vegyes iskolát fiu és leány iskolává elkülönitették.

7. Mezősason a tanitónő 4 hónapi szabadságon volt egészségi okokból, s ez idő alatt a két tanitó elismerésre méltó tisztársi buzgósággal és eredménnyel teljesitette a helyettesitést.

7. Berekböszörményben a lelkész és tanitók, sőt maguk a tanitók között sincsen meg az a békességes jó viszony, mely a belső hivatalnokok különben is nehéz munkáját, s annak eredményességét elősegitené.

A nagyobb fiu iskola tul népes. Ismételten javaslom, hogy a presbiterium az 5-ik tanterem megépitésére és 5-ik tanitói állomás szervezésére a maga jól felfogott érdekében törekedjék.

A nagyobb leányiskolát a törvényszabta taneszközökkel szereltesse fel a presbiterium.

8. Kőrösszegapátiban a szabadságon levő lelkész helyett Perecz István felügyelő lelkész teljesiti és irányitja az egyházi közigazgatási tennivalókat, elismerésre méltó buzgósággal és eredménnyel.

A III—VI. oszt. vegyes iskola tanterme szük, alacsony és zsufolt. Az uj tantarem felépitését tervbe vették.

9. Geszten már épülő félben volt az egyházlátogatóság ott létekor a fiuiskolai tanterem és tanitói lakás.

10. Mezőgyánban a Végh András tanitói lakásának egyik fala kidőléssel fenyegetett, de a presbiterium a gyors és kevésbe kerülő javitásra a szükséges óvó és helyrehozó intézkedéseket megtette.

A templomba uj, diszes és jóhangu orgonát állitottak.

11. Okányban a templom párkányát fedő bádog lemezt a vihar megrongálta. A presbiterium a helyrehozásra szükséges intézkedést megtette.

A lelkészi lakáshoz tartozó istálló állapota tarthatatlan.

Vagy kijavitást, vagy ujból épitését elrendelni szükséges.

12. Sarkadkereszturon a hosszu ideig tartó elhanyagolás miatt megromlott templomott és tornyot alaposan kijavitani elodázhatatlan. Hozzám költségvetést terjesztettek be, de csak ha kölcsönt kaphatnak, akkor fognak hozzá a javitáshoz.

Egy második tanterem, tanitói lakás és 2-ik tanitói állás szervezése is szükséges, melyre vonatkozólag a felügyelő lelkész a lehetőség határai között az utakat egyengeti.

13. Zsadányban az igazgató tanitó megválasztását és az ifjusági és tanitói könyvtár beszerzését az egyházlátogatóság a presbiteriumnak kötelességévé tette.

14. Belényesujlakon az alapok kimutatásánál és számadásánál a számvevőszék jegyzőkönyvébe tévedés csuszott be. A „Szabó Péter — államkölcsön és Lőré Mihály alapok“ nem külön alapok hanem benne vannak a 2. sz. a „Egyházi pénztár alapban“. Tehát a megnevezett alapokat törzskönyvezni nem kell, vagy ha törzskönyveztettek volna, azokat törölni szükséges. A VI. osztályt beállitják. A népiskolai könyvtárt megrendelték. A hiányzó tanszereket beszerzik.

15. Feketebátor tanyáin élő református vallásu szülők iskolaköteles gyermekei a feketebátori állami iskolába járnak, kiknek a vallást az ottani állami tanitó tanitja.

Hivjuk fel a feketetói lelkészt, hogy a feketebátori iskolába járó református növendékek vallástanitását ellenőrizze. Tartson

vallás vizsgát és az erdményről tegyen jelentést az esperesi hivatalnak.

16. Szemlakon Urbancsek Mihály tanitó időközben elhagyta állását. Az utolsó 2 hónapban Balog Gyula lelkész tanitotta az iskolába járó növendékeket.

17. Pécskai fiók egyházban az ott kiütött himlőjárvány miatt az egyházlátogatóság nem jeleut meg.

18. Csermőn az egyházlátogatóság ott létekor az 1912. évi számadások még nem voltak készen.

19. Erdőhegyen a 25—1913. sz. egyházmegyei határozatnak II. alatt feltüntetett alapok fedezetei részint kötvényekben, részint takarékpénztári betétkönyvecskékben meg vannak. Betenni való hiányul 1582 K 93 fill. mutatkozik, minek kiegyenlitésére, rendbehozására lelkész és gondnokot figyelmeztettük azzal, hogy jövőben, minden félévben a kölcsönvett összegek után 5%-os kamatot egyenlitsék ki, hogy a fizetetlen kamat a kölcsönösszeget ne növelje.

20. Ágyán az iskolai év folyama alatt mind a két tanitónő féléven tulterjedő szabadságot kért és vett igénybe.

Kájtorné Molnár Zzuzsánna tanitásának eredménye az olvasásban és a számban gyenge, egyebekben kielégitő.

Németné Fekete Gizella a tanév végén sem volt otthon, e miatt az ő tanitásának eredményét meg sem állapithattuk.

21. Vadászon két uj tanterem és egy tanitói szoba készen van. Két uj tanitói állomás szervezésének előzetes engedélyezésére irányuló kérvény a vallás és közoktatásügyi miniszter urnál van. Utasitottuk az iskolaszéki elnököt, hogy mihelyt az előzetes engedélyezés beérkezik, azonnal hirdessék meg a pályázatot, hogy az uj tanitói állásokat betölthessék. A tantermek törvényszabta felszerelésének beszerzéséről idejében gondoskodjanak.

22. Mezőbajjon különös figyelemmel vizsgáltuk meg a leányiskolát, melynek tanitónője Kiss Irma a tanév folyamán nagyon sok szabadságott vett igénybe, a hol az énektanitás eredménye is kifogás alá esett. Tanitásának eredményét a kiszabott tantárgyakban általában és az énektanitásban is jónak találtuk és minősitettük. A tanitónőt figyelmeztettük, hogy jövőben a szorgalmi idő-

szak alatt csak nagyon kivételes körülmények között kérjen szabadságot.

A fiuiskola tantermének ujonnan való felépitésére a szükséges lépéseket megtették.

23 Nagyszalontán örvendetes tudomásul vétel végett emlitjük fel az elemi iskolák mintaszerü, jól beosztott, minden jogos igényt és várakozást kielégitő rendezett állapotát. 18 tanitó közül csak egynek tanitása eredménye kielégitő, egyé jó, kettőé jeles, 14-é kitünő. — Költő László 7 hónapi szabadság ideje alatt Szabolcs Jolán helyettes tanitónő kitünő eredménnyel tanitott.

24. Sarkadon a templomba uj orgonát állitottak, a templom stylusának megfelelő egyszerü külsővel, 25 fő és 19 mellék változattal melyek a leggondosabban vannak összeválogatva a mi református itteni tiszteletünk egyszerü éneklésének célja szerint. 12500 K költséggel, melyből 8500 K-t már kifizettek — A fenmaradt 4000 koronát 5 év alatt 5%-os kamat mellett törlesztik le.

Az egyházmegyei tanügyi bizottság nevében jelentem, hogy a tanügyi statisztika zárótételei a következők:

Lélekszám: 93859.

Iskolaépület: 112. Ebben tanterem 120. Ebből az állam bérbenhasznál 3-at. Üresen állott 2 uj tanterem, mert a miniszteri előzetes beleegyezés nem érkezett le.

A növendékek száma volt 60-ig, 35, 60—80-ig, 51, 80—100-ig, 22, 100-on felül 7 tanteremben.

Uj tanterem 2.

Természetben kapott lakást 92 tanitó.

Lakásbért kapott 23 tanitó.

Férfi tanitó volt 86. Nő tanitó volt 28. Összesen: 114.

Egy tanitói állás, időközben való eltávozás miatt betöltetlen Szemlakon.

Fiukat tanit 40, leányokat 39, vegyesen 35.

Tanitó: 113, segédlelkész tanitó 1.

Képesitett: 113, nem képesitett 1.

Református ismétlő iskolában tanit 43. Igazgató van 12.

Uj állás 1.

Tanulók statisztikája.

Tanköteles	fiu	5771	leány	5379	együtt	11130
Az egyházi iskolába jár	„	3916	„	3746	„	7672
Más iskolába jár	„	1345	„	1223	„	2568
A két cimen	„	5271	„	4969	„	10240
Iskolába nem jár	„	159	„	148	„	307
Iskola kerülő	„	321	„	262	„	583
összes	fiu	5751	leány	5379	együtt	11130
Az egyh. iskolába más vall.	fiu	254	leány	159	együtt	413
Konfirmatioban részesült	fiu	680	leány	748	együtt	1428
Ismétlő isk. köteles	fiu	2171	leány	2028	együtt	4199
Az egyházi iskolába jár	fiu	653	leány	697	együtt	1350
Más iskolába jár	fiu	936	leány	727	együtt	1663
A két cimen	fiu	1589	leány	1424	együtt	3013
Ismétlő isk. nem jár	fiu	157	leány	171	együtt	328
Iskolakerülő	fiu	425	leány	433	együtt	858
	fiu	2171	leány	2028	együtt	4199
Az egyház isk. jár más vall.	fiu	7	leány	3	együtt	10
Konff. részesült 12—15 éves	fiu	—	leány	4	együtt	4

Butor 3184 db. Értéke 36815 K
Tanszer 4392 db. Értéke 13680 K
Tanulók könyvtára 3259 db. Értéke 6636 K
Tanitók könyvtára 1378 db. Értéke 4495 K
Tornaszer könyvtára 6 db. Értéke 60 K
Vezérkönyv sorban 75, 132, 85, 54, 49, 68, 34 db.
Tankönyv sorban 36, 37, 57, 47, 44, 37 db.
Testgyakorló tér 310 □ öl. Faiskola 4920 □ öl.

KIADÁS,

Tanitói fizntésre:

Készpénz	127363 K
Lakásbérének	31480 K
Földek haszonbér ért. s alap kamatok	26716 K
Termények értéke	13079 K
összesen	198638 K

Áthozat:		194639 K
Dologi szükségletekre:		
Tanitói nyugdij . .	2857 K	
Adókra . . .	5469 K	
Épületek fentartására .	22935 K	
Takaritásra . . .	14485 K	
Butorokra . . .	6174 K	
Vegyesekre . . .	6291 K	
összesen		54184 K
Rendkivüli kiadások		45406 K
Együtt		302228 K

FEDEZET.

Államsegély:	Fizetési kiegészités	30130 K	
	Korpótlék . .	24800 K	
	Tandijkárpótlás .	16462 K	
	Községi segély .	11776 K	
	Alapitv. kamat .	1793 K	
	Más forrásból .	5641 K	
	összesen		90602 K
Az egyházat terhelő összes kiadás			211626 K
	Együtt		302228 K

Iskola fentartási alap 5 egyházban		22985 K
Szegény és árva alap 6 egyházban		4854 K
Segélyt kapott 388 tanuló		1309 K

Vallásoktatást teljesitők dijazása.

6—12 éves	25 egyházban	5660 K
13—15 éves	17 egyházban	655 K

Az 1912—3-ik iskolai évben református felekezeti iskoláinkban egyházmegyénk területén a következő tanitók és tanitónők müködtek:

Berekböszörmény		Kutassy Ferenc
		Asztalos Ferenc
		Varga Sándor
		Ugrai Emma
Kőrösszegapáti	5	Szabó Károly
		Sarkadi Ilona
Mezősas		Lovász József

Mezősas		Nyeste Gyula
		Gellér Karolina
Komádi	10	Kis Lajos Károly
		Arató Lajos
		Kiss Dániel
		Szentandrássi József
		Galambos Juliánna
	15	Kiss Gyula
		Papp Imre
		Kiss Ernő Lajos
		Verebélyi Margit
		Papp Eszter
Magyarhomorog	20	Mohácsi Ambrus
		Váczy Gizella
Kőrösnagyharsány		Kiss Antal
		Csomor Béla
Biharugra		Rózsa Ferenc
	25	Gede Albert
		Hajdu Emma
Geszt		Balog József
		Faragó Róza
		Demeter Róza óvónő
Radvány puszta	30	Nagy Lajos
Mezőgyán		Végh András
		Pénzes Gábor
		Bajzáth Ilona
Gyanté puszta		Báthory István
Zsadány	35	Hegyessy Gergely
		Győrössy István
		Zsuga Juliánna
Sarkadkeresztur		Dabizs Ferenc
Sarkad		Schrötter Dániel
	40	Mikó Márton
		Posztós István
		Papp Sámuel
		Varga József
		Kovács Ilona
	45	Nyiriné Csurgai Teréz

Sarkad		Papné Kovács Irma
		Falussy Ágnes
		Farkas Irén
Sarkadősi puszta		Végh Sámuel
Kötegyán	50	Csató Gyula
		Rovács János
		Ladányi Károly
		Csatóné Somogyi M.
Nagyszalonta		Szentesi Elek
	55	Balog Nándor
		Mester József
		ifj. Szabó Lajos
		Bakos Sándor
		Máté Lajos
	60	Seres László
		Stiglicz Sándor
		Ritook Sándor
		Kiss József
		Költő László
	65	Kiss István
		Varga József
		Lehoczki József
		Balog Erzsébet
		Borbély Anna
	70	Szabó Gyula
		Szabó Lajos
Árpád		Szücs Balázs
		Lenart János
		Bokorné Székely E.
Erdőgyarak	75	Király László
		Pap János
Csegőd puszta		Balogh József
Tenke		Oláh Ferenc
		Szücs András
	80	Sághi Péter
		Budai Berta
Belényesujlak		Szécsényi Endre
		Csáki Ilona

Várasfenes		Nagy Elek Kálmán
	85	Somogyi Etelka
Kőröstárkány		Erdei Gyula
		Győrbiró Sámuel
Kisnyégerfalva		Báthory László
Mezőbaj		Tatai Ambrus
	90	Kiss Irma
Tamáshida		Nagy Sándor
Ant		Kiss Mihály
Feketegyarmat		Török Sándor
		Posta Lajos
Nagyzerénd	95	Hevesi Lajos
		Molnár Sándor
		Hevesiné Molnár P.
Erdőhegy		Balogh József
		Varga Károly
	100	Kósa V. Margit
Ágya		Posta Sándor
		Kajtor László
		Kajtorné Molnár Zs.
		Németné Fekete G.
Szinte	105	Szősz Pál
Bélzerénd		Kozma Sándor
Vadász		Szilágyi Károly
		Balogh József
Borossebes		Füzes József
Pankota	110	Bartha Antal
Gyorok		Jónás Károly
Kispereg		Lengyel József
		Fördös Zoltán
		Nagy Ferenc g. h.
	115	Hodor István s. l.
Németpereg		Juhász József
Szemlak		Urbancsek Mihály elt.
	118	helyette Balogh Gyula lelk.

Tisztelettel vagyok Sarkad, 1913. augusztus 25.

BALOG AMBRUS,
esperes.

Egyházmegyénk közgyülése esperes jelentését a törvényszerü egyház látogatásról általában tudomásul veszi, jegyzőkönyvében kinyomatja, javaslatait határozat erőre emeli, ugy, amint következnek:

Ad. I. Tamáshidán felhivja lelkész figyelmét a vallás-és közoktatás ügyi miniszter 127142-1911. sz. alatt kiadott körrendeletének a hitoktatást szabályozó alábbi rendelkezésére:

„A hitoktatási dijak a mindennapi tanulók (az ismétlő tankötelesek mellőzésével) és a tisztán hitoktatásra szoritott heti órák száma után felekezetenként külön-külön állapitandók meg olykép, hogy faluhelyen heti 1 óra után évi 30 kor., városokban, vagy, ha a hitoktató nem helyben lakik, heti 1 óra után évi 40 kor. veendő számitásba.

A heti órák számát a népiskolai tanterv tanosztályonként heti 2 órában állapitja meg, ha azonban az egyes tanosztályokba járó ugyanazon vallásu tanulók száma a 40-et el nem éri, azok osztály-összevonással tanitandók ugy, hogy egy-egy órán legalább 40 tanuló nyerjen hitoktatást. A hitoktatásra forditandók tanórák száma ehez képest tekintet nélkül a tanosztály számára, ily 40-es csoportokban megfelelően heti 2 órában állapitandó meg.“

Ezen körrendelet értelmében minden állami iskolában tehát Tamáshidán is, hetenként 2 vallásórát kell adni, ha a ref. növendékek száma 40-en alul van, 4-et, ha 40-en felül van és igy tovább. Ehez képest kérelmezze a tamáshidai vallástanitó a helyi gondnoksághoz intézett folyamodvány utján a királyi tanfelügyelőtől, elutasitás esetén a vallás és közoktatásügyi minisztertől, hogy az állami iskolába járó református növendékek részére a körülmények szerint heti 2 vagy 4 vallásórát engedélyezzen, ugyan ennyi óra után vegye fel az iskola költségvetésébe is a vallástanitás diját.

Ezen utasitás értelmében járjanak el más állami iskolákban müködő vallástanitóink is.

Ad. 2. Feketegyarmaton, hol a két tanerős községi iskola felállitása megfeneklett, kisérelje meg az egyház e célra megvett telket a községtől dijmentesen megszerezni, az épitéshez, ha évi részletekben is, segélyt kieszközölni; egy tanterem felépitésével felállithatják a harmadik iskolát, mert a tanitó fizetését adósegélyből (fizetés 100 kor., lakbér 250 kor., kertváltság 20 kor.) fedezhetik, az állam pedig, ha a vallás és közoktatásügyi miniszter előzetes beleegyezését kéri és megnyerik, a tanitó javadalmát az 1913 évi XVI. t. c.-ben biztositott fizetés mértékéig kiegésziti; a presbytérium minden esetre tegyen meg mindent iskoláiban a zsufoltság megszüntetésére, a leány iskola kifogás alá eső tantermét pedig mielőbb alakitassa át.

Ad. 3. Nagyzerénden az egy tanerős állami iskola felállitásával remélhetőleg megszünik ugyan a református iskola tulzsufoltsága, de a mi egyházunknak most már minden erejét meg kell fesziteni, hogy iskolája az államéval a versenyt felvehesse. Ugyanazért kötelességévé teszi a nagyzeréndi presbiteryumnak, hogy leányiskolájának alacsony tantermét emeltesse fel s mindenik iskoláját hozassa rendbe, tartsa kellő szinvonalon; ha már nem kerülte el azokat a bajokat, melyek minden községben felmerülnek, ahol két vagy több fajta iskola van, legalább mentse és tartsa meg azt, amit buzgó és áldozatkész elődeink drága, szent örökségül reá hagytak.

Ad. 4. Kötegyáni egyházunk előljáróit, mint gondos és előrelátó atya gyermekeit, a legjobb akarattal hivja fel, hogy az iskola fejlesztésének ügyét kezeikből ki ne ejtsék, minden igyekezetükkel hassanak oda, hogy a község református népe képviselőtestülete utján, református egyházának, tehát saját magának hozza meg azt az áldozatot, melyet államiiskola épitésére, különben tiszteletre méltó és érdemes célra, meghozni kiván. Az egyház volt a mult idők jó és rosz napjaiban az iskolafentartó, az

egyházkezébe tették le őseink gyermekeik nevelését; az egyház féltő gondal örködött felettük, az ősök akaratának hiven megfelelt: nevelt magyar református utódokat. A természetes fejlődés utja tehát az lenne, hogy az utódok is az egyházba, melyben eleik nem csalódtak, helyeznék bizodalmukat. Csak maguknak használnak a fenforgó esetben is. Ugyan is, ha a község legalább egy tanterem és egy tanitói lakás kiépitési költségeit elvállalná s az 5-ik tanitóság szervezését az egyházra bizná: félannyi sem lenne a teher, mint azon esetben, ha a tervbe vett két tanerős állami iskola felépitési költségeit magára veszi. A kötegyáni egyház tagjait a tanitói fizetés és az iskola dologi kiadásai sem aggaszthatják, az egyetemes adó alap és az állam fedezik e terheket ugy, hogy e miatt nekik az iskoláról sem kell lemondaniok.

Ad. 5. Megnyugtatásul szolgál, hogy Magyarhomorogon az iskola tulnépessége és zsufoltsága az uj tanitói állás szervezése s a vegyes iskolának fiu és leány iskolává elkülönitése által megszünt.

Ad. 6. Elismeréssel veszi tudomásul, hogy Mezősason a tanitók a tanitónő 8 havi szabadság ideje alatt buzgósággal és eredménnyel teljesitették a kis iskolában a helyettesitést.

Ad. 7. Berekböszörményben, elvárja a lelkésztől és a tanitóktól, hogy egymás közt a békességes jó viszonyt fentartsák és ápolják, mint a gyülekezet őrállói esküjökhöz hiven jó példával járjanak elől e nehéz időkben s a lelkipásztor és a tanitó külömben is felelőséggel járó munkáját viszálkodásokkal kockára ne tegyék.

Utasitja a presbyteriumot, hogy az 5-ik tanterem megépitésére és az 5-ik tanitói állás szervezésére a maga jól felfogott érdekében törekedjék s ez által a nagyobb fiu iskola tulnépességét szüntesse meg. A nagyobb leány iskolát pedig a törvényszabta taneszközökkel szereltesse fel.

Ad. 8. Dicsérettel méltányolja Perec István lelhész társunk azon buzgó és sikeres munkásságát, melyel Körösszegapátiban a szabadságon levő agg kartársa helyett az egyházi közigazgatást vezeti és irányitja.

A körösszegapáti-i presbyteriumot felhivja hogy III-VI. oszt. vegyes iskolája szük és alacsony tanterme helyett a tervbe vett uj tantermet mielőbb épitse fel.

Ad. 9. Geszten az egyház előljáróinak buzgóságát, tagjainak áldozat készségét hirdeti a folyó évben felépitett fiu iskolai uj és szép tanterem és kényelmes tanitói lakás. Dicséretet érdemelnek a hüséggel és szerénységgel forgolódó munkások az egyház veteményeskertjében.

Ad. 10. Méltán illeti elismerés a Mezőgyáni hiveket is, kik templomukba uj, diszes és jó hangu orgonát állitottak.

Ad. 11. Okányban meghagyja a presbyteriumnak hogy, ha még nem tette volna a tempjom megrongált párkányát javitassa ki, a lelkészi lakáshoz tartozó rozoga istálló helyett, mely tarthatatlannak van jelezve, uj és megfelelő istállót épitessen.

Ad. 12. A Sarkadkereszturi presbytériumot utasitja, hogy a hosszu ideig tartó elhauyagolás folytán megromlott templomának és tornyának alapos kijavitásáról sürgősen intézkedjék, a második iskola épitésére és tanitói állás szervezésére nézve pedig felügyelő lelkész célhoz vető utmutatása szerint legalább az első lépéseket tegye meg és lankadást nem ismerő buzgósággal oda törekedjék, hogy sikeres munkálkodásáról mielőbb számot adhasson.

Ad. 13. Zsadányban a presbyteriumnak kötelességévé teszi, hogy az igazgatótanitót megválassza, az ifjusági és tanitói könyvtár beszerzéseről gondoskodjék. Az egyház tagok minden külön megterhelése nélkül megteheti ezt, mert az egyetemes adó alap az igazgatótanitó dijának fedezésére segélyt nyujt,

a beirási dijakat pedig más célra nem, csak is könyvtár létesitésére fordithatja.

Ad. 14. A Belényesujlaki alapok kimutatásába becsuszott tévedés kiigazitására az egyházmegyei számvevőszéket felhivja. Jelentésök a VI-ik oszt. felállitásáról, a népiskolai könyvtár megrendeléséről s a hiányzó tanszerek beszerzéséről megnyugtató tudomásul szolgál.

Ad. 15. A Feketetóti lelkészt felhivja, hogy a feketebátori állami iskolába járó református gyermekek tanitását, melyet az állami tanitó végez, ellenőrizze, tartson vallás vizsgát s az eredményről tegyen jelentést az esperesi hivatalhoz.

Ad. 16. Megütközéssel értesül, hogy Urbancsek Mihály Szemlaki tanitó időközben elhagyta állását, emiatt Szemlakon a növendékek csak ugy végezhették be az iskolai évet, hogy az utolsó 2 hónapban Balog Gyula lelkész tanitotta őket. Lelkész fáradozásáról elismeréssel vesz tudomást.

Ad. 17. Sajnos tudomásul szolgál, hogy a Pécskai fiókegyházban az ott kiütött himlő járvány miatt nem jelenhetett meg az egyház látogatóság.

Ad. 18. A cserményi presbyterium az egyházi számadást időközben beküldötte: ennélfogva intézkedésre szükség nincs.

Ad. 19. Erdőhegyen utasitja a presbiteriumot, hogy az egyház által kölcsön vett alapok kamatait melyek immár 1582 kor 93 fillére szaporodtak, folyó évi december hó 31 napjáig fizesse meg, vagy ha ez az egyházra elviselhetetlen terhet róna, változtassák át az egyház adóságát az 1582 kor 93 fillér hiány hozzáadásával 32 évre szóló 6% törlesztéses kölcsönné. Ezen müvelet keresztül vitelével elérik azt, hogy megszabadulnak a magas kamatok fizetésétől, melyeket elő állitani ugy sem tudnak, a hiány megszünik, a csekélyebb összegü törlesztési hányadokat évi jövedelmeikből fedezni módjubkan lesz.

Ad. 20. Kelletlenül fogadja azt az értesitést, hogy Ágyán az iskolai év folyama alatt mind a két tanitónő féléven tul terjedő szabadságot kért és vett igénybe s emiatt Kajtorné Molnár Zsuzsánna tanitásának eredménye az olvasásban és a számban gyenge, egyebekben kielégitő, Németné Fekete Gizella tanitásának eredményét pedig távolléte miatt meg sem állapithatta az egyház látogatóság. Mindkét tanitónőt figyelmezteti, hogy ideggyengeség és vérszegénység cimén többé szabadságot nem vehetnek igénybe, a nagy szünidőt használják fel e bajuk orvoslására, elhanyagolt iskolájokban pedig minden erejökkel törekedjenek a mulasztások pótlására.

Ad. 21. Megnyugvásul szolgál, hogy Vadászon a két uj tanitói állásra a pályázatot meghirdethette a presbyterium, minek folytán az egy év óta üresen álló két uj tantermet használatba vehetik s iskoláikban a tulzsufoltságot megszüntethetik.

Ad. 22. Mezőbajjon a presbyterium utján figyelmezteti Kiss Irma tanitónőt, kinek kifogásolt iskolájában a tanitás eredményét általában jónak találta és minősitette az egyházlátogatóság, hogy jövőben csak nagyon kivételes körülmények között kérjen szabadságot, mert a sok, bár megokolt, de nem épen feltétlenül szükséges szabadság ideje alatt nagyot hanyatlik az iskola s a mulasztást nagy erőfeszitéssel lehet csak helyrehozni, épen ez a tulhajtott munka teszi tönkre az egészséget.

Ad. 23. Örvendetes tudomásul veszi közgyülésünk, hogy Nagyszalontán, elemi iskoláink mintaszerü, jól beosztott, minden jogos igényt és várakozást kielégitő rendezett állapotban vannak és hogy azokban a tanitók legnagyobb többsége (18 közzül 14) kitünő eredménnyel végezte a tanitás nehéz munkáját.

Ad. 24. Örömmel és dicsérettel emlékezik meg e helyen a sarkadi egyház vezetőiről és más hiveiről is, kik templomukba közadakozásból az első uj

orgonát beállitották 25 fő és 19 mellékváltozattal, melyek a leggondosabban vannak összeállitva a mi református istentiszteletünk egyszerü éneklésének célja szerint.

Végül az esperesi jelentésből megelégedéssel és jóleső érzéssel állapitja meg közgyülésünk, hogy egyházmegyénk tanitói általában dicséretes buzgósággal teljesitették feladatukat, a 118 tanitónak csaknem fele (55) kitünő eredménnyel számolt be. Elismeréssel adózik a tanügy derék és lelkes munkásainak! Csak a tanitónőkhöz van még szava. Alig egy éve, hogy életbe lépett egyházkerületünkben az uj népiskolai szervezet és szolgálati pragmatika, egyházmegyénkben többen már az első évben is iskolai év közben oly nagy mértékben igénybe vették a szabadságolást, mint az előtt soha. Gondolják meg, hogy iskola fentartó egyházaink nincsenek ugy berendezkedve, miként az állam, a legtöbbnek nincs fedezete a helyettesités fedezésére. Csak nagyobb szükség esetén kérjék hát a szabadságot, mert különben elidegenitik a nőtanitóktól nagyobbára egyszerü emberekből álló gyülekezeteinket s akaratlanul is megfosztják kenyerüktől a jövendő tanitónőit.

82. Esperes jelentése az elnökileg elintézett ügyekről:

B) *Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!*

Egyházmegyénk legközelebbi közgyülés óta a következő fontosabb elnöki intézkedést tettem, melyekről midőn jelentésemet beterjesztem azoknak jóváhagyását kérem.

1. 553—1913 sz. a. május 7. Gesztelyi Nagy Béla I. Lelkészképesitő vizsgát tett segédlelkész atyafinak 1730—1913 sz: püspöki rendelkezés értelmében felhatalmazást adtam arra, hogy Pankotán Kocsa Károly rendes lelkész mellet és az ő felelősségére segédlelkészi minőségben minden reábizott lelkészi tennivalót jogérvényesen végezhessen és teljesithessen.

2. 576—1913. sz. a. juni 18. Egyházmegyénk épittető bizottsága a Körösnagyharsányi lelkészi istálló tervét és költségvetését az egyházmegyei épitőszakértő észrevételeinek és utasitásainak

kötelezővé tétele mellett, elfogadja és az épitkezésre az engedélyt megadja. A munkálat elkészültével a szakértő közbejöttével történő átvételt s az arról felvett jegyzőkönyvnek az esperesi hivatalhoz való beküldését kikötöttük, a lelkésznek és a gondnoknak kötelességévé tettük.

3. 619—1913. sz. a. május 9. Egyházmegyénk épittető bizottsága az árpádi lelkészi lakásnak tervét és költségvetését, melyet Sinka Mihály nagyszalontai kőmivesmester 17058 K 76 fillérre rugó összegben készitett, — Biharvárm. államépitészeti hivatala 863—1913. A. sz. a. a berajzolt módositásokkal a kivitelre alkalmatosnak itélt, elfogadta és jóváhagyta az Államépitészeti Hivatal bejegyzett és berajzolt változtatásainak kötelező tétele mellett. Az épitkezés megkezdésére az engedélyt megadta.

A presbyteriumnak kötelességévé tettük, hogy az épitkezés tartama alatt, bizottsága által gondossan vigyázzon és őrködjék a felett, hogy az épitkezéshez a költségvetésben körülirott és megszabott minőségü és méretü anyagot alkalmazzon és épittessen a vállalkozó az épületbe :

Köteleztük az épitkező egyház presbyteriumát, hogy az épitkezés befejezése után az átvételt szakértő közbejöttével ejtse meg, s az átvételről felvett jegyzőkönyvet lelkész és a gondnok által hitelesitett másolatban jelentésükkel együtt az esperesi hivatalhoz terjeszszék be.

4. 753—1913. sz. a. juni 18. Épittető-bizottságunk a mezőbaji fiuiskola tervét és költségvetését, — melyet Biharvárm. Államépitészeti Hivatala felülbirált és azt a kivitelre alkalmatosnak találta, — elfogadta és jóváhagyta a következő megjegyzésekkel.

a) Az utcai 4 nagy ablakkal szemben, a nyugati oldalon az utcai nagy ablakokok felső egyharmadának megfelelő méretekkel 100—106 cm. felső világosság és több szellőztetés céljából 4 drb ablakot vegyenek még fel a költségvetésbe és épittessék be.

b) A padok és a dobogó elhelyezését a tervben feltüntetett elhelyezéssel szemben, megforditva eszközöljék. A dobogó legyen a tanterem déli végében, az ülőpadok pedig a tanterem északi részén, hogy a világosság az utcai 4 ablakból a gyermekek balkeze felől jöjjön be.

Az épitkezés megkezdésére az engedélyt megadtuk.

A presbyteriumnak kötelességévé tettük, hogy e célra küldött bizottsága által gondosan felügyeljen arra, hogy az egyház által az épitkezés helyére összehordott épitő-anyagot, téglát, vályogot, a tervben feltüntetett megfelelő méretü fákat, léceket, meszet, homokot, cserepet, falkötő-vasakat, ajtókat, ablakokat stb. a vállalkozó tisztán a felvállalt iskolaterem épitésére használja fel. A gondnok különösen vigyázzon arra, hogy minden szükséges anyag készletben legyen.

Kötelezték az épitkező egyház presbyteriumát, hogy az épitkezés befejezése után az átvételt szakértő közbejöttével ejtse meg, s az átvételről felvett jegyzőkönyvet a lelkész és a gondnok által hitelesitett másolatban jelentésökkel együtt az esperesi hivatalhoz terjesszék be.

5.) 773—1913. sz. a. juli 27. A borossebesi templom 100 éves kijavitásának és átalakitásának emlékünnepélyén egyházmegyénk képviseletében résztvettem. Az ünnepélyen megnyitó-, hálaadóimádságot mondtam. Csécsi Imre aradi lelkésztársam nagyszabásu alkalmi, buzditó és lelkesitő egyházi beszédet tartott. A helybeli lelkész a templom és egyház 100 éves történetét olvasta fel. Elő sorolta a 100 év alatt ott müködő belső hivatalnokokat. Jellemezte azok munkálkodásainak eredményét. — Talán nem csalódom, ha kifejezem, hogy ennek az emlékünnepélynek megtartása erősitőleg, szilárditólag hatott ugy a református, mint a magyar nemzeti önérzet megőrizésére és ébrentartására, ama felekezeti és nemzetiségi őrhelyen lakóknak szivében es lelkében.

6.) 811—1913. sz. a. juli 5. Bay József végzett hittanhallgató atyafinak, a 3233—1913. sz. püspöki kibocsátás alapján, addig is mig az I. lelkész-képesitő vizsgát letehetné, engedélyt adtam arra, hogy Nagszalontán Böszörményi Lajos rendes lelkész e. m. tanácsbiró mellett és az ő felelősségére, segédlelkészi minőségben minden rá bizott lelkészi tenni valót jogérvényesen végezhessen és teljesithessen.

Kötelelezтem azonban, a kibocsátás alapján felhatalmazott atyafit arra, hogy a f. é. szeptember hóban az I. lelkész-képesitő vizsgálatot letegye, s az arról nyert bizonyitványt az esperesi bizonyitványt bemútassa.

7). 853—1913. sz. a. aug. 1. Kiss Gyula I. lelkész-képesitő

vizsgát tett atyafinak a 4344 — 1913. sz. püspöki rendelkezés értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Zsadányban Nagy Benjámin rendes lelkész mellett és az ő felelősségére, segédlelkészi minőségben minden rábizott lelkészi tenni valót jogérvényesen végezhessen és teljesithessen.

8. 888—1913. sz. a. aug. 4. Egyházmegyénk épittető bizottsága a körösszakáli templom eddigi cserépfedélzetének horgonyozott bádoglemez fedélzetre való átatakitásának tervét és költségvetését, az egyházmegyei szakértő véleménye alapján elfogadta és jóváhagyta.

A munkálat megkezdésére az engedélyt megadta, de kikötötte, hogy a munkálat egész tartama alatt, a presbyteriumnak e célból kiküldött bizottsága figyelemmel őrködjék a felett, hogy a munkálatot a válalkozó gondos figyelemmel és szakszerüen végeztesse. Az egyház által adott anyagra gondosan felügyeljen, hogy azt a vállalkozó a tetőzetre használja fel. A netalán kimaradó anyagot és a leszedett cserepet az egyház javára értékesitsék.

Az épitkezés befejezése után az átvételt szakértő közbejöttével eszközöljék, az átvételről felvett jegyzőkönyvet a lelkész és a gondnok jelentésük kiséretében az esperesi hivatalhoz küldjék el.

9. 919—1913. sz. a. aug. 7. Egyetemes Konventünk lelkészi nyug- és gyámintézeti végrehajtó-bizottságának 1957—1913. számu felhivása értelmében egyházmegyénk területén korpótlékban részesülő 37 lelkészre vonatkozólag elkészitettem a *Pótlapokat* 2—3 példányban, hogy korpótlékaik nyugdijigényük alapjául beszámithatók legyenek. Az elkészitett Pótlapokat egyházmegyénk nyugdijbizottsági tagjainak aláirásával, jelentésem kapcsán felküldtem Konventi lelkészi nyug- és gyámintézeti Végrehajtó Bizottságához 6 lelkésztársunk még nem kapott korpótlékot. 3 lelkésztársunk felvétele a nyug- és gyámintézetbe még folyamatba van.

10. 552—1913 sz. a. juli 24. Hodor István atyafinak kiadtam az esperesi engedélyt — Koncessát — arra vonatkozólag, hogy Köröstárkányban a lelkészi állomást 1913 aug. hó 1-ső napján elfoglalhassa, mert a kőröstárkányi egyház őt a hozzám beterjesztett választási jegyzőkönyv szerint 1913. juli 6-án szavazattöbbséggel megválasztotta, mert a választás óta letelt törvényszabta 15 nap alatt a választást senki meg nem felebbezte,

s mert a megválasztolt lelész hozzám beterjesztett nyilatkozatában kötelezőleg kijelentette, hogy a K.-tarkányi lelkészi állomást a hozzá megküldött, érvényben levő dijlevélben foglalt javadalom mellett elfogadja.

A köröstárkányl lelkész beiktatására. másnemü sürgős elfoglaltságom miatt Bottyán Pál felügyelő lelkészt kértem fel, ki a beiktatást helyettem teljesitette, kinek ugy ezért, mint a köröstárkányi lelkész-választás egész folyamata alatt tanusitott önzetlen és fáradhatatlan közremüködéséért hálás köszönetemet kifejezni kedes kötelességemnek ismerem.

11. 937—1913. sz. a. juli 30. Szabó Gyula l. lelkészképesitő vizsgát tett atyafinak a 4367—913 sz. püspöki rendelkezés értelmében engedélyt adtam és falhatalmaztam őt arra, hogy Csermőn Bodnár Lajos rendes lelkész mellett az ő felelősségére minden segédlelkészi tennivalót jogérvényesen végezhessen és teljesithessen.

12. 913—1913. sz. a. aug. 12. Egyházmegyei Gondnokunk Ő nagyméltóságával együtt a cserméi egyháznak az e. t. l. — 15. §. d. pontja értelmében, a presbyterium 11—1913 aug. 3. sz. elfogadó határozata alapján engedélyt adtunk arra, hogy pénztári készletük hiányában, költségvetésük kiadási tételeinek fedezésére 300 K. azaz Háromszáz korona rövid lejáratu kölcsönt vegyenek fel.

Azt azonban kötelességévé tettük az egyházgondnoknak, hogy a) Ezen összeget az egyház legelodázhatatlanabb olyan tartozásainak kiegyenlitésére forditsák, melyek a költségvetésben benne vannak.

b) Ezen csak kivételesen engedélyezett kölcsönt a f. 1913. évi november 15-ik napjáig az egyház rendes bevételeiből letörleszteni állásából való elengedhetetlen kötelességének ismerje.

c) A jelen engedély számára való hivatkozással, minden további felszólitás bevárása nélkül, tegyen jelentést a lelkész és gondnok arról, hogy a kölcsön vett összeget, melyik naptári napon és milyen kamat felszámitása mellett törlesztették le.

d) E kölcsönök a kikötött időben való letörlesztéséért nem csak a lelkész és gondnok, hanem e. t. l—46 §-ban foglalt rendelkezés értelmében a kölcsönt megszavazó presbyterek is felelősséggel tartoznak.

13. 1913 sz. a. aug. 14. Egyházmegyei Gondnokunk Ő nagyméltóságával együtt Bodnár Lajos cserméi lelkésznek, a borosjenői

járás tiszi orvosának 1913. juli juli 19-én kiállitott bizonyitványa alapján szabadságot engedélyeztünk a folyó 1913. évl szept. 1-től 1914 május 1-ig terjedő 8 azaz nyolc hónapra, hogy egészségi állapotának helyrehozása szempontjából ábszolut nyugalmat élvezhessen, s magát lelkészi hivatalában helyettesithesse.

Jóváhagytuk azon szerződést is, melyet Bodnár Lajos cserműi lelkész Szabó Gyula segédlelkésszel kötött, melyben meghatározzák a helyettesités ideje alatt a segédlelkésznek járó fizetés összegét és módozatait.

Minthogy azonban az I. lelkészképesitéssel biró segédlelkész az egyházi közigazgatási tennivalókat jogérvényesen nem végezheti felkérjük és megbizzuk Igyártó Sándor bélzerindi rendes lelkészt, hogy Csermőn a Bodnár Lajos lelkész szabadságának ideje alatt az egyházi közigazgatási tennivalókat végezze. Ahányszor szükséges, presbyteri gyülést tartson. Az egyházi adó beszedésére és kivetésére ügyeljen fel. A gondnok által tett kiadásokat és bevételeket ellenőrizze. A cserműi egyházat terhelö adósságokat és köztartozásokat törlesztesse. A felügyelő lelkész napidijat nem számit fel, de oda- és visszautazásainak költségeit a szabadságolt lelkész viseli az egyház megterheltetése nélkül.

Megokolás. A hatóságl orvosi bizonyitvány szerint Bodnár Lajosnak egészsége helyrehozásának szempontjából abszolut nyugalomra van szüksége. Ennek lehetőségét adjuk meg neki, midőn a szabadságolásra irányuló kérvényt el nem utasitjuk. Ujabb szabadságot a mostani után két éven belül nem kérhet.

14. 1015—1913. sz. a. aug. 14. Éltető János okleveles tanitónak a kisperegi presbyterium 40—1914. sz. megválasztó határozata alapján felhatalmazást adtam arra, hogy Kisperegen a III-ik tanitói — vegyesiskola-állást elfoglalhassa és ezen állással együtt járó mindennemü kötelességét, a dijlevélben foglalt javadalom élvezete mellett, jogérvényesen végezhesse és teljesithesse.

15. 1044—1913. sz. aug. 25. Kormány Miktós okleveles tanitónak a gyoroki presbyterium 21—1913 sz. megválasztó határozata alapján engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Gyorokon az énekvezérséggel egybekötött felekezeti vegyes tanitói állást elfoglalhassa és ezen állással együtt járó mindennemü kötelességét a dijlevélben foglalt javadalom élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesithesse.

16. Végül kegyeletes részvéttel jelentem be Egyházmegyénk közgyülésének, hogy egyházmegyei Gondnokunk Ő nagyméltóságának édesanyja, felejthetetlen volt Gondnokunk Tisza Kálmán özvegye, Tisza Kálmánné Gróf Dégenfeld Ilona a földi hazát menynyeivel cserélte fel.

Temetése Nyirbaktán juli 2 — Geszten juli 3-ik napján volt.

Geszten a temetésen egyházmegyénk lelkészeinek és tanitóinak jelentékeny része akik közelebb laktunk, megjelentünk, ez által is kifejezésre juttattuk azt a mély tiszteletet és azt az őszinte kegyeletet, mellyel az elköltözött iránt mindnyájan tartoztunk.

Az elköltözött Nagyasszony, a példás feleség, a felejthetetlen jóságos édesanya, a jellemben, a szivérzéseiben és az elme gondolkozásában igazi református nő, aki, ha csak módjában volt, mindenkivel jót tett, aki Krisztusi szeretet magasztos parancsolatát mindig szem előtt tartotta : nyugodjék békében, pihenjen csendesen, vegye el jutalmát ama hitünk szerintvaló szebb hazában.

Hozzánk a tisztelet, becsülés és szeretet szálaival volt kapcsolva.

Áldott emlékezetét örökitsük meg a mi egyházmegyénk közgyülése szerény jegyzőkönyvének egyszerü soraiban !

Ezekben soroltam elő azon főbb intézkedéseket, melyeket egyházmegyénk legközelebbi közgyülése óta tettem.

Kérem ezen jelentésemet tudomásul venni.

Amennyiben egyházi törvényeinkkel megegyeznek és a fennforgó körülmények azokat megokolják: azok jóváhagyását egyenként is remélem és kérem !

Tisztelettel vagyok : Sarkad. 1913. Augusztus hó 26.

BALOG AMBRUS,
esperes.

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés ! Az elnökileg elintézett ügyekről tett, kinyomatott és szétküldött jelentésemhez pótlólag a következőket csatolom :

17. sz. 1040-1913. sz. alatt szept. 17. Egyházmegyénk épittető bizottsága a köröstárkányi lelkészi lakásnak tervét és költségvetését, melyet Szabó Imre belényesi kőmivesmester készitett 9206·50 K. költséggel, az államépitészeti hivatalnak a tervbe berajzolt módositásainak és a költségvetésbe tett bejegyzéseinek kötelezővé tétele

mellett jóváhagyja. Felhatalmazza az esperesi hivatalt, hogy ha a tervező a költségvetést az államépitészeti hivatal követelményeinek megfelelő módon átdolgozza, s az eredetivel együtt bemutatja : az épitkezés megkezdésére az engedélyt megadhassa.

Az épitkezés ellenőrzését, a szakértői átvételt s arról a jelentéstételt a presbyteriumnak kötelességévé tesszük.

18. 1180—1913. sz. a. szept. 17. Egyházmegyénk éppittető bizottsága a tamáshidai tanteremnek és tanitói lakásnak tervét és költségvetését, melyet Pfaff István gyulai képesitett kőmivesmester készitett 7665·44 K költséggel, az Államépitészeti Hivatal által tervbe bejegyzett módositásoknak, a költségvetésbe bejegyezett módositásoknak és pótlásoknak kötelezővé tétele mellett : jóváhagyta.

Az esperesi hivatalt felhatalmazta arra, hogy, ha a tervező a költségvetést az Államépitészeti Hivatal követelményeinek megfelelő módon átdolgozza, és az eredetivel együtt bemutatja : az épitkezés megkezésére az engedélyt megadja.

Az épitkezési ellenőrzését, a szakértői átvételt s arról a jelentéstételt a presbzteriumnak kötelességévé tesszük.

19. 1180—1913. sz. alatt szept. 17. Egyházmegyei épittető bizottságunk jóváhagyta a sarkadkereszturi templom gyökeres átalakitására és jókarba hozására vonatkozó azon tervet, melyet egy részről Verebi Lajos sarkadi okleveles kőmivesmester készitett, más részről a templom fedélzet és torony átmetszetét Kis Lajos épitési vállalkozó rajzolt és azon költségvetést, melyet Verebi Lajos készitett 9039·50 K és 600 K összesen 9639·50 K. összegre menően. De kötelezővé tesszük, az Államépitészeti Hivatal által a tervbe berajzolt, s a költségvetésbe piros szinnel beirt javitásait és pótlásait.

Az épitkezés megkezdésére az engedélyt megadjuk.

Az épitkezés folyama alatt a felügyeletet, az épitkezés bevégeztével a szakértői átvételt, s az arról való jelentéstételt a presbyteriumnak, a gondnoknak és a felügyelő lelkésznek kötelességévé tesszük.

Egyházmegyénk közgyülése esperes jelentését az elnökileg elintézett ügyekről általában tudomásul veszi, s az abban foglalt intézkedéseket, mivel egyházi törvényeinkkel megegyeznek és a fenforgó kö-

rülmények azokat megokolják, egyenként is jóváhagyja és megerősiti a következőkben :

Ad. l. 553—1913. sz. a. Gesztei Nagy Béla első lelkészképesitő vizsgát tett segédlelkésznek 1730—1913. sz. püspöki rendelkezés értelmében kiadott azon felhatalmazást, hogy Pankotán Kocsa Károly rendes lelkész mellett és az ő felelőségére segédlelkészi minőségben minden reá bizott lelkészi tenni valót jogérvényesen végezhessen és teljesithessen.

Ad. 2. 579—1913. sz. alatt egyházmegyénk épittető bizottságának azon intézkedését, melyben a kőrösnagyharsányi lelkészi istálló tervét és költségvetését az egyházmegyei· épitő-szakértő észrevételeinek és utasitásainak kötelezővé tétele mellett elfogadta és az épitkezésre az engedélyt megadta. A bizottsággal egyetértőleg lelkésznek és gondnoknak kötelességévé teszi, hogy az épületet, mihelyt elkészül, szakértő közbenjöttével vegye át s az átvétel jegyzőkönyvét az esperesi hivatalhoz azonnal küldje be.

Ad. 3. 619—1913. sz. alatt egyházmegyénk épittető bizottságának azon határozatát, melyben az árpádi lelkészi lakásnak Sinka Mihály nagyszalontai kőmivesmester által készitett tervét és 17058.76 K-ban megállapitott költségvetését Bihar vm. államépitészeti hivatala által 863—1913. A. sz. alatt bejegyzett és berajzolt módositások kötelezővé tétele mellett elfogadta, jóváhagyta és az épités megkezdésére az engedélyt megadta, valamint azon előrelátó, gondos intézkedését is, mellyel a presbyteriumnak kötelességévé tette, hogy az épitkezés tartama alatt bizottsága által vigyázzon és őrködjék a felett, hogy az épitkezéshez a költségvetésben körülirott és megszabott minőségü és méretü anyagot alkalmazzon és épittessen a vállalkozó az épületbe. A maga részéről is kötelezi az egyház presbyteriumát, hogy az épitkezés befejezése után az átvételt szakértő köz-

benjöttével ejtse meg s az átvételről felvett jegyzőkönyvet a lelkész és gondnok által hitelesitett másolatban jelentésükkel együtt az esperesi hivatalhoz terjessze be.

Ad. 4. 753—1913. sz. alatt azon engedélyt, melyet épittető bizottságunk adott a mezőbajji egyháznak, hogy fiuiskoláját a bemutatott s Bihar vm. államépitészeti hivatala által felülbirált és kivitelre alkalmasnak talált terv és költségvetés szerint felépithesse a következő módositásokkal :

a) Az utcai 4 ablakkal szemben a nyugati oldalon az utcai nagy ablakok felső egyharmadának megfelelő méretekkel 100—66. cm. felső világosság és több szellőztetés céljából 4 drb. ablakot vegyenek még fel a költségvetésbe és épitessék be.

b) a padok és dobogó elhelyezését a tervben feltüntetett elhelyezéssel szemben megforditva eszközöljék. A dobogó legyen a terem déli végében, az ülőpadok pedig a tanterem északi részén, hogy a világosság az utcai négy ablakból a gyermekek balkeze felől jöjjön be.

Jóváhagyja és megerősiti közgyülésünk az épittető bizottság azon rendelkezését is, mellyel kötelességévé tette a mezőbajji presbyteriumnak, hogy megbizottjai utján gondosan ügyeljen fel arra, hogy az egyház által az épitkezés helyére összehordott épitő anyagot, téglát, vályugot, a tervben feltüntetett megfelelő méretü épületfákat, léceket, meszet, homokot, cserepet, falkötő vasakat, ajtókat, ablakokat stb. a vállalkozó tisztán a felvállalt iskolaterem épitésére használja fel s a gondnok különösen vigyázzon arra, hogy minden szükséges anyag készletben legyen.

Végül egyházmegyei közgyülésünk is kötelezi a mezőbajji presbyteriumot, hogy az épitkezés befejezte után az átvételt szakértő közbenjöttével ejtse meg s az átvételről felvett jegyzőkönyvet a lelkész és gondnok által hitelesitett másolatban jelentésükkel együtt az esperesi hivatalhoz terjesszék be.

Ad. 5. Egyházmegyei közgyülésünk midőn köszönettel veszi tudomásul, hogy esperse Csécsi Imre tanácsbiróval együtt egyházmegyénk képviseletében a borossebesi templom emlékünnepélyén részt vett, ott megnyitó hálaadó imádságot mondott, teljes elismeréssel adózik fáradhatatlan tevékenységéért s örömmel tölti el az a tudat, hogy olyan esperessel dicsekedhetik, ki az egyházmegye igazgatásával járó sok oldalu és terhes elfoglaltatása mellett is talál időt és alkalmat arra, hogy most egyik, majd másik egyház templomában emelje a lelkeket Istenhez itt imádkozással, másutt meg az igehirdetéssel.

Ad. 6. Jóváhagyja és megerősiti közgyülésünk esperes azon intézkedését, hogy 811—1913. sz. alatt Bay József végzett hittanhallgatónak a 3213—1913. sz. püspöki kibocsátás alapján, addig is, mig az I. lelkészképesitő vizsgát letehetné, engedélyt adott arra, hogy Nagyszalontán Böszörményi Lajos rendes lelkész, egyházmegyei tanácsbiró mellett és az ő felelősségére, segédlelkészi minőségben minden reá bizott lelkészi tenni valót jogérvényesen végezhessen és teljesithessen. Kötelezi azonban Bay József atyafit, hogy f. évi szept. hóban az I. lelkészképesitő vizsgát letegye s az arról nyert bizonyitványt az esperesi hivatalnak bemutassa.

Ad. 7. Jóváhagyja és megerősiti azt is, hogy esperes 853—1913. sz. alatt Kiss Gyula I. lelkészképesitő vizsgát tett atyafinak a 4344—1913. püspöki rendelkezés értelmében engedélyt adott és felhatalmazta őt arra, hogy Zsadányban Nagy Benjámin rendes lelkész mellett és az ő felelősségére segédlelkészi minőségben minden reá bizott lelkészi tenni valót jogérvényesen végezhessen és teljesithessen.

Ad. 8. 888—1913. sz. alatt egyházmegyénk épittető bizottságának azon határozatát, hogy a kőrösszakáli templom cserép-fedélzetének horgonyzott bádoglemez fedélre való átalakitását a terv és költségvetésnek egyházmegyei szakértő véleménye alap-

ján történt elfogadása és jóváhagyása után engedélyezte, azon kikötés mellett, hogy a munkálat egész tartama alatt, a presbyteriumnak e célból kiküldött bizottsága figyelemmel őrködjék a felett, hogy a munkálatot a vállalkozó gondosan és szakszerüen végeztesse s az egyház által adott anyagot a tetőzetre használja fel, a netalán kimaradó anyagot és a leszedett cserepet az egyház javára értékesitse a gondnok, — jóváhagyja és megerősiti közgyülésünk, de kötelességévé teszi a presbyteriumnak, hogy az épitkezés befejezése után az átvételt szakértő közbenjöttével eszközölje s az erről felvett jegyzőkönyvet a lelkész és gondnok aláirásával, jelentés kiséretében az esperesi hivatalhoz küldje be.

Ad. 9. 910—1913. sz. alatt jóváhagyással látja el közgyülésünk esperes azon jelentését, hogy egyetemes konventünk lelkészi nyug. és gyámintézeti végrehajtó bizottságának 3957—1913. sz. felhivása értelmében egyházmegyénk területén korpótlékban részesülő 37 lelkészre vonatkozólag elkészitette a Pótlapokat 2—2 példányban, hogy korpótlékaik nyugdij-igényük alapjául beszámithatók legyenek, — valamint azt is, hogy a pótlapokat egyházmegyénk nyugdijbizottsági tagjainak aláirásaival, jelentése kapcsán felküldötte a konvent lelkészi nyug. és gyámintézeti végrehajtó bizottságához; tudomásul szolgál, hogy 6 lelkésztársunk még nem kapott korpótlékot, 3 lelkész felvétele a nyugdij és gyámintézetbe még folyamatban van.

Ad. 10. 552—1913. sz. alatt kiadott esperesi engedély — concessa — alapján jóváhagyja közgyülésünk, hogy Kőröstárkányban az uj lelkész, Hodor István atyafi 1913. évi aug. hó 1-én állását elfoglalta s őt a kőröstárkányi lelkészségben megerősiti, mert a kőröstárkányi egyház az espereshez beterjesztett választási jegyzőkönyve szerint 1913. évi julius hó 6-án szavazat többséggel megválasztotta, mert a választás óta letelt, törvényszabta 15

nap alatt a választást senki meg nem felebbezte; mert a megválasztott lelkész espereshez beterjesztett nyilatkozatában kötelezőleg kijelentette, hogy a k.-tárkányi lelkészi állomást a hozzá megküldött érvényben lévő dijlevélben foglalt javadalom élvezett mellett elfogadja.

Az egyházmegyei lelkészi gyámintézet alapszabályainak 2. §. c. pontja értelmében felhivja Hodor István lelkészt, hogy 4 hónap alatt nyilatkozzék az iránt, hogy óhajt-e tagja lenni egyházmegyénk lelkészi gyámintézetének?

A kőröstárkányi lelkész beiktatását esperes felkérése folytán Bottyán Pál felügyelő lelkész végezte, kinek ugy ezért, mint a lelkészválasztás egész folyama alatt tanusitott önzetlen és fáradhatatlan közremüködéséért elismerését nyilvánitja közgyülésünk.

Az uj kőröstárkányi lelkész müködésére Isten áldó kegyelmét kéri.

Ad. 11. 937—1913. sz. a. jóváhagyja esperes azon intézkedését, hogy Szabó Gyula I. lelkészképesitő vizsgát tett atyafinak a 4307—1913. sz. püspöki rendelkezés értelmében engedélyt adott és felhatalmazta őt arra, hogy Csermőn Bodnár Lajos rendes lelkész mellett és az ő felelősségére segédlelkészi minőségben minden reábizott lelkészi tennivalót jogérvényesen végezhessen és teljesithessen.

Ad. 12. 937—1913. sz. alatt hogy esperes egyházmegyei gondnok Ő Nagyméltóságával együtt a cserműi egyháznak az E. T. I—15. §. d. pontja értelmében 300 K rövid lejáratu kölcsön felvételére a presbyterium 11—1913. aug. 3. számu határozata alapján engedélyt adtak: jóváhagyja egyházmegyei közgyülésünk. Kötelességévé teszi azonban az egyház gondnokának, hogy a) a kölcsönvett összeget az egyház legodázhatatlanabb, olyan tartozásainak kiegyenlitésre forditsák, melyek a költség-

vetésben benne vannak; b) ezen, csak kivételesen engedélyezett kölcsönt a f. évi november hó 15. napjáig az egyház rendes bevételeiből letörleszteni állásából folyó elengedhetetlen kötelességének ismerje; c) a jelen engedély számára való hivatkozással, minden további felszólitás bevárása nélkül tegyen jelentést a lelkész és gondnok arról, hogy a kölcsönvett összeget melyik naptári napon és milyen kamat felszámitása mellett törlesztették le? d) e kölcsönnek a kikötött időben való letörlesztéséért nem csak a lelkész és gondnok, hanem az E. T. I—46. §-ban foglalt rendelkezés értelmében a kölcsönt megszavazó presbyterek is felelősséggel tartoznak.

Ad. 13. 958—1913. sz. alatt. Megnyugvással hagyja jóvá közgyülésünk esperes és egyházmegyei gondnok Ő Nagyméltóságának együttesen tett azon intézkedését, hogy Bodnár Lajos cserméi lelkésznek, a borosjenői járás tiszti orvosának 1913. évi julius 19-én kiállitott bizonyitványa alapján szabadságot engedélyeztek a f. 1913. évi szept. 1-től az 1914. évi május hó 1-ig terjedő 8 hónapra, hogy egészségi állapotának helyrehozása szempontjából absolut nyugalmat élvezhessen s magát lelkészi hivatalában helyettesithesse.

Megerősiti egyházmegyei elnökség által jóváhagyott azon szerződést is, melyet Bodnár Lajos cserméi lelkész Szabó Gyula segédlelkésszel kötött s melyben meghatározzák a helyettesités ideje alatt a segédlelkésznek járó fizetés összegét.

Minthogy azonban az I. lelkészképességi bizonyitvánnyal biró segédlelkész az egyházi közigazgatási tennivalókat jogérvényésen nem végezheti, beleegyezik abba, hogy Csermőn Bodnár Lajos lelkész szabadságának ideje alatt az egyházi közigazgatási tennivalókat az elnökség által megbizott Igyártó Sán-

dor bélzeréndi lelkész végezze. Ahányszor szükséges, presbyteri gyülést tartson. Az egyházi adó beszedésére és kivetésére ügyeljen fel. A gondnok által tett kiadásokat és bevételeket ellenőrizze. A cserműi egyházat terhelő adósságokat és köztartozásokat törlesztesse. A felügyelő lelkész napidijat nem számit fel, de oda és visszautazásának költségeit a szabadságolt lelkész viseli az egyház megterheltetése nélkül.

A szabadság engedélyezésének megokolását egész terjedelmében magáévá teszi közgyülésünk azzal, hogy Bodnár Lajos lelkész ujabb szabadságot a mostani után 2 éven belül nem kérhet.

Bodnár Lajos felebbezésének, melyben 8 hónap helyett egy évi időtartamra kéri szabadságát, egyházmegyénk közgyülése helyet nem adhat, mert a szabadságolási engedély és annak tartama ellen semmiféle elfogadható okot nem hoz fel a felebbező.

Ad. 14. 1015—1913. sz. a. Jóvágyja és megerősiti azon felhatalmazást, melyet esperes a kisperegi presbyterium 40—1913. számu megválasztó határozata alapján Éltető János okleveles tanitónak adott arra, hogy Kisperegen a III. (vegyes iskola) tanitói állást elfoglalhassa és ezen állással együtt járó mindennemü kötelességét jogérvényesen végezhesse és teljesithesse.

Ad. 15. 1044 —1913. sz. a. Helybenhagyja és megerősiti közgyülésünk azon engedélyt és felhatalmazást, melyet a gyoroki presbyterium 21—1913. számu megválasztó határozata alapján Kormány Miklós okleveles tanitónak adott arra, hogy Gyorokon az énekvezérséggel egybekötött vegyes iskolai tanitói állást elfoglalhassa és ezen állással együtt járó mindennemü kötelességét a dijlevélben foglalt javadolom élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesithesse.

Elfogadja és megerősiti még egyházmegyénk közgyülése az éppittető bizottság azon határozatát, mellyel:

Ad. 16. 1140—1913. sz. a. a köröstárkányi lelkészi lakásnak Szabó Imre belényesi kőmivesmester által készitett tervét és költségvetését 9106·50 K.

Ad. 17. 1180—1903. sz. a. a tamáshidai tanteremnek és tanitói lakásnak Pfaff István gyulai kőmives által készitett tervét és költségvetését 7665·44 K. költséggel az Államépitészeti Hivatalnak a tervbe berajzolt módositásai és költségvetésbe tett bejegyzései, módositásai és pótlásai kötelezővé tétele melett jóváhagyta. Az esperesi hivatalt felhatalmazza arra, hogyha, a tervező a költségvetést az Államépitészeti Hivatal követelményeinek megfelelőleg átdolgozza s az eredetivel együtt bemutatja: az épitkezés megkezdésére az engedélyt megadhatja.

Ad. 18. 1180—1913. sz. a. a sarkadkereszturi templom gyökeres átalakitására és jókarbahozására vonatkozó azon tervet, melyet egyrészről Verebi Lajos sarkadi okleveles kőmives mester készitett, másrészről — a templom fedélzet és torony átmetszetét — Kiss Lajos épitkezési vállalkozó rajzolt és azon költségvetést, melyet Verebi Lajos készitett 9039·50 K. és 600 K, összesen 9639·50 K költséggel, — jóváhagyta, de kötelezővé tette az Államépitészeti Hivatal által a tervbe berajzolt és a költségvetésbe piros szinnel beirt javitásokat és pótlásokat. Az épitkezés megkezdésére az endedélyt megadja.

Az épitkezés folyama alatt a felügyeletet, az épitkezés befejeztével a szakértői átvételt s az arról való jelentéstételt mindenik egyház presbyteriumának, gondnokának, rendes vagy felügyelő lelkészének kötelességévé teszi közgyülésünk.

Ad. 19. Bánatos érzéssel, kegyeletes részvéttel tölti el közgyülésünk minden tagjának szivét azon szomoru jelentés, melyben esperes tudomásunkra adja, hogy áldott emlékezetü gondnokunk TISZA KÁLMÁN özvegye

DÉGENFELD ILONA grófnő,

egyházmegyénk gondnoka Ő Nagyméltóságának és egyik tanácsbiránk Ő Méltóságának édesanyja a földi hazát mennyeivel cserélte föl.

Példás feleség, jóságos édesanya, az igazi református nő mintaképe, egyházmegyénknek a könyörülő szeretetben munkás Nagyasszonya volt!

Az ur leszállott hozzá és felemelte innen a hervatag virágok, a fájdalmas szeretet, a vérző élet világából oda, ahol nincsen virágnak hervadása, szeretetnek fájdalma, könnynek keserüsége, munkának fáradalma, életnek vége.

Többre bizatik ezután, aki hü volt a sokon!

Legyen tisztelt neve, áldott emlékezete mindvégig!

83. A skontró ügyekről esperes a következő jelentést teszi:

C) *Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!*

A skontró ügyekről a következő jelentést teszem: I. 1. Váczy Mária m.-homorogi tanitónő 35377—1913. sz. VKM. drágasági pótlék 50 K. 2. Erdélyi Gyula k.-tárkányi tanitó 46609—1913. sz. VKM. I—III. korpótlék 500 K. összesen 550 K. II. Az 1913. évi XVI. t.-cikk alapján fizetési osztályokba és azok fokozataiba való sorozás alapján az eddigi másnemü államsegélyek — korpótlék, tandijkárpótlás — beszüntetésével következő tanitóink és tanitónőink nyertek 1913. jan. 1-től kezdődő fizetéskiegészitő államsegélyt.

Sorszám	Tanitó (nő) neve	Egyh. község	VKM., rend. sz.	Fizetési oszt.	Fizetési fok.	Helyi fiz. K	Fizetés kieg. által K	Alap fizetés K
	Nagy Sándor	Tamáshida	59178	III	3	616	784	1400
	Sarkadi Ilona	K.-apáti	59138	„	3	100	1300	1400
	Arató Lajos	Komádi	59131	„	3	100	1300	1400
	Kiss L. Károly	„	59128	„	1	400	1400	1800
5	Rózsa Ferenc	B.-ugra	59095	„	1	800	1000	1800
	Csomor Béla	K.-harsány	59136	II	3	502	1498	2000
	Székely Zsuzs.	Árpád	59074	III	3	200	1200	1400
	Verebélyi Margit	Komádi	59130	„	3	100	1300	1400
	Faragó Róza	Geszt	59121	„	2	1020	580	1600
10	Ugrai Emma	B.-böszörm.	59083	Kezdő		400	800	1200
	Varga Sándor	„	59082	II	3	556	1444	2000
	Győrössy István	Zsadány	59187	II	3	536	1464	2000
	Bakos Sándor	N.-szalonta	59147	III	3	856	544	1400
	P. Kovács Irma	Sarkad	59161	Kezdő		100	1100	1200
15	Jónás Károly	Gyorok	53769	„		504	696	1200
	Balogh Nándor	N.-szalonta	59149	III	3	100	1300	1400
	Borbély Anna	„	59152	„	3	100	1300	1400
	ifj. Szabó Lajos	„	59148	„	2	100	1500	1600
	Végh Sámuel	Sarkadősi	59162	„	3	605	795	1400
20	Galambos Julián	Komádi	59129	„	3	400	1000	1400
	Varga József	N.-szalonta	59151	„	3	100	1300	1400
	Máthé Lajos	„	59150	„	3	100	1300	1400
	Falussy Ágnes	Sarkad	59160	Kezdő		100	1100	1200
	Bajzáth Ilona	M.-gyán	59142	„		100	1100	1200
25	Pap Eszter	Komádi	59132	„		100	1100	1200

Sorszám	Tanitó (nő) neve	Egyh. község	VKM. rend. sz,	Fizetési		Helyi fiz.	Fizetés kieg. által	Alap fizetés
				oszt.	fok.	K	K	K
	Hajdu Emma	B.-ugra	59096	Kezdő		100	1100	1200
	Gellér Karolina	M.-sas	59143	„		100	1100	1200
	Angi Lajos	K.-apáti	59137	„		404	796	1200
	Zsuga Juliánna	Zsadány	59188	„		100	1100	1200
30	Varga Károly	Erdőhegy	81533	III	3	882	518	1400
	Varga József	Sarkad	59159	„	3	800	600	1400
	Bartha Antal	Pankota	53768	„	1	372	1428	1800
	Füzes József	B.-sebes	53773	„	1	687	1113	1800
	Szösz Pál	Szinte	53767	„	3	330	1070	1400
35	Fekete Gizella	Ágya	81531	„	3	100	1300	1400
	Kósa Margit	Erdőhegy	81532	Kezdő		100	1100	1200
	Báthory László	K.-ny falva	104501	„		486	714	1200
	Nagy Elek K.	V.-fenes	101524	III	2	497	1103	1600
	Buday Berta	Tenke	61523	Kezdő		100	1100	1200
40	Széchényi Endre	B.-ujlak	101529	III	2	939	661	1600
	Győrbiró Sámuel	K.-tárkány	101525	III	3	440	960	1400
	Szécs. Csáki I.	B.-Ujlak	101528	Kezdő		100	1100	1200
	Somogyi Etelka	V.-fenes	101522	III	2	46	1554	1600
	Kozma Sándor	B.-zerénd	100069	II	3	120	1880	2000
45	Molnár Zsuzs.	Ágya	53771	Kezdő		100	1100	1200
	Papp János	E.-gyarak	89742	„		100	1100	1200
	Kiss Irma	M.-baj	89746	III	3	100	1300	1400
	Váczy M. Gizella	M.-homorog	89745	Kezdő		100	1100	1200

Tisztelettel vagyok

Sarkad, 1913. évi augusztus hó 27.

BALOG AMBRUS,
esperes.

Egyházmegyénk közgyülése esperes jelentését a skontró ügyekről jóváhagyó tudomásul veszi, s azt egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja és irattárba helyezését elrendeli.

84. sz. Esperes beterjeszti számadását az 1913. ápr. 1-től 1913. szept. 1-ig továbbitott pénzekről, melyeknek összege 676·10 K. Számvevőszék a számadást rendbenlevőnek találta.

Sorsz.	Hó	Nap	Megnevezés	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
	1913.						
1	Április	2	Perselypénz Okány és Doboz 1912. szept. 15.	26	10	—	—
2	„	2	Hitelbank és tkptár H.-böszörmény	—	—	26	10
3	Máj.	6	Beretvás Lajosné Hmvhely „Győri J. alap“	600	—	—	—
4	„	6	Győri J. alap Bottyán P. f. ü. lelk. Belényes	—	—	600	—
5	Julius	18	Bodnár L. lelk. Csermő hátr-ba	50	—	—	—
6	„	22	E. m. pénzkezelőnek B.-ugra	—	—	50	—
			Hatszázhenvenhat K 10 fill.	676	10	676	10

Sarkad, 1913. évi szeptember hó 2-ik napján.

BALOG AMBRUS,
esperes.

Megvizsgáltuk és rendben találtuk.

Nagyszalontán, 1913. szeptember 14.

Rácz Gyula,
e. m. számvevőszéki elnök.

Varga István,
e. m. számvevőszéki tag.

Egyházmegyénk közgyülése esperes számadását a továbbitott pénzekről a számvevőszék jelentése alapján jóváhagyó tudomásul veszi s részére a felmentvényt nevezett időről a szokásos fentartással megadja, a számadást egész terjedelmében kinyomatni, okmányaival együtt irattárba helyezni rendeli el.

85. sz. Kassay Béla tanügyi bizottsági előadó bemutatja az egyes egyházakról szóló tanügyi statisztikai iveket, azoknak kétkét példányban összesitését és az ezekhez csatolt, a főtiszteletü egyházkerületi tanügyi bizottsághoz intézett jelentést.

Tanügyi bizottságunk javasolja egyházmegyénk közgyülésének, hogy az egyes egyházakról szóló statisztikai iveket és az egyik összesitést a jelentéssel együtt az egyházkerületre felterjeszteni, a

másik összesitést pedig az esperesi levéltárban elhelyeztetni méltóztassék.

Egyházmegyénk közgyülése a tanügyi bizottság jegyzőkönyvét jóváhagyólag tudomásul veszi, a benne foglalt javaslatokat határozati erőre emeli, a jegyzőkönyvet hitelesitettnek nyilvánitja.

86. sz. Költő László nagyszalontai, Patkó Olivér szemlaki és Fülöp Zsigmond vadászi tanitók a közgyülés előtt megjelentek, hogy a hivatali esküt az E. T. VI. t.-c. 26. §-a értelmében letegyék. Nevezett tanitók az előirt esküt leteszik.

Egyházmegyénk közgyülése a hivatali esküt letett tanitókat állásukban megerősiti, részükre esperesi hivatal bizonyitványt ad.

Utasitja őket, hogy az Egyházmegyei Tanitó és Segélyegyesületbe haladék nélkül lépjenek be.

Esperes Isten áldását kéri a magyar református kulturának egyházmegyénk kötelékébe lépett uj munkásaira.

87. sz. Tárgyaltunk a gyantai,- tenkeszéplaki,- belényessonkolyosi, kőrösjánosfalvai,- körösszegapátii-, kőrösnagyharsányi,- belényesi,- feketetóti,- árpádi,- erdőhegyi és magyarhomorogi egyházak jelentéseit, amely szerint az illető presbyteriumok a 23, 25 és 26/1913 számu egyházmegyei végzésben foglalt meghagyásoknak eleget tettek; hátralékos követeléseiket behajtatták, illetőleg a jelentés keltéig be nem folyt követeléseket a vagyoni garanciával biró adósoknál telekkönyvileg biztositották, — a számvevőszék által kifogásolt tételeket helyesbitették, — s a helyesbitett tételeket folyó évi számadásaikba átvezették.

Egyházmegyénk közgyülése nevezett egyházak 1912. évi számadásait, — a szokott óvások fenntartása mellett, — végleg jóváhagyja.

88. sz. Tárgyaltuk a belényesi egyház azon jelentését, hogy „Temetőőrház" alapját céljára, temető-őrház épitésére felhasználta és hogy azt 1912. évi gondnoki számadásában már el is számolta.

Egyházmegyénk közgyülése a jetentés helyességét igazoltnak találván, az alapot az alapitványok törzskönyvéből töröltetni rendeli.

89. sz. Tárgyaltuk a pótlásra utasitott és a tavaszi közgyülésre

be nem terjesztett 1912. évi számadásokra vonatkozó számvevői jelentéseket, amelyeknek során rendbenlevőnek találtuk és jóváhagyásra ajánljuk a következő egyházak számadásait:

1. Az okányi egyház

a) központi számadását, melynek bevétele: 8919·07 K
Kiadása: 7142·58 K
Maradványa: 1776·49 K

b) alapitványi számadását, melynek főösszege: 1360·27 K
és 200 köböl buza.

2. A pankotai egyház:

a) központi számadását, melynek bevétele: 2903·70 K
kiadása: 2650·58 K
Maradványa: 253·12 K

b) alapitványi számadását, melynek főösszege: 1122·91 K

3. Berekböszörményi egyház:

a) központi számadását, melynek bevétele: 9585·01 K
Kiadása: 9543·43 K
Maradványa: 41·58 K

b) alapitványi számadását, melynek főösszege: 4410·86 K
a magtári alapnál 25·50 K és 12 mm. 68 kg. buza maradvány

c) 1911. és 1912. évi épitési pénztári számadását, melynek bevétele: . . . . . 6739·40 K
Kiadása: 6195.27 K
Maradványa: 544·13 K

d) 1912. évi harangpénztári számadását, melynek bevétele: . . . . . 3696.67 K
Kiadása: 1803·70 K
Maradványa: 1892·97 K

4) A kőröstárkányi egyház:

a) alapitványi számadását, melynél a Szegény-alap záróösszege 137·01 K, az Óra-alapé 656·38 K.

5) A cserméi egyház:

a) központi számadását, melynek bevétele: 1796·96 K
Kiadása: 1543·26 K
Maradványa: 253·70 K

azzal, hogy a maradványból 75·83 K Nagy József volt gondnoknál, 175·20 K Bodnár Lajos lelkésznél van.

b) alapitványi számadását, melynek főösszege : 225·60 K

Egyházmegyénk közgyülése ezen 5 egyház rendben talált és a számvevőszék által jóváhagyásra ajánlott számadásaira vonatkozólag a felmentvényt, — a szokott óvások fentartása mellett, — megadja, s a zárótételeket a 18—1908 sz. egyházmegyei végzés értelmében jegyzőkönyvébe felvéteti.

Az előterjesztésből kifolyólag külön utasitja a cserméi presbyteriumot, hogy az 1912. évi maradványból Nagy József volt gondnoknál levő 75·83 K, valamint a Bodnár Lajos lelkésznél levő 175·20 K-t legkésőbb f. évi nov. hó 1-ső napjáig mulhatatlanul hajtassa be, a folyó évi számadásban bevétel gyanánt számolja el, s mindezek megtörténtéről felügyelő lelkész és gondnok ugy az esperesi hivatalhoz, mint a számvevőszék elnökéhez tegyenek jelentést.

90. sz. Az esperesi jelentés 14-ik pontja szerint a belényesujlaki alapitványi számadásnál hiba csuszott be a számvevőszék jegyzőkönyvébe, amennyiben a „Szabó Péter"-államkölcsön és „Lőré Mihály"-alapok nem uj alapok, hanem csak névszerint való felsorolása annak az alapnak, amely „Egyházi pénztári alap" cimen már törzskönyvezve van. Ezen alapokat tehát nem kell külön törzskönyvezni, — s amennyiben törzskönyveztettek, — törölni kell az alapok törzskönyvéből.

Egyházmegyénk közgyülése a belényesulaki egyház ezen névszerint elősorolt alapjait, — mint tévesen törzskönyvezetteket, az alapok törzskönyvéből törölteti.

91. sz. Tárgyaltuk Bodnár Lajos cserméi lelkésznek a cserméi egyház 1912. évi számadása, illetőleg a presbyterium e számadásra vonatkozó 1913. évi március hó 24-én 2 szám alatt hozott határozata ellen beadott felebbezését, amely határozatában a presbyterium megtagadta 2 számlának a kifizetését, amelyeket egy peres ügyből kifolyólag Bodnár Lajos a sajátjából előlegezett. Bodnár Lajos e határozat megsemmisitését kéri.

Egyházmegyénk közgyülése a számvevőszék javaslatára addig is, mig ez a közigazgatási biróság-

hoz felebbezett ügy megfelelő elintézést nyerne: a Bodnár Lajos felebbezésének elutasitásával, a cserműi számadást nem a Bodnár Lajos, hanem a presbyterium által megállapitott záróösszegekkel fogadja el, (lásd 89/95—1913. sz. egyházmegyei végzést) és az ide vonatkozó számvevőszéki szakvéleményt, a javaslat részletes indokolása gyanánt, a felebbezési iratokkal együtt a nagytiszteletü esperesi hivatalhoz eredetiben áttétetni rendeli.

92. sz. A missiói-bizottság az alább következő jelentést terjeszti be egyházmegyénk közgyüléséhez:

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés! Nagytiszteletü esperes ur 1048—1913. sz. a. áttette bizottságunkhoz az egyházmegye missiói köreinek beosztására készitett tervezetet azzal, hogy azt birálja felül és javaslatát hozzá terjessze be.

Missióibizottságunk a tervezetből mindenek előtt megállapitja, hogy egyházmegyénk területén van egy missióiegyház (Radnalippa) 3 leányegyház, (Szinte, Németpereg, Kisnyégerfalva) 9 fiókegyház (Szapáryliget, Körösjánosfalva, Kisháza, Tenkeszéplak, Pécska, Bihardobrosd, Magyarcséke, Simonyifalva, Talpas) és 442 szórvány: 200 és több lélekkel 4, (Mikelaka 260, Borosjenő 232, Kisjenő 469, Illye 203), 100—200 lélekkel 12, 40—100 lélekkel 32, 40-nél kevesebb lélekkel 393 szórvány. Lélekszám: a missióiegyházban 274, a 3 leányegyházban 826, a 9 fiókegyházban 1912, a szórványokban 6678, összesen 9690 lélek, mely szám az uj népszámlálás óta a születési szaporodással is megüti a tizezret.

Ez idő szerint rendszeresitett missióikörünk van: 3, a borossebesi 113 szórványban 1056 lélekkel, az erdőhegyi 16 szórványban 1268 lélekkel és a radnalippai 63 szórványban 444, a missiói központon lakó hivekkel együtt 718 lélekkel. Ezen 3 missiói-körben lakó hiveink közzül a tömegesen együtt lakók bizonyára részesültek lelki gondozásban, valamint más körökben a leányegyházak, sőt évenként nehányszor a fiókegyházak tagjai is, de a többi szórványokban lakó, közel 4000 református léleknek eddig semmi gondozásban nem volt része, vagy ha szórványosan volt is, erről egyházmegyénknek, — legalább hivatalosan — tudomása nincs. Ezen sajnos körülmény inditotta esperes urat, igen helyesen arra, hogy olyan kimutatást készittessen, melyben egyházmegyénk területén az

összesen szórványok a megfelelő anyaegyházakhoz és lelkészekhez legyenek beosztva, hogy igy minden egyház és minden lelkész tudja, hogy mely szórványok tartoznak hozzájuk s amit lehet megtegyenek ezeknek gondozásukra nézve. Minthogy egyházmegyénkben csaknem mindenütt vannak szórványok, a munka nem volt könnyü, de bizottságunk véleménye szerint kielégitő sikerrel járt az. A körülményekhez képest, elég rendszeres, szerves a tervezet és a helyi körülményeket lehetőleg mindenütt figyelembe veszi. 22 missiói kört állit be. Egyébiránt a munkálat egész terjedelmében a következő :

A nagyszalontai református egyházmegye területén levő missió körök kimutatása :

I. Aradi kör. Gondozza az aradi lelkész. Központ Arad, anyaegyház 7675 lélekkel.

Leányház : nincs.

Fiókegyház : nincs

Szórványok :			Lélekszám.
a) az aradi járásban : (Aradvármegye.)	1	Kürtös	144
	2.	Mikelaka . .	260
	3.	Öthalom . .	16
	4.	Zsigmondháza	79
b) magyarpécskai járás : (Aradvármegye).	5.	Nagyiratos . .	38
	6.	Nagyvarjas . .	41
	7.	Óbodrog . .	—
c) ujaradi járás : (Temesvármegye).	8.	Angyalkut . .	—
	9.	Féregyház . .	11
	10.	Fönlak . . .	7
	11.	Kisszentmiklós	64
	12.	Munár . . .	1
	13.	Németság . .	14
	14.	Németsztpéter .	11
	15.	Réthát . . ,	—
	16.	Székeskut . .	3
	17.	Szépfalu . .	10
	18.	Temesfüves .	10
	19.	Temesfüzkut .	4
		Átvitel :	713

	Áthozat :	713	
	20. Temeskeresztes	4	
	21. Temesnagyfalu	1	
	22. Ujarad . . .	54	
	23. Ujbobrog . .	7	
	24. Zádorlak . .	15	
II. Ágyai kör. Gondozza az ágyai lelkész. Közp.		794	794
Ágya, anyaegyház (Aradvármegye) 1845 lélekkel.			
Leányegyház :	1. Szinte . . .	188	
Fiókegyház :	2. Szapáryliget .	88	
Szórványok : Kisjenői járás.	3. Kerülős . .	11	
(Aradvármegye).	4. Tőzmiske . .	116	
III. Belényesi kör. Gondozza a belényesi lelkész.		403	403
Kőzp. Belényes (Biharvárm.) anyaegyház 795 lélekkel.			
Leányegyház : nincs.			
Fiókegyház : nincs.			
Szórványok : a) belényesi járás	1. Alsópojény . .	—	
(Biharvármegye).	2. Alsóirtás . .	—	
	3. Belényesforró .	1	
	4. Belényesörv. .	12	
	5. Belényesszeleste	—	
	6. Bel.-sztmárton	—	
	7. Bel.-sztmiklós .	17	
	8. Belényesvalkán	—	
	9. Belezsény . .	—	
	10. Biharkaba . ,	6	
	11, Biharpoklos .	2	
	12. Biharrósa . .	6	
	13. Biharszenes .	—	
	14. Bondoraszó .	2	
	15. Bontesd . .	3	
	16. Borda . . .	1	
	17. Borz . . .	2	
	18. Czigányosd	12	
	19. Drágánfalva .	6	
	20. Drágota . . .	—	
	Átvitel :	70	1197

	Áthozat :	70	1197
	21. Fehérlak . .	—	
	22. Felsőpojény .	—	
	23. Fenyér . . .	—	
	24. Fericse . . .	1	
	52. Füzegy . . .	—	
	26. Gorbolyfalva .	—	
	27. Gyalány . .	—	
	28. Gyepüpataka .	—	
	29. Gyepüsolymos	1	
	30. Havasdombró .	2	
	31. Hegyes . . .	—	
	32. Keresztély . .	—	
	33. Kisbelényes .	14	
	34. Kosgyán . .	6	
	35. Körössebes .	—	
	36. Lelesd . .	—	
	37. Mérág . . .	—	
	38. Mézes . . .	—	
	39. Mézged . . .	15	
	40. Nyimesd . .	—	
	41. Papmezőszel.	9	
	42. Pócsafalva . .	1	
	43. Pontoskő . .	2	
	44. Robogány . .	10	
	45. Sólyom . . .	18	
	46. Száka . . .	1	
	47. Szód . . .	—	
	48. Szokány . .	—	
	49. Talp	—	
	50. Tárkányka . .	—	
	51. Tatárfalva . .	—	
	53. Telek . . .	—	
	54. Tisztásfalva .	—	
	24. Urszád . . .	—	
Vaskohi járás: (Biharvármegye.)	55. Alsófeketevölgy	—	
	56. Alsófüvesd . .	—	
	Átvitel :	150	1197

	Áthozat :	150 1197
57.	Alsómezős . .	—
58.	Balalény . .	—
59.	Belényesirtás .	—
60.	Berhény . .	—
61.	Biharfenyves .	—
62.	Biharkristyó .	—
63.	Biharlonka . .	72
64.	Biharmagura .	—
65.	Biharmező . .	1
66.	Dombrovány .	—
67.	Feketevölgy .	—
68.	Felsőfüves . .	—
69.	Felsőkocsoba .	—
70.	Felsőmezős .	—
71.	Fonóháza . .	—
72.	Gurány . . .	1
73.	Gyegyesény .	22
74.	Határ . . .	—
75.	Henkeresd . .	2
76.	Herzafalva , .	—
77.	Kakucsány . .	—
78.	Kalugyer . .	—
79.	Kerpenyéd . .	—
80.	Kisbékafalva .	—
81.	Kiskoh . . .	—
82.	Kisszedres . .	28
83.	Kisszegyesd .	—
84.	Kolafalva . .	—
85.	Köszvényes .	—
86.	Lehecsény . .	—
87.	Petrelény . .	—
88.	Rény . . .	1
89.	Rézbánya . .	7
90.	Susd	—
91.	Szegyesd . .	1
92.	Szerbesd . .	—
	Átvitel :	285 1197

	Áthozat :	285	1197
93.	Vasaskőfalva .	1	
94.	Vaskóh . . .	70	
95.	Vaskóhaszód .	—	
96.	Vaskóhmező .	—	
97.	Vaskóhszeleste	—	
98.	Vaskóhsziklás .	1	

IV. *Belenyessonkolyosi kör.* Gondózója a belényes- 357 357
sonkolyosi lelkész. Központ : Belényessonkolyos (Bihar-
vármegye) anyaegyház 409 lélekkel.
Leányegyház : nincs,
Fiókegyház : Kőrösjánosvalva 308 308

V. *Berekböszörményi kör.* Gondozója a berekbö-
szörményi lelkész. Központ : Berekböszörmény (Bihar-
vármegye) anyaegyház 3018 lélékkel.
Leányegyház : nincs.
Fiókegyház : nincs.

Szórványok : a) cséffai járás.	1. Körösszeg	75	
(Biharvármegye).	2. Vizesgyán	39	

VI. *Borossebesi kör.* Gondozza a borossebesi lelkész. 114 114
Közp. Borossebes (Aradvárm.) anyaegyház 383 lélekkel.
Leányegyház : nincs.
Fiókegyház : nincs.

Szórványok : a) borossebesi járás.	1. Alcsil	3	
(Aradvármegye)	2. Alsószakács	5	
	3. Bajnokfalva	6	
	4. Báltfalva	—	
	5. Bonczafalva	16	
	6. Borosberend	10	
	7. Borosrósa	—	
	8. Borosztok	—	
	9. Bozósd	—	
	10. Dancsfalva	—	
	11. Décse	2	
	12. Dézna	49	
	13. Déznaláz	2	
	Átvitel :	93	1976

Áthozat :	93	1976
14. Édeslak	—	
15. Gósd	4	
16. Háromalmás	8	
17. Holdmézes	—	
18. Honczér	8	
19. Honcztő	84	
20 Ignafalva	—	
21. Jószás	—	
22. Jószáshely	4	
23. Kertes	4	
24. Keszend	—	
25. Kisfeketefalu	6	
26. Kisróna	7	
27. Koroknya	2	
28. Kőkaró	11	
29. Kőrösbökény	88	
30. Kőrösfényes	—	
31. Kőröskocsoba	2	
32. Madarsák	4	
33. Menyéd	—	
34. Menyháza	12	
35. Mikószalatna	—	
36. Mosztafalva	—	
37. Nádalmás	—	
38. Pajzs	—	
39. Parázs	10	
40. Raj	—	
41. Rétes	—	
42. Solymosbucsa	—	
43. Susányfalva	1	
44. Szelezsény	3	
45. Vészalja	1	
46. Zarándpatak	3	
47. Zombrád	9	
48. Zöldes	5	
Átvitel :	369	1976

		Áthozat :	369 1976
b) borosjenői járás : (Aradvmegye).	49.	Áldófalva	10
	50.	Apatelek	14
	51.	Barza	13
	25.	Bokszeg	73
	53.	Borosjenő	232
	54.	Kőrösvajda	—
	55.	Monyoró	4
	56.	Repszeg	20
c) nagyhalmágyi járás : (Aradvármegye)	57.	Ácsfalva	8
	58.	Ácsva	2
	59.	Bogyafala	—
	60.	Bugyfalva	—
	61.	Csohosd	—
	62.	Csucsmező	—
	63.	Fazekastarnó	—
	64.	Halmágycsucs	14
	65.	Halmágygórós	—
	66.	Halmágymező	—
	67.	Hosszusor	—
	68.	Irtásfalu	6
	69.	Keresztespat.	—
	70.	Kishalmágy	—
	71.	Kisles	—
	72.	Kismaglód	—
	73.	Kőrösdombró	—
	74.	Kőrösiványd	—
	75.	Martfalva	2
	76.	Mermesd	—
	77.	Nagyhalmágy	46
	78.	Ocsisor	—
	79.	Olcs	1
	80.	Páfrányos	—
	81.	Peleskefalva	2
	82.	Rosztocs	—
	83.	Sövényes	1
	84.	Szerb	—
		Átvitel :	817 1976

		Áthozat :	817 1976
	85. Talács	—	
	86. Tiszafalva	—	
	87. Vidra	—	
	88. Vojkóháza	7	
	89. Zarándbánya	—	
d) tornovai járás :	90. Köved	6	
(Aradvármegye)	91. Zarándhódos	20	
e) béli járás :	92. Barzafalva	—	
(Biharvármegye.)	93. Bél	164	
	94. Bélárkos	3	
	95. Bélegregy	2	
	96. Bélhagymás	—	
	97.. Bélkirálymező	17	
	98. Bélkismaros	—	
	99. Bélmárkaszék	5	
	100. Bélmocsolya	4	
	101. Bélmagyaros	1	
	102. Bélörvényes	—	
	103. Benyefalva	—	
	104. Bogy	—	
	105. Boklya	—	
	106. Botfej	—	
	107. Felsőszakács	—	
	108. Hévizkáránd	1	
	109. Kislaka	—	
	110. Románfalva	2	
	111. Nermegy	—	
	112. Tagadómegy.	7	
	113. Tönköd	—	
		1056	1056

VII. Cserményi kör. Gondozza a cserményi lelkész.
Központ : Csermő (Aradvárgye) anyaegyház 369 lélekkel.
Leányegyház : nincs.
Fiókegyház : nincs.

Szórványok : a) borosjenői járás :	1. Alsóbarakony	11	
(Aradvármegye)	2. Garba	46	
	Átvitel :	57	3032

		Áthozat :	57	3032
		3. Somoskeszi	7	
	b) Kisjenői járás !	4. Seprős	164	
VIII. Kisjenői kör. Gondozza az erdőhegyi lelkész. Központ : Kisjenő (Aradvármegye) szórvány (missió egyházzá szervezése és missiói lelkészi, vagy legalább segédlelkészi állás fellállitása nélkülözhetetlen.) Erdőhegy (Aradvármegye) anyaegyház 1423 lélekkel. Leányegyház : nincs. Fiókegyház : nincs.			228	228
Szórványok : a) eleki járás.		1. Almáskamarás	9	
(Aradvármegye)		2. Elek	107	
		3. Meggyesbodzás	35	
		4. Megyesegyháza	111	
		5. Nagykamarás	73	
		6. Nagypél	63	
		7. Ottlaka	20	
		8. Sikló	55	
	b) Kisjenői járás	9. Alsósimánd	68	
		10. Felsősimánd	19	
		11. Kisjenő	469	
		12. Kőröscsente	33	
		13. Nadab	136	
		14. Székudvar	43	
		15. Szineke	—	
		16. Zaránd	27	
IX. Feketetóti kör. Gondozza a feketetóti lelkész. Központ : Feketetót (Biharvármegye) anyaegyház 229 lélekkel. Leányegyház ; nincs. Fiókegyház : nincs.			1268	1268
Szórványok : a) tenkei járás :		1. Feketebátor	105	
(Biharvármegye.)		2. Feketegyőrös	58	
X. Geszti kör. Gondozza a geszti lelkész. Központ : Geszt (Biharvármegye) anyaegyház 1454 lélekkel. Leányegyház : nincs.			163	163
		Átvitel :		4691

		Áthozat :		4691
Fiókegyház : nincs.				
Szórványok : a cséffai járás		1. Atyás	16	
(Biharvármegye)		2. Cséffa	111	
		3. Marcziháza	81	
			208	208

XI. Gyantai kör. Gondozza a gyantai lelkész. Központ : Gyanta (Biharvármegye) anyaegyház 1433 lélekkel.

Leányegyház : nincs.				
Fiókegyház :		1. Kisháza	199	
		2. Tenkeszéplak	100	
Szórványok :	a tenkei járás	3. Tenkekápolna	1	
(Biharvármegye)		4. Petegd	12	
			312	312

XII. Gyoroki kör. Gondozza a gyoroki lelkész. Központ: Gyorok (Aradvármegye) anyaegyház 272 lélekkel.

Leányegyház : nincs.				
Fiókegyház : nincs.				
Szórványok : a) aradi járás :		1. Aradkövi	9	
(Aradvármegye).		2. Maroscsicsér	1	
		3. Mondorlak	9	
		5. Szabadhely	5	
	b) máriaradnai járás :	6. Ménes	8	
	c) világosi járás :	7. Kovászi	26	
			58	58

*XIII. Kispereg*i *kör.* Gondozza a kisperegi lelkész. Központ : Kispereg (Aradvárm) anyaegyház 1750 lélekkel.

Leányegyház :		1. Németpereg	392	
Fiókegyház : Pécskai név alatt:		2. Magyarpécska	66	
Szórványok : nincsenek.		3. Ópécska	237	
			695	695

XIV. Köröstárkányi kör. Gondozza a köröstárkányi lelkész. Köröstárkány (Biharvármegye) anyaegyház 1420 lélekkel.

Leányegyház :		1. Kisnyégerfalva	246	246

XV. Magyarcsékei kör. Gondozza a belényesson-

		Átvitel :		6210

Áthozat : 6210

kolyosi lelkész. Központ Magyarcséke (Biharvármegye). hol missiói egyház szervezése nélkülözhetetlen.

Leányegyház : nincs.

Fiókegyház :

Szórványok : a) magyarcsékei járás (Biharvávmegye)

1.	Dobrosd	143
2.	Magyarcséke	375
3.	Alsópatak	—
4.	Alsótopa	3
5.	Biharszenttelek	7
6.	Bokorrány	1
7.	Csékehódos	3
8.	Cseszvára	9
9.	Dékányos	—
10.	Drágcséke	47
11.	Dusafalva	20
12.	Farkaspatak	9
13.	Felsőtopa	—
14.	Forrószeg	7
15.	Hollószeg	9
16.	Hosszuliget	—
17.	Isztrákos	40
18.	Jancsófalva	—
19.	Kapocsány	2
20.	Káptalanhódos	—
21.	Karáncsfalva	2
22.	Kerekesfalva	—
23.	Kisdombró	4
24.	Kiskáránd	—
25.	Kiskopács	10
56.	Kispapmező	1
27.	Kótliget	2
28.	K.-száldobágy	3
29.	Lankás	9
30.	Méhelő	—
31.	Miklóirtás	9
32.	Nagykáránd	—
33.	Nagykerepesd	5

Átvitel : 720 6210

	Áthozat :	720	6210
	34. Nagypapmező	2	
	35. Nánhegyes	11	
	36. Papmezővalány	1	
	37. Pusztabikács	—	
	38. Pusztahollód	29	
	39. Szitánd	11	
	40. Szombatság	37	
	41. Tasádfő	14	
	42. Toposd	20	
	43. Tőkefalva	1	
	44. Törpefalva	3	
	45. Tősfalva	—	
	46. Venter	3	
	47. Venterrogoz	5	
	48. Veresfalva	—	
		857	857

XVI. *Nagyszalontai kör.* Gondozza a nagyszalontai lelkész. Központ : Nagyszalonta (Biharvármegye) anyaegyház 12409 lélekkel.
Leányegyház : nincs.
Fiókegyház : nincs.

Szórványok : a) nagyszalontat járás	1. Illye	203	
	2. Madarász	53	
	3. Oláhhomorog	138	
	4. Tulka	101	
b) tenkei járás (Biharvármegye)	5. Jánosd	70	
		565	565

XVII. Pankotai kör. Gondozza a pankotai lelkész. Központ: Pankota (Arad vm.) anyaegyház 372 lélekkel.
Leányegyház nincs :
Fiókegyház nincs :

Szórványok : a (borossebesi járás.	1. Csigérgyarmat	2	
	2. Csigérszőlős	19	
	3. Maród	6	
	4. Sikula	49	
b (tornovai járás :	5. Almásegres	3	
	Átvitel	79	7632

	Áthozat	79	7632
	6. Almásménes	2	
	7. Dezsőháza	3	
	8. Doroszlófalva	9	
	9. Dud	2	
	10. Felménes	1	
	11. Feltót	22	
	12. Kávna	4	
	13. Kurtakér	6	
	14. Lugozó	—	
	15. Selénd	43	
	16. Székesaranyág	6	
	17. Tornova	28	
	18. Ujárkos	20	
	19. Zarándnádas	8	
c) világosi járás: (Arad vm.)	20. Erdőskerek	10	
	21. Galsa	20	
	22. Magyarád	24	
	23. Muszka	9	
	24. Ószentanna	11	
	25. Óvarsánd	6	
	26. Ujszentanna	42	
	27. Ujvarsánd	50	
	28. Világos	122	
		527	527

XVIII. Radnalippai kör. Gondozza a radnalippai lelk. Közp: Lippa. (Temesvm. missiói egyház 192 lélekkel. Máriaradna (Arad vm.) Lippával egy egyházat képez 82 lélekkel.

Leányegyház: nincs.

Fiókegyház: nincs.

Szórványok: a) aradi járás.	1. Mácsa	73	
b) eleki járás.	2. Szentmárton	10	
c) máriaradnai járás.	3. Áldásos	—	
(Arad vm.)	4. Alsódombró	1	
	5. Alsóköves	6	
	Átvitel	90	8159

	Áthozat	90	8159
6.	Bátyafalva	14	
7.	Farkasháza	—	
8.	Felsőköves	—	
9.	Garassa	2	
10.	Gyulató	12	
11.	Iltő	2	
12.	Kalodva	—	
13.	Kisbaja	4	
14.	Konop	24	
15.	Marosborsa	48	
16.	Marosholló d	—	
17.	M.-kapronca	2	
18.	M.-monyoró	—	
19.	Marospetres	12	
20.	M.-szalatna	—	
21.	M.-szeleste	—	
22.	Milova	1	
23.	Óborsa	—	
24.	Odvas	8	
25.	Ópálos	59	
26.	Pernyefalva	—	
27.	Rósa	—	
28.	Soborsén	71	
29.	Sólyomvár	6	
30.	Szarvaság	—	
31.	Temesd	—	
32.	Tok	1	
33.	Torjás	3	
34.	Tótvárad	6	
35.	Ujpálos	—	
36.	Vám	—	
d) lippai járás. (Arad vm.) 37.	Belekháza	—	
38.	Bükkhegy	—	
39.	Cseralja	—	
40.	Dorgos	1	
	Átvitel	366	8159

	Áthozat	366	8159
41.	Kisgye	1	
42.	Kisréhkas	—	
43.	Krimárvára	3	
44.	Lábas	1	
45.	Lippakékes	—	
46.	Lippakeszi	2	
47.	Marosaszód	—	
48.	Maroseperjes	1	
49.	Máslak	2	
50.	Mézdorgos	—	
51.	Németremete	8	
52.	Petercse	—	
53.	Rigósfürdő	1	
54.	Saroltavár	3	
55.	Sistárócz	3	
56.	Temeshidegkut	1	
57.	Temesillésd	11	
58.	Temeskomjath	19	
59.	Temeskövesd	—	
60.	Temesszékas	4	
61.	Temesujfalu	13	
62.	Vizma	14	
63.	Zábrány	1	
		454	454

XIX. Sarkadi kör. Gondozza a sarkadi lelkész.
Központ: Sarkad (Bihar vm.) anyaegyház 8428 lélekkel.
Leányegyház: nincs.
Fiókegyház: nincs.
Szórványok: nagyszalontai járás. 1. Méhkerék 73 73

XX. *Szentleányfalvai kör.* Gondozza a szentleányfalvai lelkész.
Központ: Szentleleányfalva (Arad vm.) anyaegyház 545 lélekkel.
Leányegyház: nincs.
Fiókegyház: nincs.
Szórványok: az aradi járás. 1. Fakert 121

	Átvitel	121	8686

	Áthozat	121	8686
2.	Ujpanád	3	
3.	Zimándköz	8	
4.	Zimándujfalu	11	

XXI. *Tenkei kör.* Gondozza a tenkei lelkész. Központ: Tenke (Bihar vm.) anyaegyház 2033 lélekkel. 143 143

Leányegyház: nincs.

Fiókegyház: nincs.

Szórványok: a) béli járás. (Biharvármegye)

1.	Bántolmács	—
2.	Bélkalocsa	15
3.	Bélkaroly	—
4.	Bélrogoz	—
5.	Havaspoklos	—
6.	Olcsa	6
7.	Ökrös	22
8.	P.-hodos	1
9.	P.-szuszág	—
10.	Saját	2
11.	Alsókocsoba	10
12.	Bélfenyér	28
13.	B.-hosszuaszó	3
14.	Karaszó	6
15.	Kávásd	14
16.	Körösmart	12
17.	Oláhgyepes	—
18.	Rózsafalva	1
19.	Székelytelek	17
20.	Tenkegörbed	31
21.	Tenkemocsár	16
22.	Vasand	2
		186

XXII. *Vadászi kör.* Gondozza a vadászi lelkész. 186 186

Központ: Vadász (Aradvm.) anyaegyház 1468 lélekkel.

Leányegyház: nincs.

Fiókegyház:

1.	Simonyifalva	255
2.	Talpas	141
3.	Apáti	12
		480

Szórvány: a borosjenői járás.

A XXII. missiói körben lélekszám összesen: 9423

Missiói bizottságunk midőn e tervezetet elfogadásra ajánlja, javasolja : mondja ki közgyülésünk, hogy

I. Missiói lelkészi állás szervezése szükséges :

1. Az aradi körben Aradgája székhellyel. Gondozná Aradgája városrészt (600—700 lélek), mely Arad várostól messze esik, és a szórványokat (794 lélek), összesen mintegy 1400 lélek.
2. A kisjenői körben Kisjenő székhellyel, 1268 lélek, véleményezzük az ágyai kör idecsatolását is Tőzmiske kivételével, 277 lélek. Összesen 1555 lélek.
3. A magyarcsékei körben Magyarcséke székhellyel, 857 lélek.

II. Missiói segédlelkész beállitása nélkülözhetetlen :

1. A belényesi körben Belényes székhellyel, 364 lélek.
2. A kisperegi körben Magyarpécska székhellyel, 695 lélek.
3. A nagyszalontai körben Nagyszalonta székhellyel, 565 lélek.
4. A pankotai körben Pankota vagy Világos székhellyel, 523 lélek.
5. A radnalippai körben Lippa székhellyel, 444 lélek.
6. A borossebesi körben Borossebes, Borosjenő vagy Bél székhellyel, 1056 lélek.
7. A tenkei körben Tenke székhellyel, 186 lélek.
8. A vadászi körben Simonyifalva székhellyel az ágyai körből Tőzmiske bevonásával, 408+116, összesen 524 lélek.

III. A többi körökben a szórványokban lakó hiveket az illetékes lelkészek gondozzák.

Hivja fel egyházmegyénk közgyülése az itt megnevezett körök lelkészeit annak kipuhatolására, hogy a) az anyaegyház, b) a központoknak, székhelyeknek kijelölt helyeken lakó hivek minő hozzájárulást biztositanának a missiói egyház fenntartására, a b) alattiak hajlandók-é szervezkedni s elfogadják-e az E. T.-ben előirt adózási rendszert ?

Az anyaegyház a segédlelkész részére hajlandó-e lakást, esetleg kosztot, kosztpénzt biztositani ?

Terjessze fel egyházmegyénk közgyülése a vonatkozó összes iratokat a főtiszteletü egyházkerületi közgyülés támogatásával a Konventre azon kérással, hogy missiói köreink különleges és nehéz helyzetére tekintettel az uj missiói központoban szervezés alatt álló lelkészségek részére az egyetemes adó-

alapból helyezne kilátásba lakbért és a lelkészi fizetéshez annyi adósegélyt, hogy kongruáért krélmezni lehessen, a missiói, vagy egyszersmindenkori segélyből utazási átalányt, a missiói segédlelkészségeket jelentse ki intézményes káplánságoknak. ami annyival is inkább lehetséges lenne, mert a lelkészi nyugdijintézet életbe léptével sok helyen megszünnek a segélyes káplánságok.

Addig is mig a berendezkedés megtörténhetik, felhivja egyházmegyénk a missiói körök központjait (anyaegyházait) jelenlegi lelkészeit, hogy a szórványok gondozása körül minden lehetőt megtenni törekedjenek s a missiói körökről, akár tehettek valamit, akár nem, minden év végén igenleges vagy nemleges jelentést terjesszenek be az esperesi hivatalhoz. az esperes pedig ezen jelentéseket a rendes missiói jelentésekkel együtt a missiói bizottság utján közgyülésünknek mutassa be s annak határozatával a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre és Konventre minden évben juttassa el.

Kiváló tisztelettel maradtunk Aradon 1913. évi szept. 6-án.

Csécsi Imre,
missiói bizottsági elnök.

Fogarassy Bátint,
missiói bizottsági előadó.

Szondy Géza,
missió bizottsági tag.

Alulirottak e javaslatot a következő módositással fogadjuk el : a pécskai és németperegi kör részére a missiói segédlelkészség Kispereg székhellyel szerveztessék és a csálatelepi iskolában a hitoktatással a pécskai hitoktató tanitó bizassék meg.

Indokolás : Németpereg nem óhajt Kisperegtől elválni és a segédlelkész ott lakást nyervén, könnyen gondozhatja a pécskai fiókegyházat is. Maga az egyetemes konvent is egyelőre ily alakban fogja rendezni ezen segédlelkészség ügyét.

Csécsi Imre *Szondy Géza*

Egyházmegyénk közgyülése a missiói körök beosztására vonatkozó kimutatástl melyet általános és részletes tárgyalás után rendszeres, szerves és olyan munkálatnak ismer el, mely a helyi körülményeket lehetőleg mindenütt figyelembe veszi, teljes egészében változatlanul elfogadja, jogerőre emeli, s jegyzőkönyvében egész terjedelmében közzéteszi.

A missiói bizottság jelentése alapján kimondja, hogy :

I. Missiói rendes lelkészség szervezését szükségesnek tartja elsősorban a magyarcsékei körben, Magyarcséke székhellyel (48 községben 857 lélek).

2. Sorban a kisjenői körben, Kisjenő székhellyel (erdőhegyi kör 16, ágyai kör 3, annyl mint 19 községbeu 1555 lélek).

3. Sorban az aradi körben Aradgája székhellyel, (Aradgájában circa 606 és e kör 24 községében 794, együtt 1400 lélek.)

II. Missiói segédlelkészség felállitását szükségesnek látja :

1. A pankotai körben, Pankota székhellyel (28 községben 523 lélek).

2. A belényesi körben, Belényes székhellyel (98 községben 364 lélek.)

3. A nagyszalontai körben, Nagyszalonta székhellyel (5 községben 565 lélek.)

4. A vadászi körben, Simonyifalva székhellyel, (e körből 3, az ágyaiból 1, annyimint 4 községben 524 lélek).

5. A tenkei körben, Tenke székhellyel. (22 községben 186 lélek).

6. A kisperegi körben, Magyarpécska székhellyel, (3 községben 695 lélek.).

7. A borossebesi körben, Borosjenő székhellyel (113 községben 1056 lélek),

8. A radnalippai körben, Lippa székhellyel (63 kőzségben 444 lélek.)

Mindezen missiói körökben a vallástanitás is a missiói rendes és segédlelkészek feladata.

III. A többi körök szórványaiban (fiók-, leányegyházaiban) lakó hiveket megfelelő utazási költség mellett az illetékes lelkészek gondozzák.

IV. Felhivja közgyülésünk a fent megnevezett missiói körök lelkészeit annak kipuhatolására, hogy :

a) a központoknak, székhelyeknek kijelőlt helyeken lakó, valamint a népesebb szórványokban (fiók-

leányegyházakban) élő hivek hajlandók-e szervezkedni anyaegyházakká, a 40 és több lélekkel biró szórványok fiókegyházakká s

b) ezek, valamint a már fennálló anyaegyházak minő hozzájárulás biztositanának a missiói központ fenntartásához és a lelkészi (segédlelkészi) javadalomhoz ;

c) az ujonnan alakuló anya- és fiókegyházak hivei, ha még nem tették, elfogadják-e az E. T. III. t.-c. 13. §-ában előirt adózási rendszert ;

d) a központ hajlandó-e a missiói lelkész (segédlelkész) részére lakást, utóbbinak esetleg kosztot, kosztpénzt és mennyit adni ?

V. Felterjeszti egyházmegyénk közgyülése a vonatkozó iratokat a főtiszteletü egyházkerületi közgyülés utján és támogatásával a Konventre azon kéréssel, hogy a rendkivüli helyzetre tekintettel az uj missiói körökben szervezés alatt álló lelkészségek részére helyezzen kilátásba lakbért és a körök által adható lelkészi fizetéshez annyi adócsökkentési segélyt, hogy kongruáért kérelmezni lehessen,

a missiói segélyből utazási átalányt,

a missiói segédlelkészségeket jelentse ki intézményes káplánságoknak.

VI. Addig is, mig a berendezkedés megtörténhetik, felhivja az egyházmegyei közgyülés minden missió kör központját, a körök jelenlegi lelkészeit, hogy a szórványok (fiók-, leányegyházak) gondozása körül minden lehetőt megtenni törekedjenek s

a missiói körökről — akár tehettek valamit, akár nem, — minden év végén igenleges vagy nemleges jelentést terjesszenek be az espereshez, ki ezeket a rendes missiói jelentésekkel együtt a missiói bizottság közbenjöttével közgyülésünknek mutassa be s ennek határozatával a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez és Konventhez juttassa el.

93. sz. A pankotai egyház előljárósága az iránt keresi meg közgyülésünket, hogy mivel Ujszentannán az állami polgári iskolába

járó református növendékek száma 25 s ezek vallásos oktatásáról teti 5 órán gondoskodnak, Világoson, hol fiókegyház alakitását vették tervbe, a növendékek vallástanitását a segédlelkészre bizták, ezekben és a többi szórványokban a hivek lelki gondozása felette szükséges, — a protestáns egyházak részére bocsátandó nagyobb segélyből, vagy valamely most is létező alapból a pankotai állandó vallástanitó, missiói lelkészség javadalmazására lakást, 2400 K alapfizetést s megfelelő korpótlékot eszközöljön ki. Addig pedig, mig ez megvalósulhatna, missiói segélyt kérnek.

Egyházmegyénk közgyülése a pankotai egyháznak a vallástanitó, missiói lelkészség felállitására vonatkozó kérvényét a missiói jelentésre hozott határozat kapcsán felterjeszti a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre és Konventhez azzal, hogy Pankotán egyelőre missiói segédlelkészség felállitását tartja szükségesnek.

94. szám. Bottyán Pál belényesi lelkész bejelenti, hogy állandó segédlelkésze részére a konvent által engedélyezett 500 K. káplántartási átalányon felül az egyház lakás és fütési átalányt, a lelkész pedig kötelezettség nélkül ebéd — kosztot ajánlott fel. E mellé még 500 K. missiói segélyt kér évenként, hogy a missió segédlelkészt beállitani és missiói kör gondozását megkezdeni módjában álljon.

Egyházmegyénk közgyülése elismeréssel veszi tudomásul, hogy Belényesen az egyház lakás és fütési átalányt, a lelkész pedig kötelezettség nélkül ebéd-kosztot ajánlott fel az állandó missiói segédlelkész részére s a kérvényt 500 K. missiói segély nyujtása céljából jelen közgyülés 92. sz. határozata kapcsán felterjeszti a főtiszteletü egyházkerületi, közgyülésre és konventre.

95. szám. A magyarcsékei fiókegyház felügyelő lelkésze Kalas Ferencz ezen egyházunk megbizásából és képviseletében lelkész, gondnok. egyházi jegyző és két presbyter aláirásával kérvényt terjeszt be egyházmegyénk és kerületünk közgyüléséhez, melyben az E. T. I.-56 § g pontja értelmében a magyarcsékei fiókegyháznak anyaegyházzá alakitását kérelmezik.

Kérésüket azzal okolják meg,

a). hogy Magyarcséke Nagyváradtól 30 Km.-re van, az itt lakó református magyarok (375 lélek) az oláhság tengerébe bezárva, a magyarcsékei járáshoz tartozó községekben lakó hivek, akiknek száma a 7. sz. a. csatolt kimutatás szerint 857 lélek, mind a reformátusságtól, mind a magyarságtól teljesen el vannak különitve s ha őrzésére lelkipásztort nem állitanak, hitükből, magyarságukból kivetkőzve ma-holnap beolvadnak az oláhság tengerébe;

b). hogy az egyetemes konvent a fenti okoknál fogva elismerte a magyarcsékei egyház létjogosultságát, amennyiben részére évi 849.27 K. adósegélyt állapitott meg azon kikötéssel, hogy ezen összeget az anyásitás kimondása és a lelkészi állás betöltése után folyósitja;

c). hogy a magyarcsékei presbyterium és egyházközségi közgyülés a 3. 4. sz. a. mellékelt határozatok szerint magára vála lta az anyásitással járó költségek előállitását, kötelezte magát a lelkész megválasztására, mihelyt arra az engedély meglesz; kötelezte magát imaház fenntartására; amig a lelkészi lakás felépithető lesz, a lelkész számára lakás bérelésére; beleegyezett abba, hogy lelkésze havonként egyszer Bihardobrosdo ns a szükséghez képest valamelyik szórványban is isteitiszteletet tartson; a lelkészak épitéséhez a maga szegénységétől kitelő áldozatot is megszavazta.

Kérelmezők csatolják 8. sz. a. az egyházhatóságilag jóváhagyott és megerősitett, tehát jogérvényes dijlevelet is, mely szerint a lelkész egy évi javadalma lakáson kivül 382 K. 63 fill., ugyszintén bemutatják 9. 10. sz. a. a lelkészi lakás tervét és költségvetését is, melyből megtudjuk, hogy az épület 14954.77 K.-ba kerül, ebből tizennégyezer K. fedezésére közalapi tőkekamatsegélyért folyamodnak.

6. sz. a. mellékelik a bihardobrosdi fiókegyház közgyülésének a csatlakozást kimondó határozatát, mely szerint a magyarcsékei lelkész részére 200 K. tiszteletdijat biztositanak a lelkészi szolgálatért, az iskolában a vallás és énektanitásért felajánlják a Ibihari erdőipar és mészégető részvénytársaság által az 1909. évben folyósitott havi 40 K. dijat. (5. sz. melléklet.) A lelkészi dijevélben foglalt javadalom emelésére egyik anlat sem szolgálhat, mert a 200 K. tiszteletdijat az utazá efelemmészti, a havi 40 K. pedig vallás és énektanitásért járó dij.

Marad tehát a magyarcsékei lelkész javadalmául a dijevél összege, 382.63 K. melyhez 1217.37 K. kongrua szükséges, hogy a lelkészi fizetés a minimumot megüsse.

Egyházmegyei közgyülésünk elsőben is megállapitja, hogy a magyarcsékei reformátusok lelki ellátása más református egyház lelkésze által nem eszközölhető a nagy távolság miatt; hogy Magyarcséke központtal a magyarcsékei járás 48 községében élő reformátusok részére alkotható egy missiói kör 857 lélekkel (az 1910. évi népszámlálás szerint;) ezek, mivel mind a reformátusságtól, mind a magyarságtól teljesen elkülönitve vannak, lelkipásztor nélkül ki vannak téve annak, hogy hitükből, magyarságukból kivetkőzve rövid idő alatt beolvadnak az oláhság közzé. Ezen okokból igazolja közgyülésünk a magyarcsékei fiókegyház anyásitásának szükséges és elkerülhetetlen voltát, azt is, hogy ezen alakulás más egyház fennállására, vagy lelkészi javadalmának csökkentésére befolyással nincs; a hivek buzgósága és már is kimutatott áldozatkészsége pedig igazolja ezen egyház élet- és fejlődésképességét.

Mindezek alapján az E. T. I-56 § 8 pontja értelmében a magyarcsékei fiókegyháznak anyaegyházzá alakitását kimondja s jóváhagyja a bihardobrosdi fiókegyháznak csatlakozását ezen most anyásitott egyházhoz, Magyarcséke központtal önálló missiói kört szervez s ebbe a magyarcsékei járás területén lévő szórványokat veszi fel.

Ezen határozatát végső megerősités végett felterjeszti a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre azon kérelemmel, hogy a jóváhagyás és a megerősités után az 1898. évi XIV. t. c. 11. §-a szerint tegyen előterjesztést arra nézve, hogy a magyarcsékei lelkészi állás szervezését a m. kir. vall. és közokt. miniszter ur megokoltnak elismerje s javadalmát a már jogérvényesen megállapitott dijlevél alap-

ján a törvény szabta összegre kiegészitse,-hogy az egyetemes konventen eszközölje ki, hogy a magyarcsékei missiói kört gondozó lelkész utazási költségeinek fedezésére állandó missiói segélyül egyelőre legalább évi 600 K.-t szavazzon meg és utaljon ki.

96. szám. Bokor Sándor erdőhegyi lelkész beterjeszti a kisjenői reformátusok alakuló közgyüléséből 1913. évi aug. 31-én felvett jegyzőkönyvet. Az utólagosan beküldött ·|. alatt csatolt nyilatkozatban az egyház előljárói és a jegyzőkönyvhitelesitők kinyilatkoztatják, hogy a közgyülés a fiókegyház megalakitását mondotta ki, csak tévedésből került a jegyzőkönyvbe ez a kifejezés „leányegyház," amit azóta az eredeti jegyzőkönyvben helyesbitettek. Egyébb iránt a közgyülés összehivása törvényes alapon történt, azon számos egyháztag vett részt, kik a kisjenői református fiókegyház megalakulását egyhangulag mondották ki, gondnokot és 8 presbytert választottak s egyelőre az erdőhegyi anyaegyházhoz csatlakoztak.

Egyházmegyénk közgyülése atyafiságos szeretettel üdvözli a kisjenői református hiveket s megelégedéssel és örömmel veszen tudomást szervezkedésükről, fiókegyházuk megalakitásáról és arról, hogy egyelőre az erdőhegyi anyaegyházhoz csatlakoztak.

Minthogy pedig jelen közgyülésünk 92. sz. alatt hozott határozatában kimondotta Kisjenő központtal a kisjenői missiói kör megalakitását — ebben az eddig is ide tartozott 16 községet 1268 lélekkel, az ágyai körből Szinte leányegyházat 188 lélekkel, a szapáryligeti fiókegyházat 88 lélekkel és Kerülős szórványt 11 lélekkel (összesen 19 község 1555 lélek) osztotta be — ugyszintén kimondotta azt is, hogy Kisjenőn missiói lelkészség felállitását szükségesnek látja: felhivja most már a kisjenői református hiveket, presbyteriumot és felügyelő lelkészt, hogy törekedjenek minél előbb fiókegyházuknak anyaegyházzá szervezésére. Hogy ez megtörténhessék, mindenek előtt állapitsák meg leány- és fiókegyházaiknak saját egyházukhoz való jogviszonyát, az ebből eredő

jogokat és kötelezettségeket mindenik fél által elfogadott egyezségben. (E. T. I-12. §) Azután gondoskodjanak istenitisztelet tartására helyiségről, lelkész részére lakásról (esetleg lakáspénzről.) készitsék el a lelkészi dijlevelet, vessék ki az egyházi adót az E. T. III-13. § szerint; állitsák össze a normál költségvetést s az ebben mutatkozó hiány pótlására folyamodjanak az egyetemes konvent adóalapvégrehajtó bizottságához segélyért, ha ez a hiány pótlására kilátást nyujt, kérelmezzék az egyházmegyei közgyülésen, hogy ez a fiókegyházuknak anyaegyházzá átalakitását határozza el s a lelkészi dijlevél összegének a minimumra kiegészitését az 1898. XIV. t. c. 2. §-a értelmében a vallás- és közokt. miniszteriumtól eszközölje ki.

Használják a jó alkalmat most, mikor a kedvező körülmények reményt nyujtanak céljuk elérésére.

Ezuttal a kisjenői fiókegyház megalakulását az .|· alatt csatolt nyilatkozat elfogadásával jóváhagyja s végső megerősités végett felterjeszti a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre.

97. szám. Bokor Sándor erdőhegyi lelkész beterjeszti az Alsó- és Felsősimándon lakó reformátusoknak 1913. évi aug. 30-án tartott közgyülésén felvett jegyzőkönyvet, mely szerint az utólag mellékelt nyilatkozat értelmében a fiókegyházzá szervezkedést örömmel mondották ki, gondnokot és 4 presbytert választottak.

Egyházmegyénk közgyülése elismeréssel veszi tudomásul a simándi fiókegyház megalakitását s mivel az a törvényes formák megtartásával ment végbez, a határozatot a jegyzőkönyv és az ennek pótlásául szolgáló nyilatkozat alapján jóváhagyja, a simándi egyházat fiókegyházaink sorába iktatja s az összes iratokat végső megerősités végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre felterjeszti.

Mivel pedig jelen közgyülésünk 92. jzkvi szám alatt Alsó- és Felsősimándot — most már simándi fiókegyházt — a kisjenői missiói körbe osztotta be,

felhivja a simándi fiókegyház presbyteriumát és felügyelő lelkészét, hogy mihelyt Kisjenőn az anyaegyház megalakul, ehhez való jogviszonyát, valamint az ebből származó jogokat és kötelességeket mindkét fél által elfogadott egyezségben állapitsák meg (E. T. I-12 §) s az egyezséglevelet (szerződést) további eljárás céljából közgyülésünknek mutassák be.

Addig pedig, mig ez megtörténhetik, a simándi fiókegyházat az erdőhegyi anyaenyházhoz csatolja a közgyülésünk.

98. szám. Bokor Sándor erdőhegyi lelkész beterjeszti a Megyesegyházán lakó reformátusok alakuló közgyüléséről 1913. évi szept. 1-én felvett jegyzőkönyvet. Ezen közgyülés az utólag beküldött s csatolt nyilatkozat szerint, melyet az egyház előljárói és a fenti jegyzőkönyv hitelesitői irtak alá. a megyesegyházi fiókegyház megalakitását határozta el.

Az iratok között van az arad-békési ág. h. ev. egyházmegye Megyesegyházán 1913. évi juli 9-én tartott közgyülésének 36 sz határozata is, melyet Csepregi György esperes f. évi szept. 4-én. küldött esperesünkhöz. Ebben elő van adva, hogy a református egyházmegye már évek óta kisérletez Megyesegyházán a református leányegyház megalakitásával, de a ref. hivek ezt nem óhajtják, inkább készek az ág. h. ev. egyháznak az ott szokásos egyházi adót megfizetni, ha az ág. h. ev. lelkész gondozza őket és havonként egyszer, vasárnap délután magyar nyelvü istentiszteletet tart. Az ág. h. ev. gyülekezet az ajánlatot elfogadta, az egyházmegye pedig az egyezséget helyeslőleg tudomásul vette és megerősitette.

Gulya György kunágotai ref. lelkész pedig 1913. évi május hó 8-án 105. sz. a. kelt levelében arra kéri esperesünket, hasson oda, hogy az egyházi hatóság Kunágotához, mint közvetlen szomszédos egyházhoz csatolja Megyesegyházát, ezt, Bokor Sándor illetékes lelkész 74—1913. számu levelében ellenzi.

Egyházmegyénk közgyülése, mivel éppen most hivatalosan értesül a meggyesegyházi fiókegyház megalakulásáról, nem adja beleegyezését abba, hogy a megyesegyházi reformátusok az ottani ág. h. ev. egyházhoz csatlakozzanak.

Nem kivánja Kunágotához ezuttal sem csatolni Megyesegyházát, hanem tudomásul veszi a megyesegyházi református fiókegyház megalakulását s a közgyülés jogérvényes határozatát az utólag beküldött nyilatkozat elfogadásával jóváhagyja, Megyesegyházát fiókegyházaink közzé iktatja s az összes iratokal végső megerősités végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez belerjeszti.

Mivel pedig jelen közgyülésünk 92. sz. határozatával Megyesegyházát a kisjenői körbe osztotta be, felhivja a megyesegyházi felügyelő lelkészt és presbyteriumut, hogy a kisjenői anyaegyház megalakulása alkalmával ehhez való jogviszonyát s az ebből származó jogokat és kötelezettségeket mindkét fél által elfogadott egyezségben állapitsák meg. (E. T. I.-12. §.) s az egyezség levelet (szerződést) további eljárás céljából ide terjesszék be.

Addig pedig, mig ez megtörténhetik, a megyesegyházi fiókegyházat az erdőhegyi anyaegyházhoz csatolja közgyülésünk.

99. szám. A cserméi ref. egyház egyházközségi közgyülése 1913. évi julius 20-án tartott ülésében kimondotta, hogy a presbyterek számát 12-ről 8-ra szállitja le. Lelkész beterjesztve ezen határozatot, kéri arra egyházmegyénk közgyülésének jóváhagyását.

Egyházmegyénk közgyülése a cserméi ref. egyház közgyülésének a presbyterek számának leszállitására hozott s az egyházi törvények intézkedéseinek ellentmondó határozatát jóvá nem hagyja, szigoruan utasitja lelkészt az ide vonatkozó egyházi törvények pontos megtartására.

A presbyterek számának meghatározása az egyházmegyei közgyülés joga s ez iránt majd csak akkor fordulhat ide a cserméi ref. egyház s akkor sem határozattal, hanem kellően megindokolt kéréssel, ha lesz szabályszerü választással összeállitott presbyteriuma s igy módja lesz az egyháznak ezt a kérdést ugy presbyteri, mint az egyházközségi közgyüléssel szabályszerüen tárgyaltatni.

100. szám. A cserméi ref. egyháztanács 1913. évi aug. 17-én tartott gyülésén 11. szám alatt határozatot hozott, mely szerint az egyház köztartozásának lefizetésére — amely tartozást a 12/1913. sz. egyházmegyei határozat szerint 1913. szept. 1-ig ki kellett volna fizetniök — két évi haladékot kér.

Egyházmegyénk közgyülése a kérelemnek helyt nem ad, s miután a cserméi ref. egyház egyházmegyénk 12—1913. számu határozatának mindez ideig eleget nem tett, felkéri és felhatalmazza egyházmegyénk esperesét, hogy a cserméi református egyháznak adott segélyekből legelső sorban ezen tartozást törlessze le, ezután a fennálló többi egyházi köztartozásokat. A cserméi egyházgondnoknak ne pénzt küldjön, hanem csak a kiegyenlitett tartozások nyugtáit, mert csakis igy remélhető, hogy ezek a tartozások mielőbb rendezve lesznek.

101. szám. A cserméi ref. egyházközségi közgyülés 1913. évi aug. 24-én tartott közgyülésén 6. szám alatt kimondotta, hogy az egyház tulajdonát képező iskola épületet, melynek az állammal kötött bérleti szerződése f. év végén lejár, ujra kiadja a régi feltételek mellett az államnak iskolai célokra s ugyancsak hasonló célra bérbe adja az államnak a ref. egyház imaházát is, ugy. hogy az emellett az isteni tisztelet céljaira mindig használható legyen. Lelkész kéri ezen határozatra egyházmegyénk közgyülésének jóváhagyását.

Mielőtt egyházmegyénk közgyülése az iskolai épület bérbeadása felett döntene, felhivja a cserméi ref. egyház lelkészét, hogy a bérbeadásra vonatkozó szerződést és a presbyteri határozatot terjessze fel egyházmegyénkhez, amint arra különben már egyházmegyénk esperese is felhivta lelkészt. Felhatalmazza egyházmegyénk elnökségét, hogy ugy a presbyteri határozatot, valamint a bérbeadási szerződést, amennyiben azok a törvényes követelményeknek meg fognak felelni, egyházmegyénk közgyülése nevében jóváhagyhassa.

Semmi esetre sem hagyja azonban helyben egyházmegyénk közgyülése az imaház bérbeadását,

mert az imaház kivételesen, elkerülhetetlen szükségből használható ugyan a ref. egyházi iskolák céljaira, de másnak semmiféle célra bérbe nem adható.

102. szám. A cserméi ref. egyház elhatározta, hogy toronyépités céljára országos gyüjtésre engedélyt kér a belügyminisieriumtól. Erre vonatkozó folyamodásukat lelkész felküldötte egyházmegyénk espereséhez azzal a kéréssel, hogy azt terjessze fel ajánlással a belügyminiszteriumhoz. Egyházmegyénk esperese a folyamodást visszaküldötte azzal a végzéssel, hogy a gyüjtésre való engedély megadását a cserméi ref. egyháznak nem ajánlhatja mindaddig, mig az egyház bonyolult anyagi ügyeit rendbe nem hozzák, mig nagymérvü adósságaikat le nem törlesztik, mig az egyháznak szabályszerü választással összeállitott presbyteriuma nem lesz s mig az egyház bevételeinek és kiadásainak teljesitésénél az egyházmegyei szabályrendeletben megállapitott jórend szerint nem járnak el.

Ezen esperesi határozat ellen az egyházközségi közgyülésnek 1913. aug. 24-én 5. szám alatt hozott határozata alapján lelkész és gondnok felebbezést adnak be egyházmegyénk közgyüléséhez. A felebbezésben felhozott indokok alapján kérik egyházmegyénk közgyülését, hogy a gyüjtésre való engedély megadását a belügyminisieriumnak javasolja.

Egyházmegyénk közgyülése a felebbezésnek helyt nem ad, az esperesnek a kérvény támogatását kérő beadványra adott elutasitó válaszát mindenben helyesli, magáévá teszi s figyelmezteti a cserméi ref. egyházat, hogy saját jól felfogott érdekükben az esperesi rendeletben foglalt figyelmeztetéseket szivleljék meg, azokhoz alkalmazkodjanak, az abban kikötött feltételeket teljesiteni minden erejükből igyekezzenek, mert mindaddig, mig az egyház mindennemü ügyei rendezve nincsenek, egyházmegyénk közgyülése az országos gyüjtésre vonatkozó engedély kérését nem tárgyalhatja és nem pártolhatja.

103. szám. Cserméi ref. lelkész, presbzteri határozat alapján engedélyt kér esperestől 300 K ideiglenes kölcsön felvételére. Esperes az engedélyt megadja s az engedéllyel együtt jóakaratulag figyelmezteti lelkészt, hogy ahelyett, hogy az egyházat ujabb és ujabb

adósságokba meritené, igyekezzenek a régi adósságok törlesztésére. Lelkész az esperes figyelmeztetését durva hangu levélben visszautasitja.

Egyházmegyénk közgyülése megbotránkozással értesül arról a minősithetetlen és semmivel sem indokolható visszautasitásról, melyet a cserméi ref. egyház lelkésze egyházmegyénk esperesének törvényes és mindenben helyes rendeletére válaszul küldött.

Miután lelkész eljárása az E. T. I. t.-c. 143. §-ának C. E. pontjába ütköző fegyelmi vétség minden kritériumát magán viseli, egyházmegyénk az ügyet szabályszerü fegyelmi eljárás megindítása végett átteszi egyházmegyénk rendes bíróságához.

104. szám. Ágyai lelkész a presbyterium nevében és megbizásából beterjeszti az ujonnan megállapitott lelkészi dijlevelet 4 egyező példányban, csatolja a régi dijlevél egy hiteles példányát, a presbyterium határozatát, valamint lelkész elfogadó nyilatkozatát is. A dijlevél tételeit a presbyterium értékelni nem kivánja, hivatkozik felterjesztésében a 370—1911. sz. egyházkerületi határozatra, mely irányadó elvüll kimondotta, „hogy a lelkészi dijlevélben az egyes javadalmi tételek pénzértékét nem kel kitüntetni". Mellékeli végül az 1894-ik évben kelt „Jelentő iv" hiteles kivonatát, mely szerint az ágyai lelkészi javadalom pénzegyenértéke lakással együtt 2048, — lakás nélkül pedig 1848 korona.

Egyházmegyénk közgyülése az ágyai református lelkész 4 egyező példányban kiállitott s a törvényes kellékeknek mindenben megfelelő dijlevelet jóváhagyja s végleges megerősités végett felterjeszti a tiszántuli reform. egyházkerületre.

105. szám. Borossebesi lelkész és gondnok beterjesztik a négy egyező példányban kiállitott lelkészi dijlevelet megerősités végett. A régi és uj dijlevél értékelése között semmi különbség nincs, csupán az uj dijlevél tételei korona értékben vannak kifejezve. Az uj dijlevelet a presbyterium, valamint lelkész is elfogadta.

Egyházmegyénk közgyülése a törvényes kellékeknek mindenben megfelelő borossebesi lelkészi

dijlevelet jóváhagyja s végleges megerősités végett felterjeszti a tiszántuli református egyházkerületre.

106. szám. Körösszegapáti-i felügyelő lelkész Perec István beterjeszti a lelkészi állás dijlevelét négy egyező példányban. Mellékeli a régi dijlevelet a presbyterium, valamint lelkész elfogadó nyilatkozatát. Kéri az uj dijlevél egyházhatósági megerősitését.

Egyházmegyénk közgyülése a körösszegapáti lelkész törvényes kellékeknek megfelelő dijlevelét jóváhagyja s végleges megerősités elnyerése végett felterjeszti a tiszántuli reform. egyházkerületre.

107. szám. A köröstárkányi presbyterium 33—1913 sz. határozata alapján uj lelkészi dijlevelet állapitott meg, melyet lelkész és gondnok kérvény kapcsán egyházmegyénk közgyüléséhez terjesztettek fel jóváhagyás végett. Ezzel egyidejüleg kérik egyházmegyénk közgyülését, hogy a lelkész részére még jogosan járó, — a kérvény szavai szerint „illetékesnek elismert“ 440 kor. pótilletmény fedezése céljából az egyetes konventnél, illetve az adósegély bizottságnál a köröstárkányi egyházat adósegély felemelésre ajánlani méltóztassék.

A kérvény szerint néhai Győry József lelkész az egyházzal egyezséget kötött, mely szerint az egyház a lelkészi fizetést 2400 koronával megváltja, azonban ezen egyezséget és az ennek alapján kiállitott dijlevelet a felettes egyházi hatóság jóvá nem hagyta, mivel azokat néhai Győry József lelkész megerősités végett felterjeszteni annak idején elmulasztotta. Különben a volt lelkész és az egyház között kötött ezen egyezségről a mostani felterjesztésben egyetlen okmány sincs mellékelve.

Az 1913. aug. 13-án tartott presbyteri gyülés a régi lelkészi dijlevelet megváltoztatja s annak nagyobbrészt természetben szolgáltatott tételeit a helyi forgalmi érték alapján 2400 koronában állapitja meg. E dijlevelet lelkész csak azon feltétel teljesitése esetén fogadja el, ha a helyi értékelés és a konventi utasitásban foglalt értékelés közt mutatkozó 440 kor. külömbséget az egyháztól s az egyház az egyetemes adóalapból az adósegély felemelése folytán megnyeri.

Egyházmegyénk közgyülése a köröstárkányi lelkész uj dijlevelét jóvá nem hagyja, mivel a régi dijlevél természetben szólgáltatott tételének kész-

pénzre való átváltoztatásánál a presbyterium a konventi utasitásban foglalt egységárak ellenére a helyi forgalmi értéket vette alapul s igy fizetéscsonkitást követett el, melyet pedig törvényeink szigoruan tiltanak.

Egyházmegyénk közgyülése figyelmezteti a köröstárkányi egyház presbyteriumát, hogy a lelkészi dijlevél természetben szolgáltatott fizetéstételeit csak abban az esetben változtathatja át — lelkésszel egyetértőleg — készpénzfizetésre, ha az egységárakat a konventi utasitásnak megfelelően állapitja meg és illeszti be a dijlevélbe. Addig pedig, mig ez megtörténik s az igy kiállitott dijlevél egyházhatósági megerősitést nyer, a régi dijlevél marad érvényben.

Egyházmegyénk közgyülése a beterjesztett iratokból ugy látja, hogy az adócsökkentési segély kérése alkalmával a köröstárkányi egyház az adózó párok számát tévesen jelentette be és pedig jóval kevesebb számban, mint ahogy az a tényleges állapotoknak megfel, igy az adócsökkentési segélye tévesen lett megállapitva. Utasitja a köröstárkányi egyházat, hogy az adózó párok számát helyesen jelentse be s ennek alapján kérelmezze adócsökkentési segélyének ujból való megállapitását az egyetemes adóügyi bizottságtól és csak ennek megtörténte után készitse el a lelkészi dijlevelet és terjessze fel jóváhagyás végett egyházmegyénk közgyülésére.

108. A kisnyégerfalvai leányegyház presbyteriuma f. évi aug. 16-án a köröstárkányi anyaegyház presbyteriuma pedig aug. 24-én tartott gyülésében egy szerződést állapitott meg és fogadott el egyhangulag, mely az anya és leányegyház közötti viszonyt szabályozza. A szerződés 1. pontja megállapitja, hogy a két egyház ingatlanai mint eddig, ugy ezentul is külön kezelés alatt állván, azok rendezésére semminemü szerződésbeli intézkedés megtétele nem szükséges. A 2-ik pont szerint a kisnyégerfalvai egyház szükségeinek fedezéséhez semminemü összeggel hozzá nem járul, te-

hát kivetett és befolyt egyházi adóit saját céljaira forditja, a köröstárkányi lelkésznek, mint a kisnyégerfalvai leányegyház felügyelő lelkészének a lelkészi szolgálatok végzéséért külön dijlevélben biztositott 60 korona évi dijat fizet. A kisnyégerfalvai leányegyház hivei sem a köröstárkányi lelkészválasztásnál, sem pedig a köröstárkányi egyházat érdeklő bármilyen természetü ügyek intézésében szavazataikkal részt nem vehetnek.

Mellékeli lelkész mindkét presbyteriumnak e tárgyban hozott egyértelmü elfogadó határozatát, a négy példányban kiállitott egyezség levelet s ugyancsak 4 egyező példányban kiállitott lelkészi dijlevelet, lelkész beleegyező nyilatkozatát s kéri a presbyterium nevében is azok egyházhatósági megerősitését.

Egyházmegyénk közgyülése a köröstárkányi anya és a kisnyégerfalvai leányegyház egymáshoz való viszonyát szabályozó egyezséget jóváhagyja és megerősiti.

A 4 egyező példányban szabályszerüen kiállitott felügyelő lelkészi dijlevelet jóváhagyja s végleges megerősités végett a tiszántuli református egyház kerületre terjeszti fel.

109. szám. A szemlaki presbyterium f. évi aug. 31-én tartott gyülésén 68. számu határozatával uj lelkészi dijlevelet állitott ki s terjeszt be egyházmegyénkhez jóváhagyás végett. Csatolja a presbyteri gyülés jegyzőkönyvének a már emlitett számu határozatát, a régi dijlevél 1, az uj dijlevélnek négy egyező példányát s végül lelkész beleegyező nyilatkozatát.

Egyházmegyénk közgyülése a szemlaki lelkész uj dijlevelét, — mivel az a törvényes kellékeknek mindenbenben megfelel, — jóváhagyja s végleges megerősités elnyerése végett felterjeszti a tiszántuli reform. egyházkerületre.

110. szám. Vadászi lelkész és gondnok beterjesztik a presbyterium 36—1913. számu határozata és lelkész beleegyező nyilalkozata alapján a 4 egyező példányban kiállitott lelkészi uj dijlevelet s kérik annak jóváhagyását.

A régi és uj dijlevél egyes tételeiben lényeges eltérések mutatkoznak. A készpénzfizetés a régi dijlevél szerint 450 kor., az uj dijlevél szerint pedig 1250 kor. — Valószinünek látszik, hogy

az egyház a természetben szolgáltatott tételeket készpénzfizetésre változtatta át. Ez a feltevés azonban a beterjesztett iratokból nem tünik ki.

40 hold szántóföld és 27 legelőilletőség helyett az uj dijlevélben 29 kat. hold 543 □-öl szántóföld és 28 legelőilletőség van felvéve 560 korona helyett 950 korona értékben.

A régi dijlevél végösszege 1732 kor. az uj dijlevélé pedig 2200 kor.

Egyházmegyénk közgyülése a vadászi presbyterium felterjesztéséből megállapitani nem tudja, hogy lelkész régi és uj dijlevelének egyes tételei között mi okozza az eltérést; miért is utasitja a vadászi presbyteriumot, hogy esperesi hivatalhoz sürgősen terjessze be azon peresbyteri határozatot, mely a lelkészi fizetés megállapitásánál a terményjárandóságok helyébe a készpénzfizetést vette fel, mellékelje a terményátszámitási kulcsot s csatolja ehhez a felettes egyházi hatóságok megerősitéseit is.

Egyházmegyénk közgyülése felhatalmazza esperest, hogy a vadászi lelkészi állás dijlevelét — amennyiben az a törvényes kellékek és formák pontos betartása mellett jött létre, — egyházmegyénk nevében hagyja jóvá és a végleges megerősités elnyerése végett terjessze fel a tiszántuli református egyházkerületre.

111. szám. Kötegyáni lelkész és gondnok a presbyterium 54—1913 sz. határozata alapján beterjesztik a 4 példányban kiállitott lelkészi dijlevelet, mellékelvén hozzá a régi dijlevél egy hiteles példányát, valamint lelkész beleegyező nyilatkozatát s kérik az uj dijlevél jóváhagyását.

Egyházmegyénk közgyülése a kötegyáni lelkész dijlevelét, — mivel az a törvényes kellékeknek mindenben megfelel, — jóváhagyja s végleges megerősités végett felterjeszti a tiszántuli református egyházkerületre.

112. szám. Biharugrai lelkész beterjeszti a 3-ik tanitói állás dijlevelét, mely álláson jelenleg Hajdu Emma tanitónő müködik. Csatolja a fizetéskiegészitő államsegély engedélyezéséről szóló mi-

niszteri rendeletet, a javadalmi jegyzőkönyvet, valamint a Hajdu Emma tanitónő fizetését 1200 koronáig kiegészitő miniszteri rendeletről szóló püspöki leiratot is.

Egyházmegyénk közgyülése a biharugrai harmadik tanitói állás a törvényes kelléknek mindenben megfelelő dijlevelét jóváhagyja s végleges megerősités végett felterjeszti a tiszántuli reform. egyházkerületre.

113. szám. A kisperegi egyház lelkésze és gondnoka jelentik, h ogy a m. kir. vall. és közokt. Miniszter Ur 51130—1911 számu leiratában az egyházkerület püspöki hivatala utján arra hivta fel a kisperegi egyházat, hogy iskolái tulzsufoltságának megszüntetése tárgyában haladék nélkül intézkedjék. A kisperegi presbyterium és egyházközség közgyülése egyhangulag elhatározta, hogy az iskolák tulzsufoltságának megszüntetése végett a negyedik tanitói állást szervezi ugy, hogy a negyedik iskola és tanitói lakás felállitását mint telepitvényes község a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumtól kérelmezi, az egyház a tanitó fizetéséhez évi 100 koronával járul s a tanitó többi fizetését államsegélyként kéri.

A kérvény szerint az egyház iskolaépitési államsegély iránti kérvényét még az 1911-ik évben felterjesztette a Miniszteriumhoz, de ez még elintézést nem nyert.

Kéri lekész és gondnok, hogy a kisperegi presbyterium és egyházközség eddigi intézkedéseit a 4-ik iskola felállitása és a tanitói állás szervezése tárgyában egyházmegyénk hagyja jóvá.

Egyházmegyénk közgyülése örömmel vesz tudomást a kisperegi egyház azon szándékáról, hogy iskolai tulzsufoltságának megszüntetése végett a 4-ik iskola felállitása érdekében a lépéseket megtette; szükségesnek tartja azonbon, hogy a kisperegi egyház figyelmét felhivja arra, hogy a 4-ik iskolájának felekezeti jellegét veszélyezteti azzal, ha évi 100 K hozzájáruláson kivül az összes többi költséget az államtól kérelmezi és várja, mivel felekezeti iskola létesitéséhez az állam olyan mérvü segéllyel, hogy t. i. az iskola épületet és tanitói lakást is az állam állitsa fel, — csak kivételesen, ritka esetben és akkor járul, ha ezt fontos nemzeti érdekek követelik. Helyesebb volna, ha az egyház a polgári

község segitségének igénybevételével létesitené felekezeti iskoláját és pedig az oknál fogva, mivel az egyház meglévő iskoláival eddig is az egész polgári község népoktatásügyét látta el.

Utasitja a kisperegi presbyteriumot, hogy a 4-ik iskola felállitásához és tanitói állás szervezéséhez az 1907 évi XXVII. t. c. 12. §-ának 6-ik bekezdése alapján a vall. és közokt. m. kir. Miniszter ur előzetes beleegyezését kérje ki, felterjesztéséhez mellékelje az iskola és tanitói lakás tervrajzát, költségvetését és az uj tanitói állás dijlevelét.

Utasitja továbbá, hogy a tanitói alapfizetés kiegészitését ne 1000, hanem 1200 koronáig kérelmezze az 1913. évi XVI. t. c. 4 §-a alapján.

114. Kalas Ferencz belényessonkolyosi lelkész azon kéréssel fordul egyházmegyénk közgyüléséhez, hogy a magyarcsékei egyház gondozása alól mentse fel. Nem a kényelem-szeretet indit ja a kérésre, hanem egyháza érdeke. Belényessonkolyoson ugyanis állami tanitó van, ki nem hajlandó helyette az isteni tiszteletet végezni, mikor neki M.-csékére kell menni. Eddig a körösjánosfalvai előlkönyörgő járt át, de ő most már betegeskedése miatt nem helyettesitheti, ez okból a belényessonkolyosi hivek ünneplése mindig meg van zavarva, valahányszor Magyarcsékén teljesit szolgá latot a lelkész.

Egyházmegyénk közgyülése elismeri, hogy Kalas Ferenc kartársunknak, mint Magyarcsékei felügyelő lelkésznek nehéz helyzete van, valamint azt is, hogy a belényessonkolyosi hivek időnként a vasárnap délutáni istenitisztelet elmaradása miatt nem elégithetik ki teljesen lelki szükségleteiket, azonban most amikor a magyarcsékei egyház anyásitása folyamatban van s ennél fogva ott gondos, tapintatos és kipróbált vezető elkerülhetetlenül szükséges, Kalas Ferenc lelkész müködését Magyarcsékén semmiképen nem nélkülözheti közgyülésünk. Ugyanazért felkéri őt, nogy ne mondjon le felügyelő lelkészi állásáról addig, mig a gondozása alatt álló egyház hajóját az annyira óhajtott révparthoz el nem juttatja.

Ezzel kapcsolatban kimondja közgyülésünk, hogy a nagyszalontai egyházmegye részere megszavazott 200 K. rendkivüli missiói segélyt a magyarcsékei missiói kör gondozására tartja fenn a missiói lelkész utazási költségeire. Ezen összegről azonban missiói lelkész rendszeres utazási napló és rendes missiói jelentés mellett elszámolni tartozik.

115. szám. Széll Kálmán nagyszalontai ref. lelkész még 1897-ben lemondott az egyházmegyei levéltárnokságról. (72—1897 sz. e. hat.) Miután egyházmegyénk közgyülése levéltárnokot nem választott ő tovább kezelte az e. m. levéltárat mostanig. Most azonban mivel el akar költözni Nagyszalontáról, kéri egyházmegyénk közgyülését, hogy ugy a levéltárnoki állás betöltéséről, mint a levéltár átadásáról intézkedjék.

Egyházmegyénk közgyülése hálás elismeréssel adózik nagytiszteletü Széll Kálmán lelkész urnak azért a buzgó munkásságáért, amellyel egyházmegyénk levéltárát több, mint egy félszázadon keresztül kezelte. Őt az eddig is a szivességből viselt egyházmegyei levéltárnoki állásától felmenti, a levéltár átvételével megbizza Böszörményi Lajos nagyszalontai ref. lelkész elnöklete alatt Szabó Lajos és Tatár Balázs egyházmegyei jegyzőket.

A levéltárnoki állás betöltéséről az 1914. évi tavaszi egyházmegyei közgyülésén fog intézkedni, addig a levéltár kezelésére felkéri Böszörményi Lajos nagyszalontai ref. lelkészt.

116. szám. Az árpádi ref. egyház lelkésze az egyházmegye jóváhagyását kéri az árpádi ref. egyház presbyteriumának és egyházközségi közgyülésének az uj lelkészlak felépitésére vonatkozó határozatára, ezzel összefüggőleg a vállalati szerződésre, a kölcsön felvételre hozott határozatra, a kölcsönre vonatkozó kötvényre s a kölcsön-törlesztésre vonatkozó rendkivüli egyházi adókulcsra. Mellékeli az ezekre vonatkozó presbyteri és egyházközségi közgyülési szabályszerüen hozott egyező határozatokat, az egyházmegyei épittető bizottságnak az épület tervét jóváhagyó végzését, a vállalati szerződést, a kölcsönre vonatkozó kötelezvényt.

Egyházmegyénk közgyülése az árpádi ref. egyháznak az uj lelkészi lak épitésére vonatkozó pres-

byteri és egyházközségi közgyülési határozatait jóváhagyja. Jóváhagyja, megerősiti s végső megerősités végett az egyházkerületi közgyüléshez felterjeszti a tizennyolcezer korona kölcsön felvételére vonatkozó egyházközségi valamint presbyteri határozatot és a kölcsönről szóló kötelezvényt.

Jóváhagyja és megerősiti a lelkészlak felépitésére vonatkozó vállalati szerződést, a kölcsön törlesztésére szolgáló rendkivüli egyházi adóra vonatkozó adókulcsot, mely szerint külömbség nélkül minden egyházi adót fizető egyháztag fizet öt éven keresztül évi 2—2 korona személyi adót, ezen kivül az állami adó után a vagyoni adó arányában évi harminc százalékot. Utasitja az egyházat, hogy a rendkivüli adókulcs alapján befolyó jövedelmet kezelje külön számlán s kizárólag ezen 18000 K kölcsön törlesztésére forditsa s ugy a rendkivüli adóról, mint a kölcsön mindenkori állagáról a rendes évi számadásokkal együtt terjesszen fel külön számadást az egyházmegyei számvevőszékhez.

117. szám. A kisperegi ref. egyház lelkésze beterjeszti a presbyterium és egyházközségi közgyülés szótöbbséggel hozott azon egyező határozatát, mely szerint e kisperegi ref. egyház függő adóságai rendezésére kétezernégyszáz korona kölcsönt vesz fel, ennek törlesztésére a mostani rendkivüli egyházi adókulcsot a kölcsön teljes letörlesztéséig 50 százalékkal emeli. Beterjeszti Szabó I. Sándor egyháztagnak ezen határozatok ellen beadott felebbezését, a presbyteriumnak a föllebbezésre adott válaszát s ez utóbbi alapján kéri egyházmegyénk közgyülését, hogy a felebbezés elvetésével a kölcsön felvételére vonatkozó presbyteri s egyházközségi határozatokat hagyja jóvá s erősitse meg.

Egyházmegyénk közgyülése a kisperegi ref. egyház presbiteriumának s egyházközségi közgyülésének azon határozatát, mely szerint adósságai rendezésére kétezernégyszáz korona kölcsönt vesz fel, jóváhagyja, megerősiti s végső megerősités végett felterjeszti az egyházkerületi közgyüléshez.

Jóváhagyja és megerősiti a kölcsön törlesztésére szolgáló rendkivüli adókulcsot, mely szerint az egyház a 2400 koronás kölcsön teljes letörlesztéséig a mostani érvényben lévő rendkivüli egyházi adókulcsot ötven százalékkal emeli; Szabó I. Sándornak a rendkivüli adó kivetése ellen beadott fellebbezését a kisperegi ref. egyház presbyteriumának a fellebbezésre adott válasza alapján elutasitja. Szigoruan utasitja azonban teljes anyagi felelőség mellett a kisperegi ref. egyház presbyteriumát, hogy a felemelt rendkivüli adókulcs alapján befolyó rendkivüli egyházi adót, tehát az összes rendkivüli egyh. adónak 50 százalékát kezelje külön számlán s kizárólag ezen uj 2400 koronás kölcsön törlesztésére forditsa s annak felhasználásáról, a kölcsönnek mindenkori állagáról a rendes évi számadás alkalmával tegyen külön jelentést, illetve terjesszen számadást az egyházmegye számvevőszékéhez.

118. szám. A kisperegi egyház egyező presbyteri és egyházközségi közgyülési határozattal kimondotta, hogy az egyház részére szükséges fuvarokat a kocsival és lóval biró egyháztagokra kiveti, mint természetben leszolgálandó egyházi közmunkát. Lelkész kéri egyházmegyénk közgyülését ezen határozatok jóváhagyására.

Egyházmegyénk közgyülése a kisperegi ref. egyház presbyteriumának és egyházközségi közgyülésének az egyház részére szükséges fuvarok kirovására hozott határozatát helybenhagyja és megerősiti.

119. sz. A berekböszörményi ref. egyház lelkésze beterjeszti jóváhagyás és megerősités végett a berekböszörményi ref. egyház presbyteriumának és egyházközségi közgyülésének azon egyező határozatát, mely szerint az a folyó évi költségvetésének fedezetlen részéről rendkívüli egyházi adó utján kiván gondoskodni.

Egyházmegyénk közgyülése a b.-böszörményi ref. egyház presbyteriumának s egyházközségi közgyülésének azon határozatát, hogy az 1913. évi költségvetésének fedezetlen kiadásairól rendkivüli egyházi adókivetéssel akar gondoskodni, még pe-

dig ugy, hogy minden adófizető pár 1 kor. 20 fillér s minden adófizető félpár 60 fillér rendkivüli egyházi adót fizet az 1913. évre, jóváhagyja és megerősiti.

Utasitja azonban az egyházat, hogy igyekezzék megtalálni a módját annak, hogy normális költségelőirányzatot készithessen s lehetőleg ne kellessen ahhoz a semmiesetre sem egészséges eljáráshoz fordulnia többé, hogy a rendes kiadások fedezéséről rendkivüli egyházi adó utján legyen kénytelen gondoskodni.

120. szám. A körösszegapátii felügyelő lelkész és gondnok az egyházmegyei közgyülés jóváhagyását kérik a presbyterium és egyházközségi közgyülés azon határozatára, mely szerint a kőrösszegapátii ref. egyház a fiu-iskola és fitanitói lakás számára uj épületet emeltet a leányiskola épületének terve és költségvetése alapján. Az egyházmegyei közgyülés elvi jóváhagyását kérik arranézve, hogy a felépitésre szükséges összeget hosszabb lejáratu kölcsönül vehessék fel. A kölcsön törlesztésére lekötik a Csáky-féle földek bérjövedelmét, a rendes egyházi adónak husz százalékát, mint rendkivüli egyházi adót már az 1914-től kezdve kivetik mindaddig, mig az épitésre felveendő kölcsön teljesen le nem lesz törlesztve.

Egyházmegyénk közgyülése örömmel látja a körösszegapáti-i ref. egyház arravaló törekvését, hogy a fiu-iskolának megfelelő helyiséget emeljen s elvileg természetesen semmi kifogása sincs az ellen, hogy ha a megvalósitáshoz szükséges anyagi eszközök beszerzéséről a ref. egyház esetleg egy hosszabb lejáratu kölcsön felvételével akar gondoskodni, de érdemleges határozatot csak akkor hozhat, ha kölcsönre vonatkozó kötvényt vagy valamelyik bank ajánlatát, valamint a felveendő kölcsön törlesztésére szolgáló tervezetet az egyház ide felterjeszti.

Midőn azért a körösszegapáti-i ref. egyházat ezek felterjesztésére utasitja, egyben utasitja arra is, hogy a kivitelre vonatkozólag kössön az egyházmegye jóvhagyásától függővé tett vállalati szerződést, mert nem valószinü, hogy az uj épületet az azelőtt hat év-

vel készült leányiskola költségvetése alapján most el lehessen készittetni.

Jóváhagyja és megerősiti a rendkivüli egyházi adóra vonatkozó határozatot s ennek alapján felhatalmazza a kőrösszegapáti-i ref. egyház presbyteriumát, hogy az 1914. évtől kezdve a rendes egyházi adónak husz százalékát, mint rendkivüli egyházi adót kivethesse mindaddig, mig az iskola és tanitói lak épitésére szükséges kölcsön teljesen le nem lesz törlesztve. Utasitja presbyteriumot, hogy ezen rendkivüli egyházi adót, valamint a Csáky-féle földek hasonló célra lekötött bérjövedelmi feleslegét kezelje külön számlán s azt kizárólag a felveendő kölcsön törlesztésére forditsa s ezekről, valamint a kölcsön mindenkori állagáról a rendes évi számadásokkal együtt terjesszen fel minden évben számadást és kimutatást az egyházmegye számvevőszékéhez.

121. szám. A sarkadkereszturi ref. egyház nevében felügyelő lelkész az egyházmegyei közgyülés jóváhagyását kéri arra nézve, hogy a sarkadkereszturi ref. egyház templom és torony javitásra, valamint második tanitói lakás és tanterem felépitésére az Orsz. Központi Hitelszövetkezettől 15000 K —tizenötezer korona — 8 százalékos kölcsönt vehessen fel s ezt a normál adókulcs szerint és alapján 12 évre kivetendő rendkivüli egyházi adóból törleszthesse le. Mellékeli a presbyterium és egyházközségi közgyülések erre vonatkozó szabályszerüen hozott egyező határozatát, valamint a Sarkadkereszturi Hitelszövetkezetnek a kölcsön megszavazására vonatkozó határozatát.

Egyházmegyénk közgyülése a bemutatott presbyteri és egyházközségi közgyülési határozatokat, valamint a kölcsön megszavazásáról szóló hitelszövetkezeti végzést jóváhagyja és megerősiti s végső megerösités végett felterjeszti az egyházkerületi közgyüléshez.

Jóváhagyja és megerősiti a rendkivüli egyházi adókivetésre hozott határozatokat s azok alapján felhatalmazza a sarkadkereszturi ref. egyház presbyteriumát, hogy 12 évre a normál adókulcs szerint és alapján rendkivüli egyházi adót vethessen ki.

Utasitja a sarkadkereszturi ref. egyház presbyteriumát, hogy az ezen rendkivüli egyházi adóból befolyó jövedelmet kezelje külön számlán, azt csakis a felveendő uj 15000 koronás kölcsön törlesztésére forditsa s erről, valamint a kölcsön mindenkori állagáról a rendes évi számadásokkal együtt terjesszen fel kimutatást és számadást az egyházmegye számvevőszékéhez.

122. szám. Rendes államsegélyért az esperesi hivatalhoz következő kérvények érkeztek:

1. Ad. 21. dec. 15. 1012—1909. sz. a. az elnökileg elintézett ügyek között egyházmegyénk közgyülése által jóváhagyott jelentése alapján, esperes Bugyi János illyei felügyelő lelkész részére lelki gondozásra 40 K-át, Szőke Lajos illyei állami tanitónak pedig vallástanitási dijra 60 K-át.

2. A radnalippai egyház szükségleteinek fedezésére 263·17 K-át.

3. A szintei leányegyház adósságtörlesztésére és költségvetési hiányának fedezésére 200 K-át.

4. A tőzmiskei szórványban lakó hivek nevében Fogarassy Bálint lelkész a vallástanitás fuvardijára az 1912|3. iskolai évben előlegezett költség megtérítésére 100 K-át.

5. A szapáryligeti fiókegyház az állami iskolába járó gyermekek vallástanitójának fuvardijára 100 K-át.

6. Török Pál magyarcsékei állami s református előlkönyörgő tanitó vallástanitási dijra 100 K-át.

7. A gyoroki egyház közszükségei fedezésére 100 K-át.

8. A magyarremetei egyház közszükségeire és adósságtörlesztésére 120 K-át.

9. Tóth Lajos körösjánosfalvai állami tanitó vallástanitási dijra 60 -Kát.

10. A cserméi egyház költségvetési hiányának fedezésére 400 K-át kér a rendes államsegélyből.

Egyházmegyénk közgyülése a rendelkezésére álló 760 K államsegélyt folyamodók között következőleg osztja meg.

1. Illye: Bugyi János felügyelő lelkésznek utiköltségre 40 K-át, Szőke Lajos állami tanitónak vallás és énektanitásért 60 K-át, összesen 100 K-át.

2. Radnalippa: szükségleteinek fedezésére 80 K

3. Szinte: adósságtörlesztésre és költségvetési hiányának pótlására 110 K.

4. Tőzmiske: vallástanitónak az 1912|3. isk. évben általa előlegezett fuvardij megtéritésére 70 K.

5. Szapáryliget: vallástanitó fuvardijára 100 K.

6. Magyarcséke: vallás és énektanitási dij pótlására Török Pál tanitónak 50 K.

7. Gyorok: közszükség fedezésére 50 K.

8. Magyarremete: adósságtörlesztésre 50 K.

9. Kőrösjánosfalva: vallástanitási dijra 50 K.

10. Csermő: költségvetési hiányának pótlására 100 K.

Miheztartás végett kimondja egyházmegyénk közgyülése, hogy jövőre adócsökkentési segélyben részesülő egyházaknak rendes államsegélyt nem adhat, ugyanazért felhivja az ilyen egyházakat, hogy, ha költségvetési hiányuk megokolható, az egyetemes adóalap végrehajtó-bizottságánál az adócsökkentési segély felemeléséért folyamodjanak.

Mivel egyházmegyénk területén, főleg a szórványokokban, mintegy 4000 lélek lelki gondozás nélkül van s a fiók-, sőt a leányegyházak hivei is csak néhanapján látnak lelkészt az utazási költség hiánya miatt s mivel továbbá az állam ujabban sok szórnyunkban iskolát állitott s az ezekbe járó ref. vallásu gyermekek vallásoktatás nélkül szükölködnek, egyházmegyei közgyülésünk elhatározza, hogy ezen államsegélyből jövőben azon lelkészeket és tanitókat részesiti fuvardijban, kik a szórványokban, fiók- és leányegyházakban lelki gondozást teljesitenek, vallást tanitanak és az utiköltséget más forrásból előállitani nem tudják.

123. szám. A radnalippai egyház a lippai rom. kath. polgári és elemi iskolákba járó ref. növendékek vallástanitásának dijazására 200 K segélyt kér a Református Segélyegylettől.

Egyházmegyénk közgyülése a radnalippai egyházat, mely idegen nemzetiségek és felekezetek által

lakott vidéken fontos őrállomásunk, szükös anyagi viszonyai miatt adóssággal és költségvetési hiánnyal küzd, a rom. kath. polgári és elemi iskolákba járó ref. gyermekekek vallástanitójának dijazhatása céljából 100 K segélyre melegen ajánlja a főtiszteletü egyházkerületi közgyülés figyelmébe.

124. szám. A szintei leányegyház felügyelő lelkésze részére a a lelki gondozás teljesithetése céljából fuvardijra 100 K-át, magyar iskolájának fentarthatására 100 K-át, összesen 200 K-át kér a Református Segélyegylet pénztárából.

Egyházmegyénk közgyülése a különböző idegen nemzetiségek és felekezetek között elszigetelten álló szintei leányegyházat, melynek tagjai ref. vallásukhoz és magyar iskolájukhoz oly szivósan ragaszkodnak, fedezeti hiányra tekintettel, a felügyelő lelkész fuvarköltségének megtéritésére 100 K, magyar iskolájának fenntarthatására 50 K, együtt 150 K segély megszavazása és kiutalása céljából meleg pártolással terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre.

125. szám. A belényesi ref. egyház elüljárósága azon kéréssel fordul a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez, hogy a) az egyháznak adósság törleszlésére 100 K-át, b) felügyelő lelkésznek a vaskóhi és lunkai szórványok gondozására szükséges fuvarköltség fedezésére 100 K-át, összesen 200 K.-át engedélyezzen a Református Segélyegylet pénztárából.

Egyházmegyei közgyülésünk a belényesi egyházat, mely a román kulturális központon öt idegen felekezet között az egyházfentartás nehéz gondjával küzd, adósság törlesztésére 100 K, Vaskóh és Lunka szórványainak gondozására lelkésznek fuvardij cimen 100 K, összesen 200 K segélyre meleg pártolásra ajánlja a főtiszteletü egyházkerületi közgyülés támogatásába.

126. szám. A magyarremetei egyház közszükségeinek fedezéseire és adósságtörlesztésre 200 K. segélyért folyamodik a Református Segélyegylethez.

Egyházmegyénk közgyülése a magyarremetei egyházat, melyet mindenfelől idegen nemzetiségek

vesznek körül, adóságtörlesztés céljaira 100 K. segélyben részesités végett meleg ajánlással terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre.

127a. szám. A cserméi egyház adóságtörlesztésre 400 K.-t kér a Református Segélyegylettől.

Mivel a cserméi egyház románlakta vidéken a magyarság és a reformátusság szolgálatában kitartóan munkálkodik, de anyagi erőtlensége folytán épitkezésből eredő adósságát törleszteni nem tudja, 150 K segélyre meleg ajánlással terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerület Református Segélyegyleti választmányához közgyülésünk.

127/b. szám. A cserméi egyház előljárói- hivatkozással arra, hogy a gondozásuk alatt álló Seprős község állami iskolájában 25 ref. gyermek tanul s az állam a vallástanitásért 80 K.-t engedélyezett is, a vallástanitó fuvarköltségére azonban fedezettel nem rendelkeznek — a seprősi állami iskola Csermőn lakó vallástanitója részére 200 K. fuvardij megszavazását kérik a Református Segélyegylet pénztárából.

Egyházmegyénk közgyülése méltányolja a cserméi egyház előljáróságának kérelmét s a seprősi állami iskolába járó ref. vallásu gyermekek Csermőn lakó vallástanitója fuvardijának fedezésére 60 K. segély megszavazása céljából meleg pártolással terjeszti fel a kérvényt a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez.

Mivel pedig Seprősön 164 ref. lélek él minden lelki gondozás nélkül, felhivja közgyülésünk a vallástanitó lelkészt, hogy vegye gondozásába elhanyagolt hiveinket, engedéllyel tartson istenitiszteletet az állami iskola tantermében s mihelyt lehet, alakitsa meg a seprősi fiókegyházat.

128. szám. A magyarcsékei egyház szegénysége miatt nem tudja fedezni felügyelő lelkészének fuvardiját, Török Pál állami tantó előlkönyörgőjének is csak 57.51 K évi dijat juttathat szerény jövedelméből. Ugyanazért az egyház előljárói felügyelő lelkész utiköltségeire 100 K, Török Pál előlkönyörgő fizetésének pótlására 100 K-át kérnek a Református Segélyegylet pénztárából.

Egyházmegyénk közgyülése a magyarcsékei egyházat, mivel ott az anyaegyházzá szervezkedés nagy és fontos munkája most van folyamatban, 200 K. Református Segélyegyleti segély nyujtása céljából melegen ajánlja a főtiszteletü egyházkerületi közgyülés pártfogásába. Folyósitás esetén ezen segélyből 100 K. a felügyelő lelkészt, 100 K. az előlkönyörgő tanitót illeti.

129. szám. Kisháza és Tenkeszéplak fiókegyházak előljárói lelki gondozásra fuvardij cimen 50—50, együtt 100 K. Református Segélyegyleti segélyt kérnek a felügyelő lelkész részére.

Kisháza részére 50, Tenkeszéplak részére 50, együtt 100 K. Református Segélyegyleti segély megszavazását melegen ajánlja közgyülésünk a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésnek, mert a románlakta vidéken lévő két fiókegyház lelki gondozása abba nem maradhat.

130. szám. Az ágyai egyház iskolaépitési célra 5000 K. tőkesegélyösszegnek megfelelő 250 K. közalapi tőkekamatsegélyért folyamodott a mult évben. Egyházmegyénk közgyülése méltányolta is az egyház sulyos helyzetét s a kérést 106—1912. sz. támogató végzésével első helyen terjesztette fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre, ahonnan pártolással feljutott az a konventre. A konvent azonban 42—1913. sz. határozata következtében 127—1913. sz. végzésével leküldte azt azzal, hogy az egyetemes adóalapból tőkekamatsegélyezésre kiszakitott százezer koronából adandó segélyre is érvényesithesse igényét.

Az ágyai egyház sürgős iskolaépitési szükségletén felül rendezendő adóság cimén kimutat még 16100 K-át, melyből 6100 K-át saját erején rendez, 10,000 korona azonban rendezésre vár. Ezen összeget a Magyar Földhitelintézettől a leégett lelkészi lakás felépitésére egyházhatósági (egyházmegye: 34—1898. sz. egyh. ker.: 237—1898. sz.) jóváhagyással az 1898. évben vette fel jelzálogkölcsönként ötven évi törlesztésre 470 K. évi törlesztési hányad fizetéskötelezettsége mellett. Az adóságból: 30 féléven keresztül befizetett 7050 K-át, 70 félévre marad még 16450 K. 10,000 K. kölcsönből még kifizetetlen tőketartozás 9000 korona. 1643.36 K. adócsökkentési segéllyel szemben kimutat 4401.35 K.

egyházi adót, ebben 421.40 K. rendkivüli adó. Az E. T. III—13. §-a szerint a gabona helyi értékelése mellett 3979.85 K. kivetés esik. A 9000 K. adóságnak megfelelő tőkekamatsegély 450 K. Ezt a 42 1913. sz. konventi határozat alapján kéri.

Egyházmegyénk közgyülése az ágyai egyházat a 106—1912. sz. alatt hozott határozat megokolásának fentartásával a sürgős iskolaépités céljára szükséges 5 ezer K. tőkeösszegnek megfelelő 250 K. közalapi tőkekamatsegélyre, a 42 1913. sz. konventi határozat alapján pedig, mint adócsökkentési segélyben részesülő, de emellett rendkivüli egyházi adóval is megterhelt egyházat a lelkészi lakás felépitésére kölcsönvett, ma már 9000 K-ra apasztoti magyar földhitelintézeti adóságnak megfelelő 450 K. együtt tehát 700 K, tőkekamat segélyre meleg pártolásra elsőhelyen ajánlja.

131. szám. A várasfenesi egyház a mult évben iskolaépitést célra 5000 K tőkének megfelelő 250 K közalapi tőkekamatsegélyt kért s kérését meleg ajánlással első helyen terjesztettük fel a főtiszteletü egyházkerületi küzgyülés és konvent elé. A 42—1913., illetőleg 127—1913. konventi végzés alapján kérését most megismétli.

Egyházmegyénk közgyülése 107—1912. számu határozata értelmében iskolaépitésre szükséges 5000 korona tőkeösszegnek megfelelő 250 K közalapi tőkekamat segélyre ezuttal is meleg ajánlással első helyen terjeszti fel a várasfenesi egyházat a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre és konventre.

132. sz. A magyarcsékei, jelen közgyülésünkön anyásitott egyház lelkészlak épitése céljára 14000. K tőkének megfelelő 700 K közalapi tőkekamat segélyt kért. Az egyház előljárói előadják, hogy a magyarcsékén és környékén lakó hivek (857 lélek) élni vágynak, megakarnak maradni magyaroknak, reformátusoknak az elnveléssel fenyegető idegen nemzetiség tengerárjában is. Minden ref. egyháztól, minden magyar községtől távolestek, azoktól teljesen elkülönitve élnek, ez okból törekedtek önállóságra, lelkészi állás szervezésére. Azonban első feltétele ennek a lelkészi lakás. Terv, költségvetés készen, egyházhatóság által helybenhagyva. Telket is

vettek már 3200 K költségen. Az épitkezésre rendkivüli adóból 954·77 K-át hoznak össze a szegény, erdőirtó, telepes napszámosok. Az egyetemes konvent 849.27 K adócsökkentési segélyt állapitott meg e törekvő egyház részére, és ezen összeget folyósitja is, mihelyt anyaegyházzá alakulnak, s a lelkészi állást betöltik. Hosszas küzdelmük után célt érnek, ha e segélyt megnyerhetik.

Egyházmegyénk közgyülése a magyarcsékei egyházat lelkészlak épitése céljára szolgáló 14000 K tőkeösszegnek megfelelő 700 K közalapi tőkekamatsegélyre melegen, s első helyen ajánlja a főtiszteletü egyházkerületi közgyülés és konvent támogatásába.

Megokolás. Magyarcsékén és környékén az oláhság tengerében 857 ref. lélek óhajtozik a lelkipásztori gondviselés után. Egyházmegyénk sürgetésére fogtak az erejüket meghaladó munkához. Célhoz jutnak s meg lesznek mentve a magyarságnak és reformátusságnak, mihelyt a lelkészi lakás felépül, mert ezzel lehetővé válik, hogy közöttük az első lelkipásztor letelepedhessék, a mentő munkához hozzáláthasson. Az adósegély — 849·27 K — megállatásával a konvent is elismerte ezen egyház létjogosultságát. Sürgető a szükség : azért kellett első helyen ajánlani.

133. szám. A sarkadkereszturi egyház nevében Ónody Sándor felügyelő lelkész azon kéréssel fordul egyházmegyénk közgyüléséhez, hogy a gondozása alatt álló egyházat templom-, toronyjavitás és II. tanitói lak és iskolaépités céljára 15000 K tőkeösszegnek megfelető 750 K közalapi tőkekamatsegélyre első helyen ajánlja egyházmegyénk közgyülése. A kérés támogatására felhozza, hogy a lakosok legnagyobb része napszámból tengeti életét, a vagyonosabb osztály tanyai birtokos, az egyházi adónak csak 25 százalékát fizeti ; a falubeli lakosok szegények s a rendes egyházi adón felül 48 százalékos rendkivüli adóterhet viselnek ; a templom romokban, II. iskola felállitására szigoru utasitás kötelezi az egyházat; siralmas, szinte züllött itt az állapot, annyira, hogyha késik a segitség, rövid idő alatt — mint lelkész irja — *az elnémult harangok* — szomoru sorsára jut ez az egyház a nagy magyar alföld kellő közepén.

Egyházmegyénk közgyülése a sarkadkereszturi egyházat templom-, toronyjavitás és II. iskolaépités céljára 15 ezer K. tökeösszegnek megfelelő 750 K. közalapi tőkakamatsegélyre első helyen meleg pártolással terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez.

Ajánló okok: a hivek legnagyobb része szegény, napszámból él, 48 százalékos rendkivüli egyházi terhet visel; a II. iskola sürgős felépitésére szigoru utasitás kötelezi; az állapot itt siralmas, züllött, a templom pusztulásnak indult; a segitségre égető szükség van: azért kellett első helyen ajánlani.

134. szám. A nagyszalontai egyház — hivatkozással az egyetemes konvent 43—1913. szám, határozatára 14 ezer K tőkeösszegnek megfelelő 700 K. közalapi tőkekamatsegélynek elsősorban leendő megszavazását és folyóvá tételét kérelmezi. Kérésének támogatására előadja, hogy az egyház az egyetemes adóalapból az 1912. évtől kezdve évi 4242.47 K-át nyert s ezt a segélyt az 1912. évtől kezdve 6306.46 koronára egészitette ki a konvent népiskolái törvényszerü fejlesztése s a tanitók létszámának 13-ról 18-ra emelkedése folytán. Azonban dacára annak, hogy az E. T. III. t. c. 13. §-a szerint 10 százalékos vagyoni adóképen 9727.40 K személyi adóképen 11793.50 K. és rendkivüli adóképen, a kirótt egyházi adó 5 százalékát 1072.30 K-át vetneki ki évenkint a hivekre, nem képes az egyház a felemelt adócsökkentési segélyből fedezni terheit, főleg azért nem, mert iskolaépitésre az 1893. évben a magyar földhitelintézettől 20 ezer K-ás törlesztéses kölcsönt vett fel 41 évi tartamra, évi 1000 K törlesztéses kötelezettsége mellett, melyből 41 félév alatt már hefizetett 20200 K-át, a hátralévő 41 félév alatt még be kell fizetni 20500 K-át

a 20000 K-ás kölcsönből még kifizetetlen tőketartozás 14000 K.

Egyházmegyénk közgyülése a nagyszalontai egyházat 14000 K tőkeösszegnek megfelelő 700 K közalapi tökekamatsegélyre első sorban meleg pártolásra ajánlja a főtiszteletö egyházkerületi közgyülés és konvent figyelmébe.

Támogató okok: Nagyszalonta adócsökkentési segélyt élvező egyháznak; nemcsak hogy kimeriti az E. T. III.—13. §-ában kivánt egyházi adókivetés mértékét, de azonfelül rendkivüli adóképen évenként 1072.30 K-val terheli meg hiveit s mivel a magyar földhitelintézetnél fennálló, ma már 14000 K-ra leapasztott adóságát ezen nagy, rendkivül adóterhe mellett sem képes törleszteni: a 42—1913. sz. konventi határozat alapján elsősorban való segélyre kellett ajánlani.

135. szám. A köröstárkányi egyház kéri, hogy a lelkészlak halaszthatatlan felépitésének költségeire 10000 K tőkeösszegnek megfelelő 500 K közalapi tőkekamatsegélyre első sorban ajánlja egyházmegyénk közgyülése. A presbiterium és egyházközségi közgyülés a rendes egyházi adó 5 százalékát rendkivüli adóképen a . évben 31, illetőleg 16 jkvi sz. alatt már megszavazta s ezuton 2000 K-át előállit e célra, de a 11500 K-ba kerülő épitkezés többi költségeit, 9500 K a pótköltségekkel együtt 10000 K-át szegénysége miatt fedezni képtelen.

Egyházmegyei közgyülésünk a köröstárkányi egyházat lelkészi lak épitése céljára 10000 K tőkeösszegnek megfelelő 500 K közalapi tőkekamatsegélyre elsősorban pártoló ajánlással terjeszti fel a főtiszteletű egyházkerületi közgyüléshez és konventhez.

Megokolás: az egyház tagjai szegény hegyvidéki lakók, a lelkészi lakás felépitése halaszthatatlan, a hivek a lehető áldozatot meghozták, önerejükön nem épithetnek, ez okból kellett első sorban ajánlani.

136. szám. A mezősasi egyház hivatkozással arra, hogy az 1908. évben templomát, tornyát kijavittatta, 1909. évben uj iskolát épitett s mindezen épitkezésből kifolyólag még mindig 11302·34 K adósság terheli: az országos központi hitelszövetkezettől felvett, legnagyobb sullyal reá nehezedő 8000 K kölcsönének kiegyenlitésére, ezen tőkeösszegnek megfelelő 400 K közalapi tőkekamatsegélyért folyamodik, hogy hivei a 14 százalékos rendkivüli adóteher alól felszabaduljanak.

Egyházmegyénk közgyülése a mezősasi egyház kévrényét, templomjavitásból és iskolaépitésből származott 8000 K kölcsön tőkéjének megfelelő 400 K közalapi tőkekamatsegély megszavazása céljából a kérelmezők nagy számánál fogva második helyen pártoló ajánlással terjeszti föl a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez és konventhez.

Megokolás: a mezősasi egyház az 1909. és előbbi években 12000 K-át érő épitkezést eszközölt, uj iskolát, tanitói állást szervezett, bár 1820.69 K adócsökkentési segélyben részesül, tagjai mégis 1507.45 K rendkivüli adóterhet viselnek. Mindezeknél fogva a 42—1913. sz. konventi határozat alapján tőkekamatsegélyre igénye van s a sok folyamodóra tekintettel csak másodsorban ajánlhatta közgyülésünk.

137. szám. Tamáshidán még a mult század elején épült s az idők folyamán megavult tanitói lakás már közegészségügyi szempontból is annyira kifogás alá esik, hogy lakásul többé nem szolgálhat. Az egyház ujjá akarja épiteni, de a 7665.44 K épitési költségekből a szegénysorsu hivek csak 665.44 K-át vállalhatnak magukra a kérvény szerint 615 ezer K-ra menő köz- és magánterheik miatt. A hiányzó 7000 K. fedezésére ezen tőkeösszegnek megfelelő 350 K kőzalapi tőkekamatsegélyt kér.

Egyházmegyénk közgyülése a tamáshidai egyházat iskola- és tanitói lakás épitése céljára 7000 K tőkeösszegnek megfelelő 350 K közalapi tőkekamatsegélyre második helyen ajánlja a főtiszteletü egyházkerülnti közgyülés és konvent támogatásába.

Az ajánlás okai: Tamáshida 927 lelket számláló lakossága ugyanannyi más vallásu és nyelvü egyénekkel él együtt, tehát egyházunk itt a magyar nemzeti, mint református vallási szempontból fontos missiót teljesit, tanitóra és iskolára szüksége van: nagy köz- és magán terhei mellett áldozott e célra is; a tanitói lakás, valamint a tanterem közegészségügyi tekintetben kifogás alá esett, ujjá kell épiteni. Mivel az egyház fedezettel nem rendelke-

zik: ajánlani kellett legalább másodsorban közalapi tőkekamatsegélyre.

138. szám. Á cserméi egyház adóságtörlesztésre 1000 K tőkeösszegnek megfelelő 50 K közalapi tőkekamat segélyért folyamodik.

Egyházmegyénk közgyülése a cserméi egyházat 1000 K tőkeösszegnek megfelelő 50 K közalapi tőkekamatsegélyre a cserművidéki hitelszövetkezetnél fennálló adósága letörlesztése céljából második helyen pártolólag terjeszti fel a főtiszteietü egyházkerületi közgyülésre és a konventre.

Ajánlás okai: a cserméi egyház idegen nemzetiségi vidéken van, szegény és elhagyatott, többnyire napszámos sorban lévő reformátusok összetartója, 113 adózó közül földje csak egynek, háza 68-nak van, a többi semmi ingatlannal nem biró lakók. Mivel az adóságot saját erejükből kifizetni képtelenek, legalább másodsorban közalapi tőkekamatsegélyre ajánlani kellett.

139. szám. A mezősasi egyház iskoláinak tulzsufoltsaga folytán III. iskolát épitett az 1909. évben s mivel fedezete nem volt az országos közgonti hitelszövetkezettől 8000 K kölcsönt vett fel e célra. Ezen adóság törlesztésére és kamatjára 14 százalékos rendkivüli adót kellett kivetni, ami sulyos teherként nehezedik a szegény sorsu egyháztágokra. Hogy könnyitsen hivein s a magas rendkivüli adót apassza, a népiskolák tőkesegélyalapjából 8000 K tőkesegély megszavazásáért és kiutalásáért folyamodik. A presbyterium és egyházközségi közgyülés (22—1913, 27—1913. sz.) másfél százalékos törlesztést törvényszerü határozattal elvállalta.

Egyházmegyénk közgyülése a mezősasi egyházat. mely a III. iskoláját nagy költséggel feléptitette s 14 százalékos rendkivüli egyházi adóterhet visel s emellett a kért összeg másfél százalékos törlesztését 32 évre jogérvényesen elvállalta, méltónak tartja a támogatásra s kérvényét 8000 K. népiskolai tőkesegély megszavazása és folyósitása céljából meleg pártolással terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez.

140. szám. A tamáshidai egyház a kerület által létesitett népiskolák tőkesegély alapjából 7000 K. tőkesegélyt kér iskolája és a tanitói lakás felépitésének költségére. A kérvény kellőleg fel van szerelve, ·|. alatt csatolt melléklete a nagyszalontai járás tiszti orvosának 1913. évi január hó 20-án 4. sz, alatt kiállitott bizonyitványa, melyben azt igazolja, hogy a tamáshidai református tanitói lakás antihygienikus voltáról több izben volt alkalma meggyőződni, falai nedvesek, szobái szükek, alacsonyak és sötétek s már eddig is káros hatásal voltak a tanitó családjára, a további bentlakás még inkább rombolólag fog hatni ugy a felnőttekre, mint a gyermekekre. Az egyház saját erejéből nem tudja felépitettni, mert tagjainak nagy része uradalmi cseléd, napszámos, a reformátusok kezén alig 1000 kis hold föld van, akinek valami kis ingatlanja van, annak köz és magánterhe igen nagy. Nemzetiségi vidék, magában a községben is 936 az idegen anyanyelvü és vallásu lakos, ezért a református iskola fenntartása a magyarság szempontjából is elengedhetetlen kötelességük. Az iskola és tanitói lakás tervrajzát és költségvetését beterjesztették. Az épitési költség 7665.44 K melyből 665·44 K fedezését közmunkában elvállalták, 7000 K. fedezetlen, ezt népiskolai tőkesegélyből kivánják előállitani.

2 ·|. alatt csatolják a presbyterium 16—1913. sz. a közgyülés 17—1913. sz, határozatát, mindkettő igazolja, hogy a kért 7000 K tőkeösszeg után a másfél százalékos törlesztést 32 évre elvállalták.

Egyházmegyei közgyülésünk a tamáshidai nemzetiségi vidéken lévő, iskolája fenntartására kényszerült egyházat, mivel főként tanitói lakása a bemutatott tiszti orvosi bizonyitvány szerint lakhatatlan s azt ujjá épiteni sürgősen szükséges, mivel továbbá a szegénysorsu egyháztagok a tőlük telhető áldozatot meghozták, de gyenge anyagi erejük elégtelen az épitési költség teljes összegének fedezésére, mivel végül a kért tőkeösszeg másfél százalékos törlesztését jogérvényesen elvállalták 7000 K népiskolai tőkesegélyre meleg pártolással terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre.

Mivel hogy azonban a 2 ·|. alatt mellékelt közgyülési jegyzőkönyvi kivonatból kimaradt a szavazó

egyháztagok nevelnek felsorolása, felhivja a tamáshidai lelkészt, hogy e hiányt sürgősen pótolja mert esperes mig e formahiba fennáll nem terjesztheti a kérvényt felsőbb helyre.

141. szám. A cserméi egyház toronyépitésre 1000 K-át kér a Gusztáv Adolf egylettől.

Mivel a konvent 20—8 1912. sz. végzése szerint az illetékes végrehajtó bizottzág és a Gusztáv Adolf egyesület között olyan megegyezés jött létre, hogy az 1913. évtől kezdve nem pillanatnyi segélyre, hanem éveknek hosszabb során át rendszeres támogatásra szoruló egyházközségeket ajánl s ilyeneket már ajánlott is segélyezésre, a cserméi egyházat ezuttal nem, toronyépitésre pedig máskor sem ajánlja Gusztáv Adolf egyesületi segélyre.

142. szám. Széll Kálmán nagyszalontai ref. lelkész beterjeszti jóváhagyás végett a nagyszalontai ref. egyház kezelésében levő „Szathmáry Mihály és neje Pájer Zsuzsánna templomtatarozási alap"-ra vonatkozó 500 K értékü alapitvány alapitó levelét négy egyező példánybau.

Egyházmegyénk közgyülése a bemutatott alapitó levelet jóváhagyja és megerősiti. Az alapitó levélből egy példányt visszajuttat az alapitóknak, egyet a tiszántuli ref. egyházkerület levéltárába, egyet a nagyszalontai ref egyházmegye levéltárába s egyet a nágyszalontai ref. egyház levéltárába helyez el megőrzés végett.

143. szám. A kőröstárkányi ref. egyház nevében lelkész beterjészti négy egyező példányban a kőröstárkányi ref. egyház kezelésében levő 600 K értékü, „Győri József és neje Szabó Ida iskolai segély-alap" c. alapitvány alapitó levelét. Alapitók kivánsága az volt, hogy alapitvány egész kamata fordittassék a kijelölt célra, mig a presbyterium az alapitó levelet ugy állitotta ki, hogy az évi kamatnak csak felét használja fel, másik felét az alapitvány növelésére forditja mindaddig. mig ez a 2000 koronát el nem éri. Alapitók ezt csak azért nem akarták, mert szerény emberek. akik szivük nemes sugallatára hallgatva, csak szerény összegü alapitványt ákartak tenni.

Egyházmegyénk közgyülése tekintettel arra, hogy a presbyterium változtatása mellett az alapitvány még jobban és eredményesebben fogja a kitüzött célt szolgálni, tekintettel arra. hogy ez ellen az alapitóknak sincsen elvi kifogásuk, az alapitó leveleket a presbyterium által kiállitott formában jóváhagyja, megerősiti s azokból egy példányt az alapitóknak juttat vjssza, egy példányt a tiszántuli ref. egyházkerület levéltárába, egyet a nagyszalontai ref. egyházkerület levéltárába s egyet a kőröstárkányi ref. egyház levéltárába helyez el megőrzés végett.

144. szám. A feketegyarmati ref. egyház lelkésze beterjeszti három egyező példányban a feketegyarmati ref. egyház kezelésében levő 1289 K értékü „Egyházfentartási alap" alapitó levelét jóváhagyás végett.

Egyházmegyénk közgyülése a bemutatott alapitólevelet jóváhagyja, megerősiti s azokból egy példányt a tiszántuli ref egyházkerület levéltárába, egyet a nagyszalontai ref. egyházmegye levéltárába s egyet a feketegyarmati ref. egyház levéltárába helyez el megőrzés végett,

145. szám. A belényessonkolyosi ref. egyház lelkésze beterjeszti jóváhagyás végett három egyező példányban a belényessonkolyosi ref. egyház kezelésében levő 200 K értékü „Egyházfi alap" alapitó levelét.

Egyházmegyénk közgyülése a bemutatott alapitó levelet jóváhagyja. megerősiti s azokból egy példányt a tiszántuli ref. egyházkerület levéltárába, egyet a nagyszalontai ref egyházmegye levéltárába s egyet a belényessonkolyosi ref. egyházába helyez el megőrzés végett

146. szám. A b.-böszörményi ref. egyház lelkésze beterjeszti jóváhagyás végett egyházmegyénk közgyüléséhez a b.-böszörményi egyház kezelésében levő 12 alapitó levelét 3—3 egyező példányban.

Egyházmegyenk közgyülése a bemutatott alapitó levelek közül jóváhagyja és megerősiti a „Szegény iskolások alapja" c. 400 K értékü alapitó leveiét s abból egy példányt a tiszántuli ref. egyházkerület

levéltárába, egyet a nagyszalontai ref.egy házmegye levéltárába s egyet ab .-böszörményi ref. egyház levéltárába helyez el megőrzés végett.

A többi 11 alapitvány alapitó levelét jováhagyás nélkül visszaadja a b.-böszörménvi ref. egyház presbyteriumának azzal az utasitással, hogy hogy azokról állitsanak ki ujból alapitó leveleket az alapitványok kezeléséről az egyházkerület által kiadoti utasitások pontos megtartásával, minden alapitó levélben legyen kitüntetve határozottan az alapitványi összeg mai állaga s az alapitóknak az alapitványokra vonatkozó esetleges rendelkezése.

Az igy kiállitott alapitó leveleket terjesszék fel ide jóváhagyás végett.

147. szám. Az aradi ref. egyház lelkesze felterjesztt jóváhagyás végett három egyező példányban az aradi ref. egyház kezelésében levő, „Domokos Lajos emlék-alap" cimü, 200 K értékü alapitvány alapitó levelét.

Egyházmegyénk közgyhlése a bemutatott alapitó levelet jóváhagyja, megerősiti s azokból egy példányt a tiszántuli ref. egyházkerület levéltárába, egyet a nagyszalontai ref. egyházmegye levéllárába s egyet az aradi ref. egyház levéltárába helyez el megőrzés végett.

148. szám. A Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatika 52 §-a kimondja, hogy „az iskolába járó tanuióknak egyenként, vagy összesen nem nevelési célokból kirendelése, — a temetéseket sem véve ki, — tilos". A szervezet ezen intézkedésének a gyakorlatba zökkenés nélkül való átvitele céljából a tiszántuli ref. egyházkerület bizonyos utasitások adását látta szükségesnek, miért is Kiss Ferenc egyházkerületi főjegző javaslatára 775—1913. sz. határozatában kimondotta, hogy a gyermekeknek a temetésre való járástói visszavonása 5 év alatt eszközöltessék. mely idő alatt a kántorok köteleztessenek mindenütt énnekkarok szervezésére s a presbyteriumok hivassanak fel oly intézkedések tételére, melyek szerint a temetési éneklés a gyülekezeti istentisztelet módjára a hivek részvételével végeztessék.

Egyházmégyénk esperese 865—1913. számu körlevelében felhivta a lelkészeket és presbyteriumokat mindazon intézkedések megtételére, melyek ezen rendelet foganatositását a közvélemény felingerlésének elkerülésével lehetővé teszik.

A kötegyáni presbyterium f. é. julius hó 13-án tartott gyülésén terjesztette elő lelkész az egyházkerület rendeletét az esperesi körlevéllel kapcsolatban, mely felett hosszabb vita indult meg s ennek eredményeként a presbyterium egyhangulag a következő határozatot hozta :

„Presbyteriumunk a Főtiszteletü Egyházkerület és annak határozata iránti minden tisztelete mellett is kénytelen kijelenteni, hogy ezen határozatot foganatositani az iskolás gyermekeknek a temetésekről eltiltását keresztül vinni nem lehet, m.vel ez legyőzhetetlen akkdályokba ütközik."

Kéri egyházmegyénk közgyülését, méltóztassék felterjesztést intézni az egyházkerületi közgyüléshez aziránt, hogy az iskolás gyermekeknek temetésre menetelét eltörlő határozatát helyezze hatályon kivül.

A kötegyáni presbyterium felterjesztésének indokai:

1. A temetésen megjelenő felnőtt egyháztagok sem a háznál, sem az utcán nem énekelnek, mivel a temetési énekeket elfelejrették.

2. Énekkar Kötegyánban nem szervezhető, de ha szervezhető volna is, annak szereplési magas diját a szegényebb egyháztagok megfizetni nem tudják.

3. A szegényebb sorsu családok gyermekei a temetésen kapott pénzeikből megszerezhetik tankönyveik árát, ettől ezen rendelet foganatositásával elesnének.

4. A kántorra a háznál, templomban, utcán és temetőben való éneklés elviselhetetlen terhet róna, s rá nézve végzetes is lehetne,

5. A hivek erősen ragaszkodnak az ősi gyakorlathoz, a gyermekek éneklését a temetési szertartás nélkülözhetetlen alkatrészének tekintik s ezen ősi szokás eltörlése nemcsak elégületlenséget okozna, hanem vallásunk és egyházunk iránti elhidegülést is eredményezne.

Végül kéri a kötegyáni presbytérim egyházmegyénket, hogy a fent emlitett egynázkerületi rendelet hatályon kivül helyezése érdekében keresse meg a többi egyházmegyét is.

Egyházmegyénk közgyülése mindenben helyesnek és üdvösnek tartja a tiszántuli reform. egyházkerület közgyülésének 775—1912. sz. a. hozott azon határozatát, mely szerint az iskolásgyermekeknek temetésre való járását megszüntette és ezen intézkedésnek a gyakorlatba zökkenés nélkül való átvitele céljából 5 évi átmeneti időt engedélyezett, épen ezért a kötegyáni presbyterium kérelmének helyet nem ad, az egyházkerület fenti számu intézkedésének hatályon kivül helyezése ellen felirattal élni nem kiván.

Téves a kötegyáni presbyterium azon felfogása, hogy az iskolás gyermekeknek a temetéseken való részvétele a temetési szertartás nèlkülözhetetlen része és hogy az egyházkerület ezen intézkedésével ősi szokást törölt el, Ellenkezőleg az egyházkerület eme határozata nem egyébb, mint visszatérés liturgiánk ősi elveihez, mely szerint minden szertartásos cselekményünkben a gyülekezet aktiv részvétele biztosittassék. Az ősi alap hagyományának tisztán való megerősìtése érdekében az ezzel ellenkező ferde szokások kiküszöbölése utján az alapelvek érvényesitésère türekedni egyházmegyénk is első feladatának ismeri s a presbyteriumok és lelkészek hivatásául jelöli meg az elv keresztülvitelét biztositani.“ A kötegyáni presbyterium még meg se kisérelte ezen intézkedések fokozatos keresztülvitelét, igy nem tudhatja, hogy melyek azok az akadályok, melyek szükségessé tennék az egyházkerületi rendelet hatályonkivül helyezését. A presbiterium felirata e tárgyban nagyon időelőtti.

Helyesnek, jónak és szépnek tartja a presbyterium a templomi istenitisztelet alkalmával az egész gyülekezet énekét, amely mégis ősrégibb szokás, mint a gyermekek temetési éneke, épen olyan helyes, jó és szép, hitelveinknek jobban megfelelő az, ha a temetéseken is a gyülekezet

énekel ès ha ebben a presbyterium tagjai buzditólag jó példával járnak elől, az 5 év lefolyása alatt megszokja a közönség is és jóformán észre sem veszi a változást, t. i. az iskolás gyermekeknek a temetésekről való elmaradását.

Az énekkarok szervezése az egyházkerületi határozat szerint nem feltétlenül, csak egylk gyakorlati formául jelölteteit meg és itt nem is kell gondolni mindjárt négyes férfikarokra, melyeknek betanitása sok időbe és fáradságba, szereplése pedig sok költségbe kerülne. A helyes kiindulás lenne, hogy az önként vállalkozó felnőtt egyháztagok a kántor vezetése alatt első évben begyakorolnák a temetési ènekeket ès csak 4-ik és 5-ik évben lehetne aztán a két vagy több szólamu énekek betanitását velük megkezdeni.

„Ha az utcai éneklés a temetésen megjelenők aktiv bevonásával nem volna kivihető, e negativ tényével maga a gyülekezet szolgáltat bizoyságot afelől, hogy ez idejét mult s sem istentiszteleti elveinkből nem folyó, sem a jó izlés követelményeivel nem harmonizáló szokás fenntartására korunk semmi komoly szükséget nem érez," igy a kötegyáni presbyteriumnak a kántor tulterhelése ellen felhozott érve magától elesik.

A kötegyáni presbyterium azon további érve, — hogy a szegény gyermekek a temetések alkalmával kapott pénzen tankönyv szkkségieteiket fedezték s ettől a kedvezménytől az egyházkerületi intézkedés következményeként elesnek, — sem állja meg a helyét, ha figyelembe vesszük azt a sok erkölcsi botlást és kihágást, melyet épen a temetésre járó gyermekek követnek el a pénz után való vágyódás és a kapott pènznek legtöbbször nevelési szempontból nem megfelelő helyre való forditása által.

Nem szabad figyelmen kivül hagyni még azon tényt sem, hogy az iskolás gyermekeket a

temetésre való járás a tanórák rendszeres látogatásától vonja el és épen azon osztályban, mely tanulni valókkal a lehető legnagyobb mértékben meg van terhelve, ezáltal az eredményes tanulás van valósággal megbénitva; hogy pedig az időjárás viszontagságainak kitett, legtöbbször rossz vagy hiányos öltözetü gyermek egészsége mennyit szenved. azt bizonyitani felesleges. Ha egybevetjük a gyermekeknek temetésre való járásból származó minimálisan csekély hasznot annak tömérdek hátrányaival, valóban teljesen indokoltnak kell tartanunk a m. kir. vallás és közokt. ügyi miniszter ur 26303—1912. sz. a. az állami és közsègi iskolák részére épen e tárgyban kiadott tiltó rendeletet és igy hálával és köszönettel kell fogadnuuk a tiszántuli reform. egyházkerület mindenben korszerü és üdvös intézkedését is.

Felhivja tehát egyházmegyénk közgyülése a kötegyáni presbyteriumot saját hatáskörében elkövetni minden lehetőt arra nézve, hogy az egyházkerületi határozat végrehajtását, annak a gyakorlati életbe való átvitelét zökkenés nélkül, az egyház belbékéjének megóvása mellett végezze el.

149. szám Az egyházmegyei Tanitó és Segélyegyesület elnöksége beterjeszti az egyesület számadását 1012. május 1-től 1913. május 1-ig terjedő időről. A számadást a f. évi május hó 31-én tartott választmányi és az aug. 29-én tartott rendes közgyölés 4. számu határozatával teljesen rendbenlevőnek találta, azt egyhangulag elfogadta s az egyházmegyei jóváhagyás elnyerése végett ide felterjeszteni határozta el.

A számadás főbb tételei:

I. Az egyesület vagyona készpénzben és értékpapirban 1913. év május hó 1-én	65222.07 K
II. 1912. év május hó 1-én volt:	63685·65 K
Szaporndott az egyesület tőkéje	1556·42 K
Nagy Dániel alap állaga:	399·41 K
Balogh J. és fia „	434·88 K

Nagy Ferenc	„	200— K
Szőke János	„	754·95 K
Szikszay alap: (1 drb bet. könyvön)		200— K

Egyházmegyénk közgyülése a Tanitó és Segélyegyesület választmánya által megvizsgált és az egyesületi közgyülés által elfogadott számadását 1912. május 1-től 1913. május 1-ig terjedő egy évi időről jóváhagyó tudomásul veszi s pénztáros részére a felmentvényt a szokásos fenntartással a maga részéről is megadja. Utasitja az egyesület vezetőségét, hogy a kamat és tagsági dij hátralékokat sürgősen hajtsa be.

150. szám. Az egyházmegyei Tanitóegyesület és Segélyegyesület 1912. év május hó 21-én Nagyszalontán tartott rendes közgyüléseiben tulnyomó szótöbbséggel kimondották, hogy egymással egyesülnek. Az egyesülést kimondó közgyülési határozatokat, valamint az egyesülés alapjául szolgáló s a közgyülés által egyhangulag elfogadott alapszabályokat az egyházhatósági jóváhagyás elnyerése végett az egyesület vezetősége felterjesztette egyházmegyénk 1912. szept. 12-én tartott közgyüléséhez, csatolva a felterjesztéshez Kiss Gábor tanitónek a fuzió ellen beadott felebbezését és az egyesület elnökségének felebbezésre adott válaszát is.

Az egyházmegyei közgyülés 83 számu határozatával a felebezést elutasitotta és a fuziót kimondó közgyölési határozatokat, valamint az egyesülés alapjául szolgáló alapszabályokat jóvahagyta s utasitotta az egyesület vezetőségét, hogy az alapszabályokat a végleges megerősités elnyerése végett terjessze fel a vallás és közokt. m. kir. miniszteriumhoz.

Az egyesület vezetősége az egyházmegyei közgyülés fenti határozatának eleget téve, az alapszabályokat az összes iratokkal, — tehát a felebezést is — felterjesztette a nagyméltóságu m. kir. vall. és közoktatásügyi miniszteriumhoz, kérve az alapszabályok jóváhagyását.

A vallás és közokt. miniszterium 93096—1913. számu leiratában az alapszabályok némi — a lényeget nem érintő — módositását kivánta, mely kivánságnak az 1913. aug. 39-én tartott közgyülés 7. számu határozatával egyhangulag, a legnagyobb készség-

gel tett eleget s ugyanez alkalommal minden egyesületi tag megnyugtatására még a tanitó árvák segélyét jobban meghatározó 15 § 3, 4 pontjait toldotta be s az egész alapszabálytervezetet egyhangulag elfogadta s megbizta az egyesület vezetőségét, hogy a miniszteri leirat értelmében módositott alapszabályokat az egyházmegyei közgyüléshez terjessze fel azon kérelemmel. hogy azokat jóváhagyni és ezen jóváhagyást az alapszabály példányaira rávezetni méltóztassék.

Egyházmegyénk közgyülése a 73—1912 számu határozatával jóváhagyott, a 93096 1913 számu miniszteri rendelet utasitásainak megfelelően módositott egyházmegyei Tanitó és Segélyegyesület alapszabályait ujból jóvahagyja.

Utasitja az egyesület vezetőségét, hogy az alapszabályokat a végleges megerősités elnyerése végett haladék nélkül terjessze iel a m. kir. vall. és közokt. miniszteriumhoz.

151. szám. A bélzerindi egyház eleget tett egyházmegyénk tavaszi közgyülése 43. sz. végyésének: a terményadózás további fenntartásának engedélyezésére irányuló kérvényét névszerinti szavazással hozott presbyteri és közgyülési határozatok hiteles jegyzőkönyvi másolataival szerelte fel.

Egyházmegyei közgyülésünk a jogérvényes presbyteri és közgyülési határozatok alapján megengedi, hogy a bélzerindi egyház a terményadózást a f. 1913. évtől kezdődőleg további 5 évre még megtarthassa.

152. szám. Bottyán Pál belényesi lelkész és Zih Károly belényesi tb. szolgabiró, mint egyházmegyénk elnöksége által a köröstárkányi lelkészválasztás vezetésével megbizott egyházmegyei köldöttség tagjai beterjesztik az 1913. év julius hó 6-án végbezvitt választás jegyzőkönyvét, mely szerint a köröstárkányi anyaegyház lelkészévé egyhangulag Hodor István kisperegi segédlelkészt választotta meg. Csatolva van az iratokhoz a megválasztott lelkész nyilatkozata, mely szerint a választást elfogadja s állását f. évi aug. 3-án el is foglalja, továbbá az esperesi koncessa.

Egyházmegyénk küzgyülése az egyházi törvény pontos megtartása mellett lefolyt lelkészválasztást

jóváhagyja s Hodor István köröstárkányi lelkészt — aki állását már f. évi aug. 3-án el is foglalta, — szeretettel üdvözli, állásában végleg megerősiti, reá és müködésére Isten áldását kéri.

Az egyházmegye lelkészi gyámintézet alapszabályainak 2. §. c pontja értelmében felhivja lelkészt négy hónap alatt nyilatkozni azt iránt, hogy óhajt-e tagja lenni egyházmegyénk lelkészi gyámintézetének.

133. A jegyzőkönyv hitelesitésére esperes elnöklete alatt Balogb Elek dr. Böszörményi Lajos, Hadházy Kálmán Nagyszalontán lakó tanácsbirákat, valamint Tatár Balázs és Szabó Lajos jegyzőket kérl fel és bizza meg egyházmegyei közgyülésünk.

Ezen utolsó ügy elintézése után egyházmegyei gondnok a nagyszalontai református egyházmegye 1913. évi szept. hó 18-án tartott rendes közygyülését berekesztette.

BIRÓSÁGI ÜLÈS.

A nagyszalontai református egyházmegye rendes bíróságának 1913. szept. 19-én Nagyszalontán tartott üléséről szóló jegyzőkönyve.

Jelenvoltak: Balogh Ambrus esperes és dr. Balogh Elek egyházmegyei tanácsbiró elnöklete mellett, Böszörményi Lajos, Bagdi János, Csécsi Imre, Nagy Imre lelkészi — dr. Fábián Lajos, Hadházy Kálmán, dr. Szarka Sándnr és gróf Tisza Kálmán világi tanácsbirák: dr. Hadházi Kálmán egyházmegyei ügyész: Tatár Balázs világi főjegyző: jegyzőkönyvvezető, Szabó Lajos világi aljegyző.

Balog Ambrus esperes elnök, annak kijelentése mellett, hogy a birósági ülésen gróf Tisza István egyházmegyei gondnok távolléte miatt a társelnöki tisztet a hivatalára nézve legidősebb világi tanácsbiró dr. Balogh Elek fogja betölteni, melegen üdvözli a bíróság tagjait.

Az ülést megnyitja.

154. szám. Elnök felhivja bíróságunkat, hogy az E. T, V.— 13. §-a értelmében az időszaki tanács tagjait válassza meg, mivel az 1912. év szept. 12-én történt választás hatálya az 1 év elteltével megszünt.

Bíróságunk a rendes elnökségen — gróf Tisza István egyházmegyei gondnok és Balog Ambrus esperes — kivül az időszaki tanácsba 1 év tartamára megválasztja rendes tagokul: Széll Kálmán. dr. Balogh Elek és gróf Tisza Kálmán; póttagokul: Böszörményi Lajos, Nagy Imre, dr. Fábián Lajos, Hadházy Kálmán és dr. Szarka Sándor tanácsbirákat.

(Kmf.)

BALOG AMBRUS
lelkészi elnök.

Dr. BALOGH ELEK
világi elnök.

(PH.)

SZABÓ LAJOS
jegyzőkönyvvezető.

155 a. sz. jegyzökönyv, felvettük Nagyszalontán, 1913. évi szeptember hó 19-ik napján a nagyszalontai református egyházmegye bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak üléséről.

Jelenvoltak a bíróság résyéről: Balog Ambrus csperes, mint a tárgyalást vezető elnök, dr. Balogh Elek világi tanácsbiró, mint társelnök, Bagdi János, Csécsi Imre, Nagy Imre lelkészi tanácsbirák, dr. Fábián Lajos, gróf Tisza Kálmán világi tanácsbirák.

Előadó Nagy Imre. Ügyész dr. Hadházy Kálmán. Jegyző Tatár Balázs. Felek részéről jelen vannak: Asztalos Ferenc panaszos és panaszlott, Budai János panaszlott, a panaszló berekböszörményi presbyterium képviseletében Molnár Lajos, Varga Sándor mint tanu illetőleg panaszló. Tágyalás alatt van Asztalos Ferenc beregböszörményi református tanitónak Budai János berekböszörményi református lelkész — és a berekböszörményi református presbyteriumnak Asztalos Ferenc ellen beadott panasza, mint fegyelmi ügy.

Elnök az ülést megnyitja, s miután felhivására érdekeltségi és illetékességi kifogást senki sem jelentett be, megállapitja, hogy az egyházmegyei fegyelmi bíróság szabályszerüen megalakult.

Elnök elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását. Nagy Imre előadó ismerteti az ügyet, s annak megtörténte után elnök felhivja a feleket, hogy a bizonyttásra vonatkozó esetleges előterjesztéseiket tegyék meg.

Asztalos Ferenc kéri Orosz Demeter kihallgatását arra nézve, hogy ő a Varga Sándorné temetése alkalmával a posta hivatalban volt, kéri az iratokhoz csatolni Rázsó János levelét, a postaigazgatóság értesitését, két nyilatkozatot a berekböszörményi állapotok jelzésére, községi bizonyitványt arról, hogy mig Budai János Berekböszörménybe nem jött. neki nem volt senkivel sem baja.

Elnök a bemutatott iratokat átveszi, s a többi iratokhoz csatolja, Orosz Demeter kihallgatását azonban nem rendeli el. mert a mit nevezett tanu bizonyitani akar, arra nézve eskü alatt kihallgatott szavahihető tanuk mást vallottak.

Asztalos Ferenc az elnökségi határozattal szemben is kéri a bíróságot, hogy Orosz Demeter kihallgatását rendelje el.

Erre elnök a tárgyalást felfüggesztt s zárt tanácskozás után nyilt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangulag hozott következő

Végzését:

A nagyszalontai református egyházmegye rendes bírósága, mint fegyelmi bíróság, az elnöki intézkedést indokainál fogva helyben hagyja.

Asztalos Ferenc a bíróság végzésében megnyugszik, kéri a benyujtott iratoknak figyelembe vételét, kéri megállapitását annak, hogy Varga Sándorné huzamosabb ideig betégeskedett, növendékeivel nem foglalkozhatott, s igy neki valóban sok dolga volt azzal, hogy a Vargáné mulasztásait pótolhassa.

Budai János kijeienti, hogy a kérdéses alkalommal beteg volt, azért beszélt hangosabban, de őt csak jó szándék vezette, gyülölettel nem viselkedik Asztalos Ferenc ellen, sérteni sem akarta, felmenfést kér.

A presbyterium képviselőjének érdembe vágó mondani valója nincsen. Ügyész a vádját fenntartja.

Ezzel a bizonyitási eljárás befejezést nyert. Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tárgyalás után nyilt ülésben kíhirdeti a bíróság szavazat többséggel hozott következő

ítéletet:

A nagyszalontai egyházmegye bírósága.

1. Budai János berekböszörményi református lelkészt az Asztalos Ferenc berekböszörményi református tanitó által ellen emelt s a templomi közvizsgán a panaszos tanitót sértő hangon kérdőre vonás tárgyában beterjesztett vád alól felmenti.

2. Asztalos Ferenc berekböszörményi református tenitót u berekböszörményi református presbytérium által ellene emelt vádat illetőleg — az 1912. évi templomban tartott iskolai évzáró vizsgán elnökkel szemben tanusitott tiszteletlen magatartásáért, elhunyt tanitó tárSát illető valótlan állttásáért, s ennek temetése alkalmával közbotrányt okozó, kegyeletet sértő viselkedéséért az e. t. V—34 §-a A. 3, 4, 9 pontjaiba ütköző fegyelmi vétségekben bünösnek mondja ki és az e. t. V—35 §-a d. pontjában kiszabott büntetésre, a berekböszörményi református egyházban viselt tanitói hivatalából félnyugdijjal való elmozditásra itéli, végre a fegyelmi vizsgálat 43·30 K. negyvenhárom korona és 30 fillér költségének 15 nap alatt való megfizetésében elmarasztalja.

Megokolás: Első helyen vádlott Budai János lelkész az 1912. évi julius 19-én délután a templomban tartott évzáró vizsgán kérdőre vonta ugyan Asztalos Ferenc tanitót a növendékek nagyszámának elégtelen osztályozásáért, mert ezek a vizsgáu jól feleltek, de az 1913. május 22-iki vizsgálat alkalmával be lett igazolva, hogy a panaszban hangoztatott kihivó sértő hangot az elnöklő lelkész nem használta. A terhelő tanuk Székely Jézsefné, Vad Ferencné, Pápa Sándor eskü alatt tett vallomása szerint a lelkész haragosan, illetve kemény hangon intézte a kérdést a tanitóhoz, a mentő tunuk Szivák Lajos. Helmeczi Lajos, Molnár János eskü alatt tett vallomása szerint pedig elnöklő lelkésznek a tanitóhoz intézett kérdése sem sértő, sem gunyos hangon nem volt tartaa. Lelkész eljárása közmegbotránkozást nem okozott, tekintélyét, állása méltóságát nem sértette, miért is őt az ellene emelt vád alól fel kellett menteni.

Második helyen vádlott Asztalos Ferenc tanitó, saját vallomása, s az eskü alatt vallott tanuk igazolása sszerint lelkészével szemben az 1212. évi junius 19-iki iskolai közvizsgán tiszteletlen magatartást tanusitott, a felhivott növendéket tiszteletlen feleletadásra ösztönözte, elhunyt tanitó társáról a felsőbb iskolai hatóságok jogos birálatával szemben valótlan tényt állitott, s annak temetése alkalmával régebbi ellenszenvének közbotrányt okozó módon adott kegyeletet sértő kifejezést, s tekintettel a kánoni vizsgálatot teljesitő lelkészek birálatával szemben azon eljárás melynél fogva növendékeinek 39. 5 százalékát elégtelen osztályzattal osztály ismétlésre utasitandónak találta, s igy felettes hatóságával szemben igazságtalanul osztályzott s a bosszuállás szinezetével; tekintettel arra, hogy az e. t. 1—109 §-nak a. e. f. pontjaiba, s a VI—23 §-ba ütközik, amennyiben az evangyéliom szellemétől távol álló magán életéről, egyházi felsőbbsége iránti engedetlenségéről, hitsorsosai, sőf tanitótársa iránt tartozó kötelességének megszegéséről tesz bizonyságot; tekintettel az ellene az egyházmegyénk birósága előtt megfordult panaszokra, amelyek alapján a 85/1899 sz. e. m. birósági itélettel feddésre, 2. b. (1907. sz. itélettel állásától való elmozditásra) ezt az itéletet az egyházkerület 200 korona pénzbüntetésre változtatta, (ü. a. 109/1909 sz. itélettelfeddésre, az 54/1912. sz. itélettel feddésre itéltetett: tekintettel arra, hogy ez a per többé már nem a berekböszörményi lelkész

és tanitó torsalkodása, hanem az egyházi közérdek kivánta igazságtétel: Asztalos Ferenc tanitót a berekböszörményi tanitói hivatalától elmozditani, s a vizsgálati költségek megfizetésére kötelezni kellett.

Egyházmegyei ügyész, valamint Budai János és a presbyterium képviseletében jelen levő Molnár Lajos az itéletben megnyugosznak, Asztalos Ferenc kijelenti, hogy az itélet ellen felebezéssel fog élni.

BALOG AMBRUS Kmf. *Dr. BALOGH ELEK*
lelkészi elnök. világi elnök.

(PH.)

TATÁR BALÁZS
jegyzőkönyvvezető.

155/b. Végzés. A 155/a. alatt tárgyalt fegyelmi ügy kapcsában, azzal egyidejüleg egyházmegyénknek ez ügyben eljárt fegyelmi birósága az E, T. V—133. § első bekezdésében foglalt illetékességénél fogva.

Asztalos Ferenc egyházi fisztviselőt a berekböszörményben viselt ref. tanitói állásától az V—132 e. pentja alapján felfüggeszti, s egyuttal megbizza a felfüggesztés folytán szükségessé váló intézkedéseknek a 134 § értelmében való megtételével az egyházmegye elnökségét.

Megokolás:

A 132. § c. pontja (35 § d.) alapján, azaz mivel egyházmegyénk rendes birósága, mint fegyelmi biróság, Asztalos Ferenc berekböszörményi ref. tanitót a 155/a. alatt felvett jegyzőkönyv tanusága szerint az ellene emelt vádakban vétkesnek mondja ki, s ennek következtében őt viselt tanitoi állásától való elmozeitásra itélte, ezen itélet alapján a felfüggesztést ki kellett mondani. A felfüggesztés maga után vonja az elnökségnek a szükséges intézkedések megtételével való megbizatását.

Elnök a biróság ezen végzését azzal a megjegyzéssel hirdeti ki a jelenlevő Asztalos Ferenc tanitó előtt, hogy ezen végyés ellen felebezésének csak birtokon kivül van helye.

BALOG AMBRUS Kmf. *Dr. BALOGH ELEK*
lelkészi elnök. világi elnök

(PH.)

TATÁR BALÁZS
jegyzőkönyvvezető.

156. sz. Jegyzőkönyv: a nagyszalontai református egyházmegye bíróságának, mint rendes fegyelmi bíróságnak az Asztalos Ferenc berekböszörményi tanító panaszos által Budai János berekböszörményi lelkész panaszlott ellen emelt panaszos ügyben Nagyszalontán 1013. év szept. hó 10-én tartott targyalásáról.

Jeleovoltak a bíróság részéről: Balog Ambrus esperes, mint tágyalást vezető elnök, Dr. Balogh Elek, mint helyettes társ elnök, Dr. Fábián Lajos, Nagy Imre, Gróf Tisza Kálmán. Böszörményni Lajos, Csécsi Imre, Dr. Szarka Sándor, Hadházy Kálmán és Bagdi János tanácsbirák: ügyészség részéről: D. Hadhásy Kálmán; jegyző: Szabó Lajos.

Felek részéről: Asztalos Ferenc panaszos és Budai János panaszlott. Tárgyalás alatt van az Asztalos Ferenc berekböszörményi tanító által Budai János berekböszörményi lelkész ellen emelt panasz, mint fegyelmi birósági ügy.

Elnök az ülést megnyitja az 5. t. c. 51 §-a értelmében felhivja a biróság tagjait nyilatkozatra, hogy nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49 §-ban felsorolt, hivatalból figyelembe veendő érdekettségi eset? Böszörményi Lajos, Dr. Szarka Sándor és Hadházy a két előbbi, mint ez ügyben vizsgáló biró, az utóbbi, mint ez ügyben ügyésze, az V. t. c. 49 §-ának c. pontja értelmében érdekeltek lévén, ezen fegyelmi birósági ügy tárgyalásában, annak elintézésében részt nem vehetnek.

Felek a biróság ellen sem érdekeltségi, sem illetékességi kifogást nem tetfek,

Elnök megállapitja, hogy a biróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerüen megalakult.

Elnök konstatálja, hogy a feleket szabályszerüen megidézte.

Elnök elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását. Dr. Fábián Lajos előadó ismerteti az ügy állását. Ennek megtörte után elnök felhivja ugy a panaszost, mint a panaszlotttat, hogy az ügyre vonatkozó ujabb áliltásaikat és bizonyitékaikat terjesszék elő.

Ugy a panaszos, mint a panaszlott kijelentik. hogy semmi előterjeszteni valójuk nincs.

Ügyész panaszlott ellen a vádat fentartja, s marasztaló itéletet kér.

Elnök a tárgyalást berekeszti, zárt tanácskozás után nyilt ülésben kihirdeti a biróság szótöbbséggel hozott következő itéletét:

ITÉLET.

Budai János berekböszörményi lelkészt vétkesnek mondja ki az e. t. V.—34 §-a 3 pontja alá eső fegyelmi vétség miatt és őt ezért az e. t. V—35 §-ának a. pontja értelmében rosszalásra itéli. Jelenitélet jogerőre emelkedésekor a nagyszalontai ref. egyházmegye esperesi hivatalával közlendő.

Megokolás: Budai János panaszlott a vizsgálat rendén beismerte, hogy az Asztalos Ferenc ellen inditott bünető perben Dobó Imre berekbőszörményi községi jegyző által kiállitott erkölcsi és vagyoni bizonyitványnak Asztalos Ferenc fizetése, illetve tanitói állása után huzott jövedelem és előző büntetéseire vonatkozó adatait emlékezetéből ő szolgáltatta. Nem vonja kétségbe azt sem, hogy az (1. és 3.) alattiakat ő állitotta ki akkor, mikor Asztalos Ferenc a véleménye szerint hamis adatokat tartalmazó ezen erkölcsi és vagyoni bizonyitvány miatt Berekböszörmény község előljárósága ellen fegyelmi feljelentést tett, s főszolgabiró az előljárőságot nyilatkozattételre szóllitotta fel. Budai János az 1. alattiban a panaszos fizetésének értékeléssnél a hivatalosan megállapitott értékhez az ő magán véleménye szerint jóval magasabb értékeket is bejegyezte, s végösszegül ezen magasabb értéket tűntette ki azzal a megjegyzéssel, hogy a dijlevelekből, egyházi és javadalmi jegyzőkönyvek alapján irta ki, a 3. alattiban pedig bizonyitja, hogy Asztalos Ferenc 100 korona pénzbüntetéssel is lett büntetve s több izben esperesi megintéshen is részesült, azt is előadja, hogy a stb. jelzést az erkölcsi és vagyoni bizonyitványba ő kérte felvétetni. Tekintve, hogy az (1. és 3.) alatti iratoknak most jelzett tartalma és szerkezete alkalmas arra, hogy annak alapján panaszos vagyoni állapota és büntetéseinek minősége, száma a valóságnak meg nem felelőleg az ő hátrányára méltattassék; — tekintve továbbá, hogy a panaszló és panaszlott — saját előadásuk szerint is — egymással már évek óta ellenséges viszonyban élnek, tekintve az 1. és 3 alatti iratok keltezésének a felek által egyezően előadott körülményeit és alkalmát: nyilvánvaló, hogy panaszlottat azoknak kiállitásánál egyedül azon célzat vezette, hogy azokkal panaszos helyzetét a bíróság előtt sulyosbitsa, Dobó Imre vétségét pedig enyhitse.

Miután a lelkészi hivatás magasztosságával össze nem egyeztethető, hogy a lelkész önös célzatai előmozditására oly tényeket állitson, s oly tartalmu és szerkezetü irásbeli nyilatkozatokat és okiratokat adjon ki, melyek az igazság legszigorubb követelményeinek nem minden részükben felelnek meg' s alkalmasak arra, hogy valakinek jogtalanul kárt okozzanak, ennélfogva a bíróság ugy van meggyőződve, hogy panaszlott az 1. és 3. alattiak kiállitásával az általa viselt lelkészi állás méltóságát sértette, miért is őt az e. t. V—34 §-ának 3 pontja alá eső fegyelmi vétségében vétkesnek kimondani, s az E. T. V.—35. §-ának a. pontja értelmében a vétkességgel arányban állónak talált büntetésre itélni kellett.

Elnök megállapitja, hogy az itélet kihirdetéssel fentnevezett felek jelen vannak.

Elnök felhivja panaszlottat nyilatkozni, hogy megyugszik-e az itéletben, vagy felebbez?

Panaszlott megnyugszik az itéletben, ügyész is megnyugszik, igy az itélet jogerőssé vált.

Kmf.

BALOG AMBRUS
lelkészi elnök.

Dr. BALOGH ELEK
világi elnök.

(PH.)

SZABÓ LAJOS
jegyzőkönyvvezető.

157. szám. Jegyzőkönyv. Felvettük Nagyszalontán 1913. évi szept. 19-én a nagyszalontai református egyházmegye rendes bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak üléséről.

Jelen voltak a bíróság részéről: Balog Ambrus esperes, mint tárgyalást vezető elnök, dr. Balog Elek világi tanscsbiró, mint társelnök, Bagdi János, Böszörményi Lajos, Csécsi Imre, Nagy Imre lelkészi, dr. Fábián Lajos, dr. Szarka Sándor világi tanácsbirák.

Előadó: Bagdi János.

Ügyész: dr. Hadházy Kálmán,

Jegyző: Tatár Balázs.

Felek részétől: Balogh Károly nagyváradi elemi iskolai tanuló, mint Széchenyi Endre b.-ujlaki ref. tanitó, panaszlott képviselője, Bálint József panaszos.

Tárgyalás alatt van Bálint József panasza Széchényi Endre tanitó ellen, mint fegyelmi ügy.

Elnök az ülést megnyitja, felhivja feleket, nyilatkozzanak arra, hogy a bíróság ellen nincsen-e illetékességi, vagy érdekeltségi kifogásuk? Panaszlónak nincsen. Balogh Károly illetékességi kifogást emel a bíróság ellen, mert a panaszlott kijelentéseket Széchényi Endre gróf Tisza Istvánra, mint politikusra tette, nem mint egyházmegyei gondnokra, s ezért ebben az ügyben az egyházmegyei bíróság nem itélkezhetik, arra a polgári bíróság illetékes, ha az előtt gróf Tisza István panaszt emel Széchényi Endre ellen.

Elnök a tágyalást felfüggesztve, zárt ülés után, nyilt ülésen kihirdeli a bíróság egyhangulag hozott következő végzését:

A nagyszalontai ref. egyházmegye rendes bírósága, mint fegyelmi bíróság, az illetékessége ellen felhozott kifogásnak helyet nem ad.

Megokolás: Széchényi Endre tanitó panaszlott kijelentései azok politikai vanatkozásától teljesen eltekintve is, egyházi tisztségének méltóságát sértik, lealacsonyitják, s ezért e felett itéletet mondani egyházmegyénk bírósága feltétlenül illetékes.

Balogh Károly a bírósági végzés miatt semmiségi panaszt jelentett be.

Miután érdekeltségi kifogást senki nem emel, elnök megállapitja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számmal vannak jelen, igy a bíróság szabályszerüen megalakult.

Elnök elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, Bagdi János előadó ismertetése után elnök felhivja a feleket, hogy az ügyre vonatkozó előterjesztéseiket tegyék meg.

Bálint József panaszos tanukkal kivánja igazoltatni, hogy Széchényi Endre tanitó betegségére hivatkozva szabadságot kért a presbyteriumtól, s midőn ezt megkapta, szabadságát nem üdülésre, és pihenésre használta fel, hanem az alatt a postán segédkezett; bizonyitani kivánja azt is, hogy a feljelentésben panaszlott kifakadásokat gróf Tisza István ellen Széchényi Endre tanitó tényleg használta. Ezekre nézve kéri tanukul kihallgatni Kőváry Aurélt, R. Balogh Mihályt, Balcgh Ferencet és Balogh Mihályt.

Balogh Károly a tanuk mellőzését kéri. Védence, ha használta is az inkriminált kifejezéseket, azokat a lapból olvasva mondotta, s nem mint saját meggyőződését, kritikáját hangoztatta.

Elnök a tárgyalást felfüggesztve, zárt tárgyalás után, nyilt ülésen kihirdeti a bíróság egyhangulag hozott következő

végzését:

A nagyszalontai református egyházmegye rendes bírósága, mint fegyelmi bíróság, a bizonyításnak helyet ad, a Bálint József által bejelentett tanuk kihallgatását elrendeli.

Elnök figyelmezteti a tanukat az eskü szentségére, s azután őket egyenként kihallgatásra bocsátja.

Kőváry Aurél, 30 éves, nőtlen, gör. kel. vallásu, okl. jegyző. Az általános kérdésekre nemmel felel. Tudja, hogy panaszlott tanitó a postát kezelte, de hogy összeesik-e szabadságával, azt nem tudja. Vallja, hogy a panaszlott tanitó a községházán a tanu és R, Balogh Mihály jelenlétében használta az inkriminált kijelentéseket. Nem ujságból olvasta. Igaz, hogy amikor belépett volt kezében ujság, de azt az asztalra dobva, kelt ki gróf Tisza István ellen. A kijelentések durvasága miatt R. Balogh Mihály még ott a helyszinén rendre intette Széchényi Endrét, s figyelmeztette, hogy eljárása ref. taitói álláshoz nem méltò.

R. Balogh Mihály nős, családós. 57 éves, ref. valásu. az általános kérdésekre nemmel válaszol. Vallja, hogy ketten voltak a községházában Kőváry Aurél jegyzővel, mikor pauaszlott tanitó a sértő kifejezéseket használta. Mikor a tanitó eltávozott, ő megbotránkozásának adott kifejezést a tanitó viselkedése felett a jegyző előtt. Tudja, hogy panaszlott tanitó a postán szolgált az alatt, mig a presbyterium engedélyével szabadsága volt. A feljelentéssel azért késtek, mert adatokat gyüjtöttek állitásaik igazolására.

Balogh Ferenc nős, családos, 39 éves, ref. vallásu az általános kérdésekre nemmel válaszol. Vallja, hogy többedmagával ujságot olvasott a ház előtt levő padon, mikor panaszlott tanitó odajött, a sértő kifejezéseket használta, azokat nem ujságból olvasta fel. Tudja, hogy a taniió a postán dolgozott, de az időpontra határozottan nem emlékezik.

Balogh Mihály 35 éves, nős, családos, ref. vallásu az általános kérdésekre nemmel válaszol. Vallja, hogy Széchényi Endre tanitó a mult évi nyár derekán többek jelenlétében, midőn a templom mellett beszélgettek, a legsértőbb módon nyilatkozott gróf

Tisza Istvánról. Arról, hogy szabadsága alatt a postán szolgált volna a tanitó nem tud semmit.

Balogh Károly védő ellenzi Kőváry Aurél és R. Balogh Mihály megesketését, miután vallomásukban ellenmondás van.

Kőváry Aurél ismételten hangoztatja, hogy ő legjobb meggyőződése szerint az igazat vallotta, ugy amint arra emlékezik.

A bíróság elrendeli a kihallgatott tanuk meghiteltetését.

Tanuk az esküt leteszik.

Az ügyész inditványozza, hogy a bíróság válassza ketté e panaszt, a postai szolgálatra vonatkozólag rendeljen el viszsgálatot, most csak a gróf Tisza István ellen használt sértő kifejezések felett mondjon itéletet.

Védő kéri, hogy a bíróság döntsön már most mind a két panasz felett.

Elnök a tárgyalást felfüggeszti, s zárt tanácskozás után, nyilt lüésen kihirdeti a bíróság szótöbbséggel hozott következő

Végzését!:

Egyházmegyénk bírósága, mint fegyelmi bíróság, a Széchenyi Endre b.-ujlaki ret. tanitó ellen beadott két panaszt elkülöniti, panaszlottnak a postánál való müködésére elrendeli a vizsgálatot a a felett csak a vizsgálat megtörténte után fog itélkezni. A panasz második része felett, amelynek tárgya a gróf Tisza István ellen használt sértő kijelentések, a mostani alkalommal fog itéletet mondani a bizóság.

Ezek után egyházmegyei ügyész vádat emel Széchényi Endre b.-ujlaki ref. tanitó ellen az E. T, V—34, §-ának A|3 pontjába ütköző fegyelmi vétsége miatt, melyet az àltal követett el, hogy egyházmegyéjé gondnokáról olyan sértő modorban nyilatkozott ami müvelt emberhez nem méltó, ezzel az egyházias tekintélyt lealacsonyitotta, a viselt egyházi hivatali állásának méltóságát megsértette. Viselkedése, durva kifakadásai nem méltók tanitóhoz, jelen esetben kétszeresen sulyosak, mert a sértő kifejezéseket ref. tanitó követte el s ezért példás büntetést kér.

Balogh Károly kéri védence felmentését. Ha használta is az inkriminált kifajezéseket, azt az akkor általános politikai izgatottság hatása alatt, kizárólag politikai értelemban tette, amiuthogy ezt megtette száz meg száz más tanitó is. Kifakadásainak éle nem

az egyházmegyei gondnok — hanem a politikus — ellen szólott már pedig mindenkinek jogában áll az, hogy politikai meggyőződésének szabagon adhasson kifejezést. Széchényi Endre is csak ezt tette, ezért büntetést nem érdemel. Felmentést kér.

Elnök a tárgyalást berekeszti, zárt ülés után, nyilt ülésen kihihirdeti a bíróság egyhangulag hozott következő

ítéletét:

Egyházmegyénk rendes bírósága. mint fegyelmi bíróság, Széchényi Endre b,-ujlaki ref. tanitót bünösnek mond a ki ez E. T. V—34 §, A]3 pontjában és a VI—23 §-ba ütköző fegyelmi vétségben, ezért őt az E. T. V—35. §-ának b. pontjában kiszabott büntetésre, feddésre itéli.

Megokolás. Az eskü alatt tett vallomásokból kétségtelenül beigazolást nyer az a pauaszba tett tényállás, hogy Széchényi Endre b.-ujlaki ref. tanitó gróf Tisza István ellen több izben, sőt többek jelenlétében nyilvánosan olyan kijelentést tett, melyek tartalmuknál fogva megbotránkoztatók, elitélnivalók még akkor is, ha az akit sértett nem is volna az ő egyházmegyei gondnoka. Eljárását egyáltalán nem menti az, hogy ő csak politikai meggyöződésének akart kifejezést adui, mert igaz ugyan, hogy ezt tenni mindenkinek szabad polgári joga, de viszont polgári és hivatali kötelessége mindenkinek, hogy ezt olyan formába tegye meg. amely sem a jóizlést, sem mások politikai meggyőződését nem sérti. A tanitó már közhivatali állásánál togva is tartózkodni köteles minden hevesebb politikai mozgalomtól, ha beleavatkozni kénytelen is. akkor beavatkozásának célja csak is a felkavart hullámok lecsenditése lehet, nem pedig izgatás, mint ami a jelen esetben kétségtelenül intentiója volt panaszlottnak.

Eljárásával a jó izlést sértette, közmegbotránkosást okozott, hivatali állásának méltóságát sértette, egyházias tekintélyét hivei előtt lealacsouyitotta, s ezért bünösnek kimondani, az elkövetett fegyelmi vétségnek megfelelően megbüntetni kellett.

Ügyész az iléletben megnyugszik.

Balogh Károly védő bejelentett semmiségi panaszát visszavonja s az itéletben megnyugszik.

Ezzel a itélet jogerőssé vált.

Kmf.

BALOG AMBRUS,
lelkészi elnök.

Dr. BALOGH ELEK,
világi elnök.

TATÁR BALÁZS
jegyzőkönyvvezető.

A közgyülés jegyzőkönyvét hitelesitették; Nagyszalontán 1913. okt. 7-én Balog Ambrus esperes, dr. Balogh Elek, Böszörményi Lajos e. m. tanácsbirák, Tatár Balázs, Szabó Lajos e. m. jegyzők.

A birósági ülés jegyzőkönyvét hitelesitette az egyházmegyei bíróság elnöksége.

A közgyülés 77—153 számai közül jegyezte:

Fogarassy Bálint lelkészi aljegyző a 77—83, 92—97, 114, 122 141, 151 és 153 számokat.

Tatár Balázs világi főjegyző a 99—103, 115—121, 142—147 számokat.

Szabó Lajos világj aljegyző a 84, 86, 104—113, 148—150 és 152 számokat.

Kassay Béla tanügyi bizottsági előadó a 85 számot.

Perecz István számvevőszéki előadó a 87—91 számokat.

Mindezen számoknak a jegyzők előadói is voltak.

TÁRGYMUTATÓ.

			Oldalszám
	Esperes imádsága s a közgyülés megnyitása után		
77.	A gyülés képviselőinek igazolása . . .	F. B.	4
78.	Jelentés a meg nem jelenő tagokról . .	F. B.	4
79.	A tanácskozások sorrnndjének megállapitása	F. B.	4
80.	Szabó István e. m. főjegyző és tbiró lemondása	F. B.	4
81.	Esperesi jelentés a törvényszerü. egyházlátogatásról	F. B.	7
82.	Esperesi jelentés az elnökileg elintézett ügyekről	F. B.	25
83.	Esperesi jelentés a skontró ügyekről . .	F. B.	42
84.	Esperesi számadás a továbbitott pénzekről .	Sz. L.	44
85.	A tanügyi bizottság jelentése . . .	K. B.	44
86.	Tanitók eskütétele	Sz. L.	44
	Számvevőszék jelentése		
87,	Gyanta, Tenkeszéplak, Belényessonkolyos, Kőrösjánosfalva, K.-apáti, Kőrösnagyharsány, Belényes, Feketetót, Árpád, Erdőhegy, M,-homorog .	P. I.	45
88.	Bélényesi temetőőrház	P. I.	45
89.	Okány, Pankota, Berekböszőrmény, Kőröstárkány, Csermő számadásai	P. I.	45
90.	Belényesujlak törzskönyvének kiigazitása .	P. I.	47
91.	A cserméi egyház számadása ellen Bodnár Lajos kifogása	P. I.	47
92.	Missiói körök beosztása	F. B.	48
93.	Pankota missiói lelkészi állást kér . .	F. B.	68
94.	Belényes missiói s. lelkészt kér . . .	F. B.	69
95.	Magyarcséke anyaegyház akar lenni . .	F. B.	69
96	Kisjenő fiókegyházzá alakul . . .	F. B.	72
97.	Simánd fiókegyházzá alakul . . .	F. B.	73
98.	Megyesegyháza fiókegyházzá alakul . .	F. B.	74
99.	Csermő a presbyterek számát 8-ra kivánja leszállitani.	T. B.	75

		Oldalszám
100. Csermő közpénztári tartozása . . .	T. B.	76
101. Csermő Imaházát bérbe akarja adni . .	T. B.	76
102. Csermő toronyra gyüjteni akar . . .	T. B.	77
103. Cserműi lelkész engedetlensége . . .	T. B.	77
Dijlevelek.		
104. Ágyai lelkészi dijlevél	Sz. L.	78
105. Borossebesi lelkészi dijlevél . . .	Sz. L.	78
106. K.-apáti-i lelkészi dijlevél	Sz. L.	79
107. K.-tárkányi lelkészi dijtevél	Sz. L.	79
107. Kny.-falvai lelkészi dijlevél	Sz. L.	80
109. Szemlaki lelkészi dijlevél	Sz. L.	81
110. Vadászi lelkészi dijlevél	Sz. L.	81
111. K.-gyáni lelkészi dijlevél	Sz. L.	82
112. B.ugrai III. tanitói dljlevél	Sz. L.	82
113. Kisperegi IV. tanitói állás szervezése . .	Sz. L.	83
114. Kalas Ferencz a m.-csékei f. ü. lelkészségról lemond	F. B.	84
115. Intézkedés az e. m. levéltár átvételéről .	T. B.	85
116. Árpádi egyház kölcsöne és rendkivüli adókivetése	T. B.	85
117. Kisperegi egyház kölcsöne és rendkivüli adókivetése	T. B.	86
118. Kisperegi egyház közmunkaváltság kivetése	T. B.	87
119. B.-böszörményi egyház rendkivüli adókivetése	T. B.	87
120. K.-apáti egyház kölcsöne	T. B.	88
121. Sarkadkereszturi egyház kölcsöne . .	T. B.	89
122. Államsegély kérvények: Illye, Radnalippa. Szinte, Tőzmiske, Szapáryliget, M.-cséke, Gyorok, M.-remete, Csermő, Seprős . .	F. B.	90
Ref. Segélyegyleti kérvény:		
123. Radnalippa	F. B.	91
124. Szinte	F. B.	92
125. Belényesi egyház és lelkész	F. B.	92
126. Magyarremete	F. B,	92
127. a) Csermő, b) Seprős	F. B.	93
128. Magyarcsékei f. ü. lelkész és vallástanitó .	F. B.	93
129. Kisháza és Tenkeszéplak f. ü. lelkész . .	F. B.	94

			Oldalszám
	Közalapi tőkekamat kérvények :		
130.	Ágya	F. B.	94
131.	V.-fenes	F. B.	95
132.	M,-cséke	F. B.	95
133.	Sarkadkeresztur	F. B.	96
134.	Nagyszalonta	F. B.	97
135.	K.-tárkány	F. B.	98
136.	Mezősas	F. B.	98
137.	Tamáshida	F. B.	99
138.	Csermő	F. B.	100
139.	Mezősas népiskolai tőkesegély kérvénye .	F. B.	100
140.	Tamáshida népiskolai tőkesegély kérvénye .	F. B.	101
141.	Csermő G. A. egyleti segélykérvénye , .	F. B.	102
142.	Nagyszalontai alapitó levél	F. B.	102
143.	K.-tárkányi alapitó levél	T. B.	102
144.	Feketegyarmati alaprtó levél . . .	T. B.	103
145.	Belényessonkolyosi alapitó levél . . .	T. B.	103
146.	B.-böszörményi alapitó levelek . . .	T. B.	103
147.	Aradi alapitó tevél	T. B.	104
148.	K.-gyáni presbyterium kivánsága a gyermekek temetésre járásáról. . . , .	Sz. L.	104
140.	Egyházm. tanitó és segélyegylet számadása	Sz. L.	108
150.	Egyházm. tanitó és segélyegylet alapszabályai	Sz. L.	109
151.	Bélzerindi terményadózás	F. B.	110
152.	K.-tárkányi lelkézsválasztás	Sz. L.	110
153.	Hitelesitő-bizottság ülése	F. B.	111
154.	Idöszaki tanács megalakulása . . .	Sz. L.	113
155.	Asztalos Ferencz és Budai János fegyelmi ügye	T. B.	116
156.	Asztalos panasza Budai lelkész ellen . .	Sz. L.	118
157.	Bálint J. panasza Széchenyi E. b.-ujlaki tanitó ellen . . , ...	T. B.	120